

“Çocuklar rahat ve mutlu uyumadıkça geri kalan dünyada hiçbir şey yolunda gitmeyecek”

şef
devlet

Çizgi: Erhan Muratoğlu

Savaş isteyenlerin, ölümü kutsayanların sesleri daha gür çıkıyor bugünlerde. Onların sesini bastırarak çoğunluk ise sessiz. Sadece küçük bir kalabalık barış için inatla sesini yükseltiyor. Gazetemiz baskıya hazırlandığı saatlerde Cizre'de, Sur'da ve Silopi'de sokağa çıkma yasakları, çatışmalar ve abluka sürüyordu.

Cizre'den Mektup Var!

Yaygın medya çok şikayetçi olduğumuz 90'lardan daha cevval savunuyor savaşı. Yaygın medyanın kanallarında ve gazetelerinde gösterilenlere, hükümet ve güvenlik birimlerinin açıklamalarına koşulsuz inanmak isteyenlere diyecek sözümüz yok. Ama oralarda Cizre'de, Sur'da, Silopi'de gerçekte neler olduğunu duymak ve bilmek isteyenlere Cizre'den yazan çocukların ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın talimatına rağmen Cizre'deki öğrencilerini bırakıp gitmeyen öğretmenlerinin söyleyecekleri var. >> s.12, 13 ve 15

Bir Şehri Özlemek

Toplumcu Gerçekçi Belgesel Fotoğraf atölyesinin 2011 tarihli çalışmasından bugüne Sur... "Oralarda tanıdığımız dostlara, dertleştığımız gençlere, bizimle dileklerini paylaşan çocuklara ve fotoğraflarda bizlere gülümseyen o küçücük ellere, "neden?" diye sorarlarsa, verecek cevabımız var mı?"

Elif Koca >> s.14

Cumhurbaşkanını Ayağına Getiren Fotoğrafçı: Osman Darcan

Bir fotoğrafhane düşünün; 1950'lerde Ankara'nın en şık caddesi olan Anafartalar'da portre fotoğrafı ile meşhur. Sahibi Osman Bey müşterilerini kendi seçiyor, her içeri girenin portresini çekmiyor. Seçtiği müşteriyi oturup etrafında dönüp dolaşıp inceliyor, kimdir necidir anlamaya çalışıyor; önden, yandan bakıyor, portreyi ondan sonra çekiyor.

Portre, çekileni o kadar iyi yansıtır ki; Osman Darcan'ın ustası Othmar Pferschy bile hakkını teslim ediyor: "Osman Darcan, beni portrecilikte tek geçen öğrencim." **Özlem Mengilibörü >> s.5**

Binnaz Dorkip ve Deniz Atlı ile Dansın Ruhuna Güncel Bir Bakış

Neden dans ediyoruz sorusuna kesin ve net bir cevap vermemiz kolay değil, ancak çok eski çağlardan beri insanların dans ettiğini biliyoruz. **Gülşah Aykaç, İpek Benek >> s.20-21**

"Benim şansım iyileşti"

Aydın Bodur >> s. 3

Ankara İstanbul, Kalmasın

Barkın Sinan >> s. 4

Komşu'dan Haberler ve Bağzı Dostluklar

Kübra Ceviz >> s. 5

Ankara'da Çocuk Bahçelerinin Sahipleri

Alanur Çavlin >> s. 6

Ankara, 3 Renkli Pasta

Aydın Akın >> s. 7

Enver Behnan Şapolyo'nun Kaleminden
1920'lerin Başında ANKARA (3)

Önder Şenyapılı >> s. 10-11

Barışı Örgütlemek

Metin Yeğin >> s. 16-17

Tiyatro 1112 Garaj ile Söyleşi

Gülşah Aykaç, Erdal Ozan Metin, Emel
Demir >> s. 18-19

Abluka'yı Konuşmak Gerek

Beliz Güçbilmez >> s. 22

Klasik Sinema Kuşağından
"Savaştan Dönüş var mı?"

Günseli Bilgen >> s. 23

ODTÜ'de Grev: "Birleşe Birleşe Kazanacağız!"

Özge Özkan (ODTÜ Sosyoloji Bölümü)

Gerek öğrenci hareketleri, gerek taşeron işçilerin direnişleri ile sık sık adını andığımız Orta Doğu Teknik Üniversitesi, bu defa Tez Koop-İş'e bağlı kadrolu işçilerin grevine sahne oldu. Bu yazının yazıldığı sıralarda grev, işçilerin kazanımı ile sona ermişti. Biz burada grev sürecinde yaşananlardan, bu sürecin bileşenleri arasındaki ilişkilerden ve yakın gelecekteki mücadele dinamiklerinden bahsetmeye çalışacağız.

Gerek öğrenci hareketleri, gerek taşeron işçilerin direnişleri ile sık sık adını andığımız Orta Doğu Teknik Üniversitesi, bu defa Tez Koop-İş'e bağlı kadrolu işçilerin grevine sahne oldu. Bu yazının yazıldığı sıralarda grev, işçilerin kazanımı ile sona ermişti. Biz burada grev sürecinde yaşananlardan, bu sürecin bileşenleri arasındaki ilişkilerden ve yakın gelecekteki mücadele dinamiklerinden bahsetmeye çalışacağız.

Öncelikle grev sürecini kısaca hatırlatmakta fayda var. ODTÜ'de Tez Koop-İş Sendikası ile rektörlüğü temsilen Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası'nın (Kamu-İş) Haziran ayından beri yürüttüğü toplu sözleşme sürecinde uzlaşma çıkmaması üzerine, ilk olarak 26 Kasım'da uyarı grevi yapan ve talepleri kabul edilmediği takdirde kampüs genelinde genel greve çıkacaklarını belirten Tez Koop-İş üyesi 300 kadar işçi 4 Aralık günü greve çıktı. Tez Koop-İş Ankara 2 No'lu Şube üyesi işçiler, grev kararlarını Kamu-İş önünde gerçekleştirdikleri basın açıklamasıyla duyurdu. Tez Koop-İş Ankara 2 No'lu Şube Başkanı Mustafa Barın tarafından okunan açıklamada, "150 gündür süren görüşmelerde işveren sendikasının anlaşmaya yanaşmaması sonucu bu kararın alındığı belirtilirken, yoksulluk sınırı 4 bin 530 TL iken 1530 TL net ücret alan ODTÜ emekçilerinin nasıl geçinebileceği" soruldu. İşçilerin 150 TL zam talep ettiğini belirten Barın, işveren sendikasının ise 15 TL zam teklif ettiğini, bu teklifin kabul edilebilir olmadığını, ODTÜ emekçilerinin sadaka istemediğini sözlerine ekledi. Basın açıklaması bütün ODTÜ bileşenlerine yapılan dayanışma çağrısı ile sona erdi. Basın açıklamasının ardından eylemlerini bir süre Kamu-İş önünde sürdüren işçiler daha sonra üniversiteye geçerek A4 kapısından rektörlüğe yürüyüş gerçekleştirdi ve rektörlük binası ve yemekhane gibi birçok noktaya 'Bu iş yerinde grev var!' pankartı astı. Bu süreçte yemekhane ve okulun diğer birimlerinden bazıları kapalı kaldı, ancak öğrencilerin mağdur olmaması adına yemekhane önünde sendika tarafından yemek dağıtımı yapıldı ve kütüphane açık tutuldu.

Okulda yapılan yürüyüş sırasında "Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz", "Açlıktan Ölmeyiz, Biz Bu Yoldan Dönemeyiz" ve "İş Ekmek Yoksa Barış da Yok" sloganları öne çıktı. Yürüyüşe; esnek ve güvencesiz çalışma koşulları nedeni ile sık sık seslerini duyurmaya çalışan taşeron işçiler başta olmak üzere, öğrenciler ve akademisyenler de yoğun destek verdi. Rektörlük önüne büyük bir grev çadırı kuruldu. Grevin 8. gününde Tez Koop-İş üyesi CHP genel merkez çalışanları grev alanını ziyaret etmek istedi ancak basın mensupları ve ziyaretçiler rektörlüğün talimatı ile A1 kapısından içeri alınmayınca rektörlük önündeki işçiler A1 kapısına yürüyerek rektörlüğü protesto etti. Bu sırada Eğitim Sen Ankara 5 No'lu Şube üyesi ODTÜ taşıt çalışanları da greve destek için iş bıraktı ve Eğitim Sen 5 No'lu Şube ile DİSK Genel-İş 2 No'lu Şube üyesi taşeron işçiler greve destek ziyaretinde bulundu. Grev süresince yapılan ve sonuçsuz kalan görüşmeler oldu fakat grevin on birinci gününde işçilerin mücadelesi kazanımla sonuçlandı. Yıpranma payının aylık ücretlere yansımaları sonucu işçiler brüt 75 ile 80 TL arasında kazanım elde etti. Ayrıca, iş primi ve sorumluluk başlıklı iki tazminat maddesi de sözleşmeye eklendi. Grev alanında açıklama yapan Tez Koop-İş Ankara 2 No'lu Şube Başkanı Mustafa Barın, Kamu-İş ile yapılan bir sözleşmeye iki tazminat maddesinin birden eklenmesinin büyük bir kazanım

olduğunu vurguladı ve bu sayede Kamu-İş'in 'dediğim dedik' tavrının kırıldığını belirtti.

Bu mücadelenin sonucu elbette ki bir kazanımdır ancak 1610 liralık ücret insanca bir yaşam için yeterli midir? Bu noktada asgari ücretin ne olduğunu ve nasıl belirlenmesi gerektiğini tartışmakta fayda var. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı Faruk Çelik'in sözlerini hatırlayalım. Kendisi yaptığı bir konuşmada asgari ücretin bir geçim değil, bir sosyal koruma ücreti olduğunu söylemişti. Peki, çalışan nüfusunun yüzde 40'ının asgari ücret ile çalıştığı bir ülkede bu söylem ne kadar savunulabilir? Basit bir matematik hesabı ile gerçeği çok rahat görebiliriz. Dört kişilik bir aile için yoksulluk sınırının 4530 lira olduğunu göz önünde bulundurursak ve ortalama olarak 2 kişinin çalışacağını düşünürsek insanca bir yaşam için asgari ücretin 2265 lira olması gerekir. Asgari ücret ile çalışan yüzde 40'lık kesimin yanı sıra, ODTÜ emekçileri gibi asgari ücretin üstünde ücret alan ancak yine de yoksulluk sınırının altında maaşla çalışan insanların olduğu bir ülkede, asgari ücretin bir koruma ücreti değil geçim ücreti, yani insanca yaşayacak bir ücret olması gerektiğini söyleyebiliriz.

Peki, insanca bir yaşamı sağlayacak bir asgari ücret talebini elde etmek için ne yapmalı? Her şeyden önce ODTÜ örneğinde görebileceğimiz gibi, böyle lokal bir grev bile kısmi ve yetersiz olsa da bir kazanım ile bitebiliyorsa, işçi sınıfının bir sınıf olarak mücadelelerini birleştirdiği bir durumda çok daha büyük kazanımlar elde edileceğini düşünmek hayalcilik değil. Hatta ODTÜ emekçilerinin aldığı ücretle, yoksulluk sınırı arasındaki fark gözetildiğinde bu mücadele 'bir ihtiyaç değil zorunluluktur' diyebiliriz. Ayrıca şunu da söylemek gerekir ki, bu mücadeleyi tetikleyen tek faktör ücretlerin düşüklüğü değil, çalışma koşulları ve güvencesizlik gibi başka etmenlerdir de. Taşeron işçilerin yıllardır ODTÜ'de süren mücadeleleri ve talepleri buna bir örnektir. İşten çıkarmaların yasaklanmasını talep eden, iş tanımlarının dışında çalıştırılmak istemediklerini ve iş güvencesi istediklerini mümkün olan her alanda dile getirmeye çabalayan taşeron işçilerin mücadeleleri bu örneğin doğruluğunu işaret etmektedir. Bir başka örnek olarak da, geçtiğimiz senelerde başta İTÜ ve ODTÜ olmak üzere çoğu üniversitede yaşanan asistan eylemlerini gösterebiliriz. Bu tablonun bir yansıması olarak, öğrenciler de dahil herkeste geleceğe dair endişe gün be gün yaygınlaşmakta. Genel tabloya baktığımızda görüyoruz ki, greve çıkan ODTÜ emekçisinin sorunları aslında hepimizin ortak sorunlarıdır.

Geleceğe dönük en iyimser tahlille bile, ücretlerin ve çalışma şartlarının kötüleşmeye devam edeceğini görebiliriz. Bu da yarının mücadeleyi daha zor ve zorunlu hale getireceğini gösteriyor. Grev sürecinde ODTÜ taşeron ve kadrolu işçilerinin hep birlikte attıkları "Birleşe Birleşe Kazanacağız" sloganı, önümüzdeki süreçte nasıl göğüs gereceğimizin cevabını veriyor. Taşeron ve kadrolu işçilerin yanında öğrencilerin de bu mücadeleye katılması, mücadelelerin lokal düzeyde kalmaması elzemdir. ODTÜ bileşenlerinin benzer dertlerden muzdarip olması gibi, tüm çalışanların dertleri de bu güvencesizlikten kaynaklanmakta. Bu da "Birleşe Birleşe Kazanacağız" sloganının müşterekliğinin altını çiziyor. Gelecekteki yaşam ve çalışma koşullarımızı bugünkü mücadelemiz ve onu ne kadar ortaklaştırdığımız belirleyecek. ODTÜ grevindeki bu dayanışma ve öne çıkan bu slogan, geleceğe umutla bakmamızı sağlıyor.

Ankara'nın "Little Italy"si, İzmir'in "China Town"ı ve Mülteciler "Benim şansım iyileşti"

Aydın Bodur

Ankara'da Önder ve Hacılar Mahallesine "Küçük Halep" diyorlar. Suriyeli mültecilerin yerleştiği mekanlar, daha ziyade bu civarda. Sitelerin hemen üstündeki bu gecekondu mahallesinin önemli bir bölümü kentsel dönüşüme uğramış. Eski sakinleri, eski evleri terk edip, başka yerlere taşınmışlar. Yıkılması planlanan bu izbe evlerin bir çoğu, hala zor durumdaki Suriyeli mültecilere kiralanıyor. Yıkılmaya yüz tutmuş, oturulamaz evlerde konaklayan Suriyeliler de var. Daha önce Solfasol'da konu olmuştu; belediye bu mekanlara yerleşen Suriyelilere elektrik-su-temizlik hizmeti verilmesine engel oluyor. Sadece Arapça konuşulan kahvehaneler, çayhaneler, yeme içme ve alışveriş mekanları var. Çalışanların çoğu Suriyeli. Bir çoğu Türkçe bilmiyor.

İstanbul'da yaşam kurmaya çalışan Suriyelilerin mekanları ise Fatih civarında. "Yeni Şam" diyorlarmış Fatih'in bu kesimlerine. Suriyeli göçmenler, artık kalıcılar. Sadece gündelik alışveriş ya da yeme-içme mekanlarıyla değil. Kitabevi ve Kültür mekanları da açıyorlar ve kendi kültürel etkinlikleriyle İstanbul'un zenginleşmesine katkı yapıyorlar. Ankara'da da kültürel bir mekan açma derdinde olan Suriyeli arkadaşlar var.

Son 3 ayda binden fazla ölüm var!..

İzmir'de ise durum biraz farklı, yine çok göçmen var İzmir'de, ama sürekli kalma niyetiyle gelmiyor gelenler. Daha ziyade Basmene ve Eşrefpaşa civarında, konaklıyor göçmenler. Basmene, İzmir Fuar'ının debdebeli günlerinde, şehir dışından gelen yerel turistlerin konakladığı otellerin çok olduğu bir muhitti. Şimdi fuar yok, o oteller de çok eskidi. Eskimiş otellerde, Suriyeli göçmenler, kalıyor. Çevredeki bütün dükkânlarda Arapça yazılar ve sokaklarda Arapça konuşanlar, Türkçe konuşanlardan misliyle fazla. Sokaklardaki tezgahlarda kullanılmış eşyalar var. Bitmeye yakın bir göz kalemi, sırları dökülmüş el aynası. En çok da eski cep telefonları, dağılmaya yüz tutmuş ayakkabılar, eskimiş ayakkabı bağcıkları bile var. 5 kuruşa bile alacak bir şey buluyorsunuz, yer tezgahlarında. İzmir, bir geçiş noktası, Suriyeli göçmenler için, "yaz aylarında sayıları yüzbinin üstündeydi" diyenler var. Kalabalık gruplar olarak

geliyorlar, özellikle yaz aylarında. Kendilerini Yunan Adalarına götürecek insan kaçakçıları arayıp buluyorlar. Göçmenler onları bulamasa bile, o insan tacirleri zaten mutlaka gelip buluyor göçmenleri! Hazırlıklarını yapacak kadar bu otellerde kalıyorlar. Oda yerine, yatak satılıyor otellerde. Bir odada 4-5, bazen 10 yatak... Göçmenler için para peşin. Para ödemek istemeyenler sokaklarda, parklarda ya da az ilerdeki Çorakkapı Camisinin bahçesinde konaklıyor. Otellerin az ilerisinde, şişme botlar, can kurtarmayan can yelekleri satılıyor. Polis sıklıkla bu grupları dağıtıyor. Toplayıp göçmen kamplarına gitmeleri için zorluyor.

"Kendilerini Yunan Adalarına götürecek insan kaçakçıları arayıp buluyorlar. Göçmenler onları bulamasa bile, o insan tacirleri zaten mutlaka gelip buluyor göçmenleri!"

İzmir'de daimi kalan Suriyeli göçmenler de var ama sayıları Ankara ve İstanbul'dakilerden daha az. Türklerin yanında, çoğu inşaatlarda, temizlik şirketlerinde gündelik işlerde çok ucuza ve güvencesiz çalıştırılıyorlar. Biraz daha şanslı olanlar kendi işlerini kuruyorlar. Oteller sokağının çevresindeki esnafın önemli bir kısmı Arap asıllı. Denizle göçen göçmenlere mal ve hizmet satıyorlar.

"O başka"

Onlardan biriyle tanıştım geçenlerde. İsminin geçmesini istemedi. Bir çayhane işletiyor, Oteller sokağının içinde. Yerin altında daracık bir dükkân,

tüplü bir ocakta kaynayan çaydanlıklar var. Bir de ekmek arası beyaz peynir, biber salçası ve kekikle yaptıkları ocak üstü tostlar satılıyor bu çayhanede. Şam'dan gelmiş. 23 yaşında. Önce Ankara'da uzun süre kalmış. Ailesinden bir kısmı hala Ankara'daymış. Türkçe biliyor. Ailesi, gitmesine kızmış ama o da Avrupa'ya gitmek istemiş. Çünkü diyor: "Türkler sevmiyor, istemiyor bizi". Ankara'dan İzmir'e Adalardan Yunanistan'a, geçmek için Suriyeli kız arkadaşı ile birlikte gelmiş. Önce şanssızlıklar olmuş. Arkadaşını, polisler yakalamış. Urfa'ya göndermişler. Ne yapacağını bilmez bilmez dolaşırken yüzüne şans gülmüş. Cebinde otel parası kalmayınca karşıdaki otopark duvarının dibini kendine yatak yapmış. Uyumaya çalıştığı bir gece, sokakta kavga çıkmış. Otoparkın gece bekçisi, bıçaklanmış. Onu, köşedeki hastaneye o taşımış. Bekçi de işini kaybetmemek için yerini ona bırakmış, hastanede olduğu sürece. Sonra bekçi hastaneden çıkmış, iyi arkadaş olmuşlar. "Hani Türkler sevmiyordu sizi" diye takılıyorum. "O başka" diyor, "benim şansım iyileşti". Ama çevredeki Türk esnafın pek iyi gözle bakmadığı o kadar aşikar ki!

"Benim şansım iyileşti"

Karşıdaki izbe dükkânı çayhane yapma fikri yeni arkadaşından gelmiş. "O olmasa (Türk olduğu için), zaten mümkün değilmiş". Yerin altındaki 10-15 metrekairelik o dükkânı tutmuşlar, temizlemişler. Tüp getirmişler, meyve sandıklarından küçük masalar yapmışlar, hasır kürsüler (oturaklar) bulmuşlar bir kaç tane. Küçük masaları sokağa yayıyorlar. Çay içmeye parası olan Suriyelilere, Afrikalılara çayla birlikte ekmek arası peynir-zahter tostı satıyorlar. Çay 35 kuruş. Ama çayla birlikte tek bir kaşık şeker veriyorlar. 2. kaşık şekerli isteyenden 5 kuruş fark alıyorlar. Suriyeliler çayı şekerli seviyormuş. Şimdi kız arkadaşı da gelmiş yanına, sık sık "benim şansım iyileşti" diyor.

Sokakta her gece sevinçlerle birlikte bir sürü dram da yaşanıyor. Birilerinin Adalara ulaştığı haberleri geldikçe sevinenler oluyor. Ama mutlaka birilerinin de yolda öldüğü, battığı haberleri geliyor hemen her gece. Çığlıklar yükseliyor, bir yerlerden...

Son 3-4 ayda binden fazla ölüm haberi gelmiş!

"Biz yenildik. Hem öldürdüler, hem de öldürenler yendiler" mi?

Aydın Bodur

Birkaç satırlık hikâyelerine ilk kez sendika.org, bianet.org ve onekim.org sitelerinde rastlamıştım. 101015ankara.org sitesi biraz daha farklı. Gidenlerin ardından insan hikâyelerine yer vermişler. Başlık, Ahmet Altan'ın kaleminden, Dicle'nin ablasıyla yaptığı söyleşiden sonra yazdığı yazıdan. Dicle, 17 yaşında, güzel bir kızmış. Üzerinde Allah ve Muhammed yazan bir duvar saatinin önündeki masada yapmış sabah kahvaltılarını. İstanbul'a Siirt'ten gelmiş. En çok Ahmed Arif şiirlerini severmiş. Tuttuğu günlükte Ahmed Arif şiirleri varmış. Ablası Belçim, artık ağlamıyormuş, kardeşini emanet ettiği Abdülkadir paramparça olmuş, Cafer'in de bacağı kopmuş. Ahmet Altan'a "Biz iyi insanlarız, bizleri neden öldürüyorlar" diye sormuş. "Biz yenildik... Hem öldürdüler, hem de öldürenler yendiler" diye yakınmış.

Ne dersiniz, sizce de yenildik mi? Bunca ölümün, bu yaşanmışlıkların ardından yenmek, yenilmek ne ifade ediyor? Ama ya içimizde bir türlü bastıramadığımız, yoğun adaletsizlik duygusu? Bu siteyi ziyaret etmediyseniz, bir girin bakın, uzun süre ayrılamayacaksınız.

İnsan hikâyeleri var sitede. Artlarından yazılmış insan hikâyeleri. Ne çok ölüm gördük, ne çok ölüme tanıştık! Yüzlerle, binlerle ifade etmeye çalışıyoruz dehşeti. Ölümün çokluğuyla, ölümün dehşetini göstermeye

çalışıyoruz. Sayılardan, yaşanmışlıklara yer kalmıyor ki. Sayılar, ölenlerin yüzlerini örtüp çoğalıyor, çoğalıyor...

İnatçı sendika.org ile bianet.org, ilk onlar derlemişti katliamda kaybettiklerimizin hayat hikâyelerini.

Dicle Deli

Ölenlerin birer sayı olmadığını ısrarla, inatla dile getirmişlerdi, taa en başından. "Her rakamın, bir yoldaşımız" olduğunu yazmıştı, biri. Her rakam, hayatımızda yer bırakan, birlikte yürüdüğümüz bir yoldaşımızdı. Geçip, gittiler mi peki?

Muhammed Veysel, çocuk yüzünde gülen iri gözleriyle en küçüğümüzüzdü. Trenler, garlar 9 yıllık yaşamında belki de en çabuk öğrendiği mekânlar olsa gerek. Babası, demiryolu çalışanı ve BTS üyesi hala. Yılmaz da makinist, o da BTS üyesiydi. Karısı Gülhan'la Adana'dan gelmişler. Gülhan öğretmenmiş. Paylaşılan fotoğraf, kuaförün önünde düğün için çektiklerileri fotoğrafları. Gülhan beyaz gelinlikle, Yılmaz damatlıkla. Yüzlerinde mahcup bir gülümseme.

Sitede hikâyeler Elif Kanlıoğlu ile başlıyor. Ekranda güleç bir genç kızın fotoğrafı var.ERCÜMENT AKDENİZ yazmış: "Elif Kanlıoğlu, yüzünde ölümsüz gülüşler açan tomurcuk". Okumak için ilerledikçe, yazılı kısım, yavaş yavaş, güzel gülen güzel kızın fotoğrafını örtüyor. Tıpkı usulca hayatlarımızdan uzaklaştıkları gibi, fotoğrafla birlikte gülen yüzü yitip kayboluyor.

Didim'e yerleşmiş bir Laz kızımıymış, Elif. Babası gibi EMEP'liymiş. Dicle'yi, Elif'i, Yılmaz'ı, Dicle'nin ablası Belçim'i, Elif'in babası Ümit'i belki de hiç görmedim. Onları çok sevdim. Seviyorum. Elif'in babası Ümit'in anlattığı gibi: "Benim kızım barış olsun, kimse ölmesin diye oradaydı. Benim kızım Lazdı. Onun yanında Kürtler öldü, Çerkesler öldü, Türkler öldü, çocuklar ve barış isteyen insanlar öldü. Yeter, artık yeter diyoruz. Ses artık duyulsun. Sesi duyan duysun, duymayan cezasını bulsun" diyoruz.

Ankara İstanbul, Kalmasın

Barkın Sinan

"Usul usul uçan martılara baktım uzak uzak.
Dibim deniz, dibim vapur, sırtım yara bere."

eski bir İstanbul aşığı

Onu otobüse binmeden evvel aramak istedi. Kapattı. Tekrar aradı. Uzun uzun çaldı telefon. Harem'in bu kalabalığında zaten açsaydı telefonu, sesini bile duyuramayacağını düşündü. Kapattı. Aklına biraz sonra otobüse binip Ankara'ya gidiyor olmanın mutluluğu geldi. Onu aylar sonra görecektir olmanın sevincini içinde öyle bir yaşadı ki, patronundan yarım gün izin almak için çektiği güçlüğü hatırlamak bile, bunu gölgeleyemedi. Adamın karşısına çıkıp "Ankara'da sevdiğim birisi var, eğer izniniz olursa..." Duraksadı. Patronuna, "Akşam hastanenin iş çıkışı saatinde karşısına dikilip 'Ben geldim, demek istiyorum' cümlesini içinden geçirip de söylememesinin üzerinden henüz saatler geçmişti. Üsküdar'daki çay bahçesinde denize bakarken onu düşündüğü vakitlerin üzerinden henüz bir şey geçmedi. Peronlarda yolcu kalmasın anonsu ile yüreği güm güm ata ata otobüse bindi. Bu şehirden hareket etmek, ancak ona doğru gittiği için anlamlı olabilirdi diye düşündü. Onsuzluklarını o kadar çok dolduruyordu ki bu şehir ya da İstanbul eşliğinde Oonu tahayyül etmek o kadar güzeldi ki, bir umudunu kaybetse sanki kendisine aşılanacak diğer bir umudu var gibiydi.

Bu şehir hep, "ben senin imdadına yetişirim" der gibi baktı ona. En karanlık zamanlarda, belki tam düşecekken, Süleymaniye tuttu elinden, Kız Kulesi girdi kollarına, Burgazada kulağına fısıldadı, Ortaköy yüreğinde havaifşekler patlattı, Süleymaniye ilerletti yeniden. Karış karış yürüdüğü semtleri orda doğmuş büyümüş yaşlı bir İstanbul tarihçisi gibi gezerken yorulmadı hiç. Bu şehre yorulmadan şiirler yazan şairleri çantasında taşıyıp, duvar diplerinde okurken de şairleri alıp Kanlıca'nın tepelerine tırmanırken de mutluydu. Taşlarına elini yüzünü sürterek sevdiği haftasonları da oldu İstanbul'un, sahil boylarında kayaların üzerine çıkıp, çukurlara girmeden adımladığı vakitleri de. İçinde topluca ona götüreceği şeyleri koparıp koparıp vapurdan yükseklerle fırlatırken de

seferdeydi, tutturamadığı martıların duha zamanına ses verdikleri saatlere uyandığında da.

Otobüs terminalden ayrılırken "Bir gün bu şehirden gidersem denizin kokusunu alır da giderim" diye geçirdi içinden. İki kelimelik cevaptan sonra, otobüsle birlikte yorgun gözleri de bıraktı İstanbul'u: "Aşti'de ineceğim."

"Bir gün baktım ki, sırtını denize dönüp oturan bir tek biz Ankaralılar.
Denizi sevmediğimizden değil ha,
dostluğu ilk sıraya koyduğumuzdan."

eski bir Ankara aşığı

Kuzenine "Abla, akşam İstanbul'a gitmek için bilet aldım, annelere söyleme olur mu?" dediğinde, hastane kantininden işyerine doğru ilerliyordu. Bahçede en sevdiği çiçekler sağlı sollu sonbahara veda ederken gözlerinde hafif bir gülümseme belirdi. Sonra bu gülümsemeyi kuzeninin "Bu ilişki düzelmez, boşu boşuna gitme" cümlesi kaygıya dönüştürdü. İşyerinin kapısından içeriye bu kaygıyla değil, akşam yola düşüyor olmanın mutluluğu ve heyecanıyla girdi.

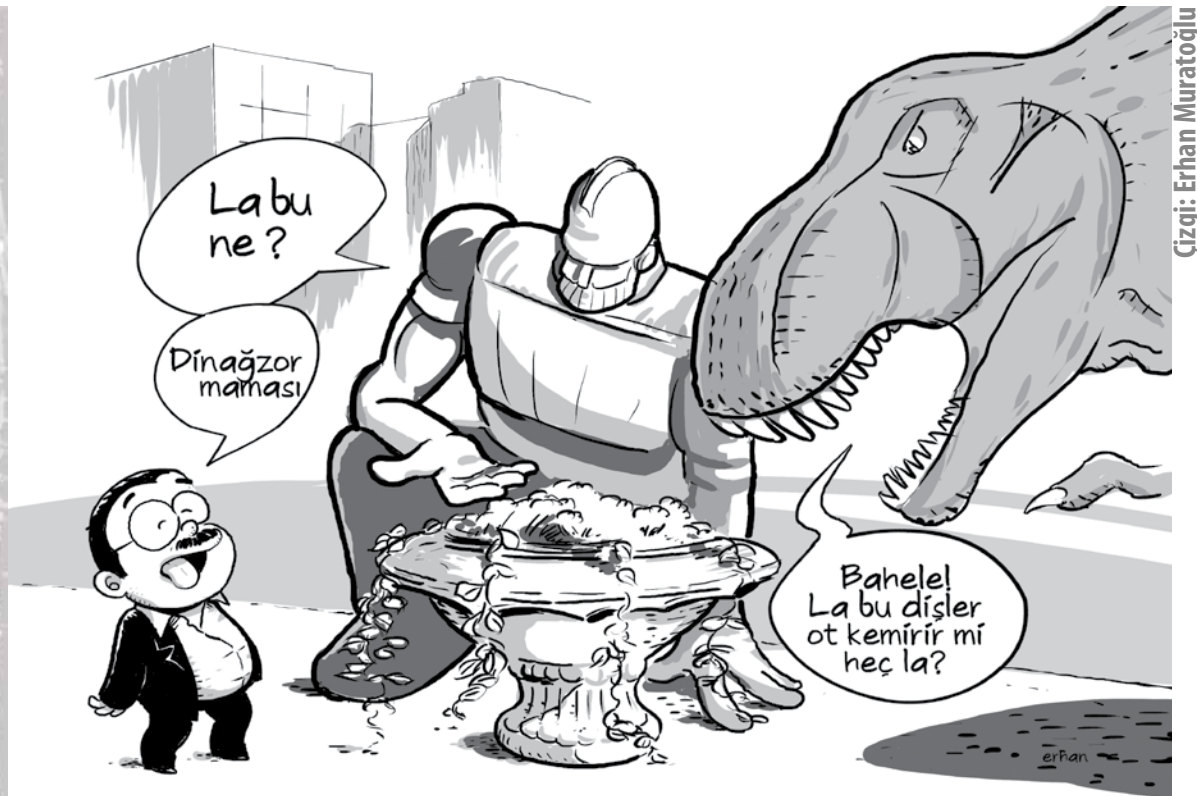
O kadar alışmış, benimsemişti ki bu şehri dostlukları, arkadaşlıkları; başka bir yerde bu kadar güzel, mesela sevdiğini bu kadar içli sevmeyeceğini düşündü. İnsanlarla arasına şehre ait hiçbir şeyin girmemesi, kendisini insanlara karşı hep diri tutuyordu. Bir dostundan kopsa Ankara onu başka bir dostuna buyur ediyordu sanki. Bu şehir kendisi için bir şey istemiyordu. Gel dolaş diyordu Kızılay, gel dokun diyordu Ulus, gel uçur Kuğulu, gel öpüş Kurtuluş.

AŞTİ'ye gitmek üzere Kurtuluş'a kadar yürüdü iş çıkışında. Kurtuluş'a vardığında bir bankın üzerine oturdu. Vakit vardı. Hiç olmadığı kadar, bu şehri düşünecek vakti de vardı. Buraya, bir insana senelerce alışmış birisi gibi alıştığını, buranın da bütün anılarını kolayca sakladığını, o anılara rahatlıkla ulaşabileceğini... Her köşesine kendisinden, her köşesinden kendisine değenleri anımsadı sonra.

Terminalin giden yolcu peronunda otobüse binmeden son bir sigara yakacakken telefonu çaldı. Ağzında henüz yanmamış sigara, sağ elinde ateşlenmemiş çakmağı, telaşla çantasında çalan telefonu bulmaya çalıştı. Uzun uzun çaldı telefon. Zar zor buldu. Üniversiteden bir arkadaşı arıyordu. Tam açtı. Kapandı telefon. Peronlarımızdaki yolcularımızın dikkatine bir anons girdi araya. Önemle rica olundu. Otobüslerdeki yerlerimize oturma vakti gelmişti... Arkadaşını tekrar arayamadan otobüse bindi. Ankara'dan İstanbul'a doğru, yüreğinde sürekli ayrılıp ayrılıp da bir türlü bir araya gelemeyen sevdiğinin yüzü, elinde yerine oturduktan sonra az önce arayan İstanbul'daki arkadaşını aramayı unuttuğu telefonu, dışarıda sürekli bir gidip bir gelen yolcu otobüsleri. Yola düştü. Ankara'dan ayrılık, sevdiği adamdan ayrıldığı kadar zordu. Barışmaya gidiyordu.

Türlü türlü şehirlerin türlü türlü hikayeleriyle hemhal olmuş şehir insanının yaşadığı yeri, bir başka yerle tokuşturması yeni değildi sanırım. Galipliği neyle tarttığımız, kavuşmaları neyle benzettiğimiz, şehirleri neyle ölçüp neyle biçtiğimiz de tam olarak belli değil. Bir trafik mevzuuyla açılıp bir tabela sorunuyla kapanan, bir denizin varlığı ile yokluğu arasına sıkışmış şehir telakkilerimiz. Artık "alışmak" dediğimiz o son tahlil kendi zaferini şehir turları atarak kutlamaktan bitap düşerken, hala yaşadığımız şehrin içimizdeki ligde kalması için "bir başka şehirle mukayese" seçeneği daha ağır basıyor galiba. Kimin hangi şehirde acılandığı, hangi şehirde müjdelendiği ya da meçhullendiği boşalıyor da boşalan yerler kuru bir şehir yarışmasıyla dolduruluyor. İnsanın yerini, büyümüş bir Ankara ya da görkemleştirilmiş bir İstanbul alıyor. Tarih meraklandırmıyor sadece okunan bir şey haline geliyor. Mekanlar, yaşanan değil gidilen yerlere dönüşüyor. Medeniyetler boyunca ömürlerini zaten savaşlarla geçiren şehirler, şimdilerde "kardeş" denilerek kardeş yapılıyor. Bir gün herhangi bir sebepten nakil olma ihtimallerimiz bile, kavuşturuyor bu şehirleri birbirine. Ne biz kavuşabiliyoruz belki ne şehirler birbirine.

Ama içimde hep bi deniz kokusu.

Çizgi: Erhan Muratoglu

29 Kasım sabahı Kızılay'dan geçenler, Meydanın ne işe yaradığı anlaşılamayan garip saksılar ile donatıldığını gördüler. Böylece Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'in şehre kattığı "harika" icatlarına bir yenisi daha eklenmiş oldu.

Cumhurbaşkanını Ayağına Getirten Fotoğrafçı

Özlem Mengilibörü

Bir fotoğrafhane düşünün; 1950'lerde Ankara'nın en şık caddesi olan Anafartalar'da portre fotoğrafı ile meşhur. Sahibi Osman Bey müşterilerini kendi seçiyor, her içeri girenin portresini çekmiyor. Seçtiği müşteriyi oturtup etrafında dönüp dolaşıp inceliyor, kimdir necidir anlamaya çalışıyor; önden, yandan bakıyor, portreyi ondan sonra çekiyor. Portre, çekileni o kadar iyi yansıtıyor ki; Osman Darcan'ın ustası Othmar Pferschy bile hakkını teslim ediyor: "Osman Darcan, beni portrecilikte tek geçen öğrencim."

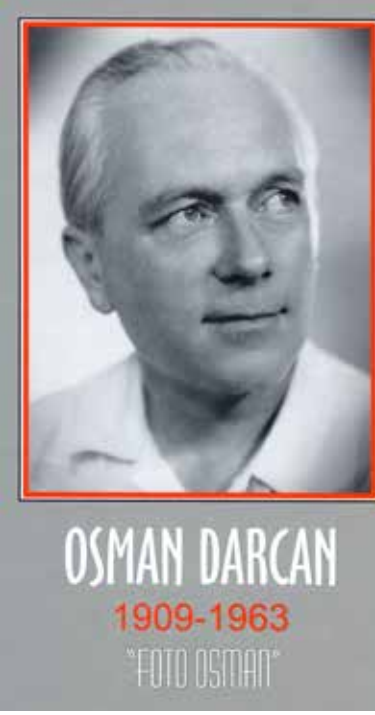
İşte bu müşterisini kendi seçen fotoğrafçıya bir gün bir telefon geliyor. Osman Bey "Hayır efendim, dükkan dışında çekim yapmıyorum" diyip kapatıyor. Az sonra telefon yeniden çalıyor. Arayan kişinin Cumhurbaşkanı Celal Bayar olduğu anlaşılıyor. Osman Darcan'ın rengi sapsarı oluyor, "Eyvah ben ne yaptım, beni asarlar!" diye korkuyla dükkanda dolanmaya başlıyor. Birkaç gün sonra Anafartalar Caddesi trafiğe kapatılıyor, Celal Bayar yüzlerce polis eşliğinde dükkana geliyor ve kızgın bir şekilde "Koca cumhurbaşkanını ayağına getirdin, görelim bakalım sanatını!" diyip fotoğraf çektiriyor. Sonuçtan o kadar memnun kalıyor ki, fotoğrafını imzalayıp fotoğrafçısına hediye ediyor.

Osman Darcan, nam-ı diğer Foto Osman, 1909 Almanya doğumlu. Annesi Alman, babası Almanya'ya diploması okumaya gitmiş bir Türk. Babasının görevi gereği Atina'dayken Yunan fotoğrafçı Koçço'nun yanında fotoğrafçılığı öğrenen Osman, askerlik için gittiği İstanbul'da fotoğrafçı Othmar Pferschy ile tanışır. Pferschy daha sonra Ankara'daki Matbuat Umum Müdürlüğü'nde "Propaganda Fotoğrafı Spesialisti"

kadrosuyla işe girer ve Osman'ı da bu kurumun açtığı sınava girmeye teşvik eder. Osman sınavı birincilikle kazanır, iki yıl Pferschy ile çalışır, fotoğrafın yanı sıra film de çeker.

1947'de sanatını yeterince icra edemediğini düşünerek Matbuat Umum Müdürlüğü'nden ayrılıp Anafartalar Caddesi'ndeki Köklü Han'da Foto Osman'ı açar. Devlet Tiyatrolarında sergilenen oyunların, aktör, aktris ve yazarların, Ankara'ya gelen virtüöz ve revü sanatçılarının, Bayar, İnönü, Menderes gibi siyasetçilerin fotoğraflarını çeker. Ayrıca 1953'te tamamı Ankara'da çekilen ilk yerli film olan Kaderin Mahkumları'nda kameramanlık yapar. Yoğun çalışma temposuna, ısmarlanıp alınmayan fotoğraflara ve her geçen gün biriken borçlara kalbi daha fazla dayanmayan Osman Darcan 1963'te vefat eder.

Matbuat Umum Müdürlüğü günümüzde artık

Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM) adı altında faaliyet gösteriyor. BYEGM'in emekli olmuş fotoğrafçılarından Uğur Kavas, Ankara fotoğrafçıları araştırırken rastlamış Foto Osman'a. Osman Darcan'ın oğlu Mete Darcan ile tanışmış, bir sözlü tarih çalışması yapmış, kurumsal ve kişisel fotoğraf arşivlerini kurcalamış. Sonunda çok kapsamlı bir Osman Darcan kitabı çıkarmış ortaya. Tüm geliri Türk Eğitim Vakfı'na bağışlanan kitabın bir de sergisi açıldı. 1-11 Aralık'ta Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde gerçekleşen sergide Osman Darcan'ın Matbuat Umum Müdürlüğü ve Foto Osman döneminde çektiği fotoğraflar yer aldı. Solfasol okuru, Uğur Kavas'ı daha önce kendisiyle yapılan söyleşiden hatırlayacaktır. Bu, bir Ankara ve fotoğraf sevdalıları olan Kavas'ın altıncı kitabı. Darısı diğer Ankara fotoğrafçılarına başına.

Komşu'dan Haberler ve Bağzı Dostluklar

Kübra Ceviz

İnsan mektup yazmaya ne zaman karar verir diye düşünürken ve Can Dündar'ın Silivri'den yazdığı mektupları okurken size yazmaya karar verdim. Nerede ve ne durumda olursa olsun yazma ve paylaşma insanın umudunu artırıyor. Solfasol'un en eski yazarlarından biri olarak hiçbir katkıda bulunamayışım yeterince yaralar beni, bir de ne kadar az üretiyorum hüznü üzerine çöküyor. Hem de ana dilimde dert anlatmak giderek zorlaşmaya başladı ve hatta klavyedeki yumusak g'lerin yerini unuttuğumu fark ettiğimde nasıl ağlamaklı olduğumu anlatamam. Neden böyle olduğunun özetini, bu mektuba detayların girmesini istemediğimden çok kısa geçiyorum: kayıplar, ve üzerine, eğitim amaçlı yer değiştirmeler.

Eğitimim Akdeniz hattında geçiyor. Doğanın ve özellikle zeytin ağaçlarının tedavi edici etkisi ile hani derler ya sayfa değil ama yeni defterler açıp, sonra hepsini birden yirmi kiloluk bagajıma sığdırmaya çalışıyorum. Genellikle benim tartım ile havaalanı görevlilerinin tartısının uymadığını yanımda taşıdığım hikayelerin ağırlaşmasından anlıyorum. Paylaşarak hafiflemek istiyorum biraz. Hem Ankaralı dostlarıma yazmayacağım da kime yazacağım?

İlk önce George Amca'nın hikayesini anlatacağım. Babama tıpatıp benzeyen bu adam ile karşılaşmam ilginç. Günlerden bir gün, her cumartesi Atina'nın Exarchia bölgesinde kurulan sebze pazarına gittim. Bildiğiniz sokak pazarı, hani çocukken annelerimizin bizi çekiştirerek zorla götürdüğü. Bu bölge anarşistlerin hakim olduğu ve ucuz olması sebebiyle öğrencilerin tercih ettiği bir mahalle. Sokak boyunca kurulan pazarda sera ürünlerinin yanı sıra, köylerden ve özellikle adalardan gelen meyve ve sebze bulabiliyorsunuz.

İtiraf etmeliyim pazar kalabalığından hep nefret ettim. Exarchia'daki pazar ise bende bağımlılık yaptı.

Mevsim meyve sebzesini öğrenmenin yanı sıra, pazarın sokağındaki küçük kafelerde kahve içmek ve Atinalıların pazar telaşına dahil olmak iyi geliyor. Kimi zaman bir tezgahattan gelen Yunan ezgileriyle hüzünlenip neşelenirken, diğer yandan sebze ve meyve isimlerinin Türkçe ile yakınlığını keşfedip yeni bir şey öğrenme heyecanı ile eve dönüyorum. Dönüşte unlu mamuller satan dükkana uğrayıp haftalık köy ekmeğimi almayı ihmal etmiyorum. Yani büyük marketlerin ve alışveriş merkezlerinin mahallelerde olmadığı bir yerde, pazara ve dükkanlara gidip alışveriş yapmanın heyecanını doyasıya çıkarıyorum.

"Devletler kötü şeyler yapıyor ama biz hep kardeşlik, kardeş olacağız, birbirimizi seveceğiz"

Neyse konumuz George Amca. Pazarda ucuz limon ararken, zira burada limon oldukça pahalı, normalde tercih etmediğim yeşil kabuklu limon tezgahına gittim. Sonradan tanıştığım George Amca, hemen yanıma geldi ve çat diye limonu kesip içini gösterdi. Alasım olmasa da almaya karar verdim bu samimi hareket neticesinde. Bu sırada İngilizce sorduğum için bana

İngilizce cevap vermeye çalıştı ve "İngiliz misin?" diye sordu. İşte benim aksan ancak pazarda İngiliz aksanına dönüşüyor ya neyse konumuz bu da değil. Ben, "hayır Türkiye" der demez, George Amca gelip boynuma sarıldı "ben de İstanbulluyum" diyerek. Yarım yamalak Türkçe ve İngilizce ile, erken yaşta gelmek zorunda kaldığını anlattı ya da ben öyle anladım. Anlatırken gözleri doluyordu. George Amca'nın şaşırtıcı derecede babama benzediğini o an fark ettim. Sonra ağlamaklı tekrar sarıldı bana. Sanki İstanbul'a sarılıyordu. Buraya geldiğimden beri aşırı samimiyet gösterenlerden biraz irkilsem de, bu da ayrı büyük bir parantez, George Amca öyle değildi. Gerçekten, içtenlikle memleketine sarıldı. Eve dönerken bir daha düşünmüştüm: bu göçler ne derin yaralar bırakıyor insanlarda, ne özlemler... Yeniden gözlerimin dolduğunu hatırlıyorum. Atina'ya her ne kadar kendi isteğimle gelmiş olsam da yaklaşık bir ay, hiç bir tanıdık, arkadaş ve eş dost olmadan ve dillerini anlamadan ne zor günler geçirdiğimi anımsıyorum. İçimde hep bir hüznü vardı. Yalnızlığı seven biri olarak buna sadece gurbet hüznü diyebiliyorum. İşte o zaman George Amca'yı azıcık ucundan kıyısından anlayabiliyorum.

Hikaye burada bitmedi tabii. Öğrenci olduğumu öğrenen George Amca, ilk gün aldığım limonların yanına bir salkım üzüm koymayı ihmal etmedi kaşla göz arasında, adeta ziyaretine gelen yakın akrabası gibi. Sonra beni mahallenin en iyi tavernasına davet etti. Polonyalı bir kadın üniversite öğrencisine katkı olsun diye yanında çalıştırdığını görünce (kendi deyimiyle kendine patron istihdam etmiş), iyi insanlar eksik olmasın hayatımızdan dedim, bir kez daha. "Devletler kötü şeyler yapıyor ama biz hep kardeşlik kardeş olacağız, birbirimizi seveceğiz" diyen George Amca'nın, her hafta çantamın içine koyduğu bir salkım üzümün anlamı Akdeniz'de dostlukmuş meğerse...

Sevgiyle ve dostlukla.

Ankara'da Çocuk Bahçelerinin Sakinleri...

Alanur Çavlin (Görseller: Özlem Akarsu Çelik)

On yılı aşkın zamandır çocuk bahçelerinin kullanıcısı ve gözlemcisiyim. Daha önce Ankara'da bildiğim çocuk bahçesi var mıydı acaba bilemedim şimdi... Mahalle aralarındakileri bir kenara bırakalım ama hepimizin gelip geçtiği mekânlarda siz hangi çocuk bahçelerini biliyorsunuz? Hadi bilenler hatırlasın, bilmeyenler biraz meraklansın...

Kentin ortak alanlarından olan çocuk bahçeleri üzerine yazılabilecek pek çok konu var: parkta ebeveyn halleri, çocuk ve bireysellik-toplumsallık, oyun-paylaşım-toplumsal cinsiyet... Ben yazımı bir süredir oynadığım ve oynayan çocukları seyrettiğim farklı parkların farklı sakinleri üzerine kurmak istiyorum. Çocuk bahçelerinin sayısının azlığı ve kalabalıklığı en sık dile getirdikleri konular arasında. Evet, özellikle sıcak yaz akşamlarında, kocaman bir çocuk yığını koşturur çocuk bahçelerinde ama Ankara'nın nüfusunu ve Ankaralı çocuk sayısını düşündüğümde bu parklar bana yine de bomboş geliyor. Benim çocuklarımla oynadığım ve bu yazıda gözlemlerimi paylaştığım Kuğulu Park, Lozan Parkı, Seğmenler ve Kurtuluş Parkı Çankaya Belediyesi sınırlarında. Çankaya'nın 1 milyona yakın toplam nüfusu ve 15 yaş altında 140 bin çocuk sakini olduğunu düşünürseniz bu parklar size de boş gelmiyor mu?

Ankara'da kent merkezindeki çocuk bahçelerinin sakinleri kimler?

Çocuk bahçelerini önce üst ve üst orta sınıf terk etti. Bu sınıflardan çocuklar, okul ve ev dışı zamanlarını parkta hayta gibi koşarak değil, disiplinli ve ücretli spor ve sanat etkinliklerine (yüzmeydi, piyanoydu, baleydi, tenisti gibi) katılarak geçirir oldular. Ayrıca bu çocuklar ebeveynlerinin alışverişlerine eşlik edebilecekleri, kendileri de alışveriş yapabilecekleri, üstelik alışveriş aralarında üşümeden, çamur ile kirlenmeden para karşılığında süreli çalışan oyuncaklarla oynayabilecekleri ve mutlaka bir şeyler yiyip içebilecekleri alışveriş merkezlerine çekildiler. Onlar bu kapalı mekanların klima gücü ile katlanarak artan hijyenik görünümlü kirli havası içinde yuvarlanırken bakalım bizim çamurlu parklarda kimler kaldı? Ankara'da kent merkezindeki çocuk bahçelerinin sakinleri kimler?

Gezimize en iyi bildiğim Kuğulu Parktan başlayalım. Önce kuğuları ardından toplumsal muhalefet mekânı olması ile ünlü bu park içerisinde okul öncesi ve okullu çocuklar için ayrılmış iki çocuk bahçesi barındırır. Benim oynadığım parklar arasında tüm mevsimlerde en kalabalık çocuk bahçesi tartışmasız Kuğulu Parktır. Üstelik Kuğulu'da her çocuk bahçesinde olmayan kum havuzu ve su parkı vardır. Kum havuzu bahar, yaz ve güz mevsiminde doludur. Müdavimleri kova kürek toplayıp gelmiştir. Kuğulu sadece civarda oturan değil, Ankara'nın farklı semtlerine yaşayan çocukların da oynadığı bir park. Kuğulu'ya çocuklar hafta sonları ve akşam saatlerinde genelde ailecek çıkılmış bir gezinin parçası gibi analı-babalı gelirler. Hafta içi günlerde ise anneleri ya da bakıcıları ile parka gelmiş küçük yaşta çocuklara rastlarsınız. Çocuk parkını çevreleyen banklarda sadece çocuklara eşlik eden yetişkinler değil, çocuksuz gezileri sırasında soluklanırken çocukları izleyen yetişkinler de oturur. Yürüme mesafesi sokakların yaşlı sakinleri de çocuk bahçesinin bilinen simalarıdır. Çocuk bahçesinde çoğunluğu orta sınıf diyebileceğimiz geniş bir yelpazede ağırlıklı olarak AKP karşıtlığı paydasında birleşmiş her yaşta Kemalîst'e rastlarsınız. Parkın çalgıcısı da bu grubu iyi bilir; çocuk bahçesinde 29 Ekim'de çalgıcı eşliğinde çoluk çombalak Onuncu Yıl Marşını hep bir ağızdan seslendiren bir kalabalığa şahit olmuşluğum bile vardır.

Şöyle biraz yokuş yukarı yürüyüp gelelim Seğmenler'e... Parkın çimenlerine sevgilileri ve köpekleri ile uzanmış neşeli genç kalabalığa karşın çocuk bahçesi pek kalabalık olmaz Seğmenler'de. Bazılarının sevgilisi ve köpeği, diğerlerinin ise çocukları mı var yoksa? Konumuz değil ama yoksa üç çocuğun engeli, köpekler ve sevgililer mi? Çocuk bahçesine geri dönersek; özellikle Türkiyeli çocukların uyumaya devam ettiği sabah saatlerinde ya da aman üşürler diye parklardan uzak tutuldukları serin bahar ve soğuk kış günlerinde

Çocuk bahçelerinde kalabalıktan şikâyetçi olmayalım. Varsın kaydırakta, salıncakta kuyruk olsun. Daha çok çocuk dört mevsim koşsun dursun... Çok dilli, çok milletli Ankara'nın farklı çocukları özgürce oynasın, dilleri ve oyunları birbirine kaynaşsın. Çocukların hep birlikte kuracağı oyunlara biz de katılabiliriz belki bu yolla... Umutla...

Seğmenler'de yakın mahallelerde yaşayan konsolosluk çalışanlarının ayrıcalıklı göçmen çocukları oynar. Malum civarın yerli çocukları uyandıklarında da sınıflarına özgü etkinlikler ve mekânlarda geçirebilirler soğuk günlerde boş zamanlarını... Seğmenler'de oynayan çocuklar özellikle parkta oynamak üzere evden çıkmış çocuklardır. Kardeşi olan az, babası ile gelen çoktur. Çocuk bahçesinde okul öncesi yaşlara hitap edecek oyuncaklar vardır. Bir boy büyük okullu çocuklar çimenlerin üzerinde bira içme yaşları gelene kadar Seğmenler'de ne yapacaklarını pek bilemediklerinden, pek göremezsiniz onları bu parkta.

Biraz daha uzaklaşmayı göze alırsanız bir başka büyük park alanı olan Lozan Parkı içerisindeki çocuk bahçesine

ulaşırsınız. Lozan Parkı'nda farklı spor alanlarının yanında Kuğulu'dakine benzer şekilde farklı yaşların gözetildiği iki büyük çocuk bahçesi bulunur. Küçüklerin parkında bir de kum havuzu vardır. Bizim oynadığımız parklar arasında farklı yaşlardan çocuklara en iyi hitap eden park Lozan Parkı. Bu nedenle her yaşta çocuğa, hatta bazı günlerde çocuk bahçesinin çevresinde kaykaylı gençlere bile rastlamak mümkün. Parkta, en çok komşuluğu olan Yıldız ve Birlik Mahallesi çocukları oynuyor. Çocuk bahçesinin yanında ücretsiz bir araba park yerinin olması orta ve orta-üst sınıf ailelerden çocukların parka daha çok gelmelerinde etkili oluyor. Lozan Parkı'ndaki çocuk bahçesinin sayıca artan sakinleri Suriyeli çocuklar. Parkta ana-babaları ile birlikte gelmiş Suriyeli küçük çocukların yanı sıra, 10-12 yaş civarında yanlarında bir yetişkin olmadan vakit geçiren birkaç çocukluk gruplara da rastlayabilirsiniz. Parkın içerisindeki piknik masalı ağaçlıklı alan 2012 yılında Afgan mülteciler için sığınma yeri olmuştu. Şu anda böyle bir durum olmasa da günün bir kısmını geçirmek ve dinlenmek için sığınmacılar açısından görece güvenli bir mekân olarak görünüyör bu park. Dikkat çekici olan Suriyeli çocukların parkın kalabalık olduğu sıcak yaz günlerinin akşamüstleri ve hafta sonları gibi zamanlardan ziyade çocuk bahçesinin çok sakin olduğu erken saatlerde, hafta için günlerde burada oynamaları. Sakin saatlerde büyük çocuklara yönelik oyuncularda Türkiyeli ve Suriyeli erkek çocukların yarışmacı oyunlarına denk gelebilirsiniz. Kalabalık günlerde ise parkın Suriyeli çocukları kendi çocuklarını panter gibi korumaya odaklanmış yerli ebeveynlerin kesintisiz bir göz hapsi altında oynarlar.

Şimdi biraz rota değiştirip Ankara'nın en merkezi noktalarından olan Kolej-Sıhhiye kavşağına doğru gidelim. Kent merkezinin park alanlarından olan Kurtuluş Parkı'nın içerisinde büyük bir çocuk bahçesi var. Bu bahçenin bir kısmı küçük boy oyuncaklarla ile okul öncesi yaşlara uygun hale getirilmiş. Parkın bulunduğu semt ve çevresindeki yollar çocuklarla yürüyerek dolaşmak için pek çekici yerler değil. Ancak hafta sonları parkın içindeki farklı spor tesisleri, yürüyüş parkuru ve nikâh salonunun getirdiği bir hareket var. Hafta içi ise park yakındaki hastaneler için bir geçiş yolu konumunda. Kurtuluş Parkı'nın çocukları genellikle orta-alt sınıf ailelerin çocukları. Çocuklar parka kardeşleri ile geliyorlar ve kardeşleri ile birlikte oynuyorlar. Parktan geçerek kursa-dershaneye gidip gelen birkaç kişilik genç grupları arada çocuk bahçesine renk katıyor. Kurtuluş Parkı'na ne zaman gitsek mutlaka 3-4 kardeş olarak çocuk bahçesine aileleri ile gelmiş Suriyeli çocuklara rastlanıyoruz. Aralık soğuğu bastırdığından beri Türkiyeli çocuklar epey bir azaldı, Suriyeli çocuklar daha görünür oldu parkta. Geçen hafta sonu Kurtuluş Parkı'nda oynarken 4 yaşındaki oğlum kendine yakın yaşlarda bir çocukla arkadaşlık etmek istedi. Gel gelelim çocuk ablası ve abisi ile oynuyor, üstelik bizimkinin anlamadığı bir dilde konuşuyor. Ne yapsa konuşmaları anlamamı ve oyuna katılamadı. Sonunda çocuğun karşısına geçip, bildiği tüm kelimeleri birleştirerek "my name is Çınar" dedi. Göz göze gelebilme becerisinden olsa gerek ikisi için de yabancı olan bu kelimelere gülüp oynamaya başladılar.

10 Ekim - 10 Aralık Ankara Gari

Barış ve Adalet arayan yüreklerimiz kanıyor...

Ankara, 3 Renkli Pasta

Aydın Akın

Türkiye'deki iller, bir şekilde, üzerindeki bitki örtüsüne göre pastaya çevrilse, Ankara pastası çok değişik lezzetlere sahip, kendine has bir pasta olurdu. 5 milyon insanın yaşadığı ve belli yöneticilerin elinde, ucubeye benzeyen tarafları artan bu şehrin içindeyken, bu renklerin farkında olmak oldukça zor. Şehirden kafamızı çıkarıp bakabildiğimiz zaman, uzaktaki hafif engebeli dağlar da, Ankara ilinin doğası hakkında fikir vermekten oldukça uzak. Türkiye'nin tamamı Palearktik iklim kuşağına sokulmakla beraber, diğer Palearktik ülkelerden farklı olarak Türkiye'deki bitki örtüsü, çoğunlukla daha fazla çeşitlilik gösteriyor. Türkiye, Ortadoğu ve İran yaylalarına geçiş noktası olduğu için, orman, bozkır, Akdeniz bitki örtüsü ve yüksekte yer alan alpin bitkileri gibi, birbirinden oldukça farklı bitki örtüsünü bir arada barındırıyor. Sayı vermek gerekirse Avrupa'da 11 bin bitki...

O açıdan Ankara'yı üç renkli bir pastaya benzetmek çok da zor olmaz. En üst katta, orman kuşağını temsil eden ve yeşil renkte bir fıstık tabakası var. Pastanın ortasında ise hamur tabakası olarak görebileceğimiz bozkır kuşağı var. Malzemenin ana maddesi olan buğdayın yaşam alanının bozkır olması da, bu benzetmeyi doğruluyor. Ekosistem ve bitki örtüsü dağılım haritalarında, tuz gölleri habitatı ayrıca gösterilmez. Araştırmacıların birçokları, dünyada çok da yaygın olarak bulunmayan tuz gölü ekosistemini bozkır kuşağı altında; bazı bilim adamları ise ayrı bir başlık altında inceler. Tuz Gölü bitki örtüsü, etrafındaki toprakların barındırdığı yüksek tuz ve mineral oranı yüzünden, benzer görünüme sahip bozkırlardan çok farklıdır. Bu farktan dolayı da, Tuz Gölü'nü beyaz renkte bir krema olarak görebiliriz.

Ankara'nın kuzeyinde yer alan ormanlarda en çok karaçam, ardıç ve meşe türleri yer alır. Ama doğa sürprizlerle doludur. Nallıhan'ın düşük yükseltiye sahip vadilerinde, Akdeniz bölgesinde gördüğümüz kızılçam kümelerini görebilirsiniz. En kuzeyde ise, sarıçam ve köknar ağaçları karşımıza çıkıyor. Türkiye'nin en geniş orman kütlelerinden olan Batı

Karadeniz orman kütesinin devamı olan bu orman bölgesinde yaşayan yaban hayvanları da doğal olarak, bozkır bölgesinde yaşayanlardan çok farklı türler. Ankara'nın kuzeyindeki bu orman bölgesinde yaban domuzu, vaşak, kızıl geyik, sansar, porsuk, kurt, sincap, gelincik gibi türler yaşıyor.

Pastanın ortasında ise, kuru bozkırlar egemendir. Bu bölgedeki akarsu ve çay kıyılarındaki iğde, söğüt, kavak ve ilgin ağaçları bulunur. Düşünülünin aksine, son yıllarda Anadolu'da doğa tahribinden payını belki de en çok bozkırlar aldı. Son yıllarda ormanların aleyhine değiştirilen kanunlara kadar, ormanlar devlet tarafından bir şekilde korunabildi. Özellikle de, tarımın olanaksız olduğu dağlık ve yamaçlık bölgelerde ormanlar, son yıllarda artan tahribe rağmen, bugünlere kadar gelebildiler. Ama bozkırlar bu kadar bile şanslı değildi. Tarım alanları geçen yüzyılın ilk yarısında ivmelenerek genişledi, bu durum düz ve kuru tarıma uygun olan bozkırların yayılışını Anadolu'nun bazı köşelerine sıkıştırdı. Geriye kalan bozkırlarda ise geven, yavşan, sorguç otu, hatmi, siğirkuyruğu kekik gibi tek ve çok yıllık otsu bitkiler egemen. Bu arada, kapalı bir havza olarak Orta Anadolu ve yakın bölgeleri kapsayan İç Anadolu bozkırlarında Ankara çiğdemi, tükürük çiçeği ve birçoklarımızın gördüğü ama adını bilmediği peygamber çiçeği gibi 268 kadar endemik tür yetişmektedir. Ankara'daki endemik türlerin çoğu bozkırlarda yetişen bitkilerden oluşmaktadır. Aslında bunun nedenini haritaya bakınca görebiliriz. Orta Anadolu ve İç Ege bölgesini içine alan; İç Anadolu'da bozkır bölgesi, güneydeki Toroslar, kuzeydeki Karadeniz ormanları ve Doğu Anadolu'daki yükseltiler tarafından çevrelenmiş kapalı bir havza. Kapalı havza olduğu için de, zaman içinde çeşitli genetik farklılaşmaları kendinde tutabildi. Bu ekosistemde tilki, tavşan, çil keklik, kınalı keklik, ebrulu gelincik, gelincik, çeşitli yırtıcılar en yaygın yaban hayvanları. İlkçağlara kadar, Anadolu faunası bugünkünden çok daha zengindi. Ama Roma devrinden beri artarak süregelen orman yıkımı ve avcılık, birçok hayvan türünün sonunu getirdi.

Bunlardan bir tanesi de Anadolu aslanı idi. Ortaçağ zamanında tamamen tükendiği tahmin edilen ve çoğunlukla İç Anadolu'da yaşamış olan Anadolu aslanı, dünyadaki en küçük aslan alttürü idi.

Dünya'nın belli başlı bazı noktalarında bulunan Tuz Gölü ekosistemi, görünüş açısından bozkırı oldukça andırır. Ağaç örtüsü, bozkırda olduğundan da zayıftır ve toprağındaki yüksek tuz ve mineral oranı yüzünden, sadece bu yüksek orana uyumlu bitki türleri bulunur. 1915 yılından beri %85 küçülmüş olan Tuz Gölü havzasının güney bölgesinde geniş tuzcul stepler var. Gölü çevreleyen diğer bölgelerin çoğunda ise, çoğunluğunu kuru tarım alanlarının oluşturduğu tarım arazileri vardır. Bunun temel nedeni de, Tuz gölündeki zaten hassas ve zayıf olan su ve akarsu rejiminin hoyratça tahrip edilmesi olmuştur. Halen Tuz Gölü ekosistemi olarak adlandırabileceğimiz bölgede, bölgeye özel 38 endemik türü kapsayan bir bitki örtüsü bulunuyor. Tuz Gölü havzasının çekici bir başka noktası da, o bölgede üreyen ve konaklayan flamingolar. Oradaki temel besini de, yaklaşık yüz milyon yıldır evrim geçirmeden bugünlere gelmiş olan Artemia Salina adındaki eklem bacaklı türü. Diğer yandan, Tuz Gölünün kurumaya devam etmesi ve mevsimlerin kurak geçmesi, son birkaç yıl içinde flamingo sayısının 20 binlerden, birkaç bine kadar düşmesine neden olmuştur. Konu ister bitki örtüsü, ister hayvan varlığı (Fauna) olsun, söz dönüp dolaşıp yine doğa tahribine geliyor.

Ankara'nın en çok bitki türü içeren il olduğunu söyleyemeyiz. Akarsu rejimi de, topraklarının çoğu bozkır olduğu için, oldukça zayıf, hassas ve yıllık yağışlara göre ciddi değişimler gösteriyor. Diğer yandan, kuzeydeki Çamlıdere ile güneydeki Şereflikoçhisar arasındaki bitki örtüsü değişkenliğini, normalde bir ülkenin bütününde bile göremeyebiliriz. Uzun sözün kısası, Game of Thrones dizisi Ankara ilinde çekiliyor olsaydı, soğuk ve ormanlık Winterfell bölgesi Çamlıdere'nin yukarılarında, çöl ve kurak olan Dorne bölgesi de Şereflikoçhisar'da çekilebilirdi.

Ankara'da Kitap Satılan Yerler, Kitapçılar, Sahaflar

Akın Atauz

Kitap satılan yerleri, bir kentin entelektüel ve kültürel yaşamının bir kesitinin görünür kılındığı, mekânda biçimlendiği ve sosyolojik olarak, toplumsal-kültürel bir etkileşimin gerçekleştiği yerler olarak düşünebiliriz. Eğer böyle bakacak olursak, Ankara'da insanların kitaplarla nasıl ilgilendiği ve bu ilginin ortaya çıkabilmesi, insanların kitaplarla ilişki kurabilmesi için düzenlenmiş mekânlar, buralardaki işleyişler, ortaya çıkan etkileşimler ile bunların niteliği üzerinde neler söylenebilir?

Her şeyden önce, kağıda basılı kitapla, elektronik ortamdaki kitaplar arasındaki rekabetin biçimlenmesi ve gelişmesi üzerinde durmak gerekecektir. Ancak bu konu başka bir yazı için ertelenecek, burada sadece Ankara'da gözlemlenen kitapla okuyucunun buluşma biçimleri ve yerleri üzerinde durulacak.

Aslında, basit gibi görünmekle birlikte oldukça karmaşık bir durum var, kitap satılan yerler bakımından. Sanırım bu, sadece Ankara'ya özgü bir durum da değil; bütün dünyada, bütün kentlerde kitap satılan yerlerde, benzer bir durum olduğu düşünülebilir. Kentlerde kitap satılan, insanların kitaplarla ilişki kurabilecekleri yerlerin durumu, bu açıdan gelişmekte olan eğilimler, geleceğinin nasıl biçimleneceği gibi konularında düşünmek istiyorsak, kentlerde kitap satılan yerler için belirli bir sınıflama oluşturmak gerekecek. Böylece "kitap satılan yer" dendiğinde, hangi tür yer üzerinde söz söylemekte olduğumuz, çözümleme yapmaya ve bir yorum geliştirmeye çalıştığımızda, daha net bir biçimde anlaşılacaktır. Bu tür düşünceler, aşağıdaki şemayı düzenlemek gereğini oluşturuyor.

Kitap satılan yerleri ele alırken, bu yerlerin farklarını nasıl göreceğimize, temel ayrımların neler olduğuna, ayrım çizgilerini neye göre belirleyip kategorileri neye göre oluşturabileceğimize karar vermek gerekiyor.

Tabloya dikkat edilecek olursa, "kitapçı" dediğimizde, genellikle sadece en son kategorideki yerleri, "eski kitap" dediğimizde de sahafları düşünme eğilimi ağır basıyor. Ancak bu tür yerlerin, toplam kitap satılan yerler içinde ne kadar küçük bir bölüm oluşturduğu, yukarıdaki şemada oldukça açık bir biçimde görülüyor.

Eski Kitap Satışı

Belki, kitap satış yerleri bakımından temel ayrımı, yeni kitaplar ve ikinci el/ okunmuş kitaplar arasında yapabiliriz. Eski kitapları ve dergileri kiloyla alan ve içeriğine göre

Eski kitap / Okunmuş Kitap Satışı

- Eski kitabı, diğer eski eşyalarla birlikte, kitaplar konusunda hiçbir bilgisi (sahaflığı) olmaksızın satan yerler
- Sahaflar kitapçılığı

Yeni Kitap Satışı: (Ticari ve/veyakültürel amaçla kurulmuş kitap satış yerleri)

- Kitapla birlikte başka bir (ticari veya kurumsal) faaliyeti de sürdürenler (veya, diğer bir ticareti yaparken kitap da satan yerler)
- Sadece kitap ve kültürel nesneler/ oyuncak satışı yapan, ticari amaçlı özel girişimler ve resmi/ kurumsal yerler
- Sadece İslami kitaplar ve İslam kültürü ile ilgili kitaplar ve nesneler satılan yerler
- Çeşitli konulara, ilgi alanlarına dağılmış, İslami olmayan kitaplar satılan yerler (merkez ve şubeler dahil)
- Sadece sınav, kendini geliştirme kitabı ve ders kitabı satılan yerler
- Pazarlama teknikleri öncelikleriyle kitap satışı yapılan yerler
- Okuyucu öncelikli kitap satış yerleri

değerlendirmeksizin, diğer eski eşyalar gibi satan yerler ile sahaf türü, eski kitapları bilen ve aranan eski/ nadide kitapları nasıl ve nereden bulabileceğini bilen, okuyucusuna ulaştıran gerçek sahafları ayırt etmek gerekir.

Gerçi eski kitap satışları, artık daha çok internet üzerinden düzenleniyor gibi görünmekle birlikte, kitaplarla diğer malzemeye (harita, fotoğraf, afiş türü diğer efemeraya) bakarak, dokunarak, inceleyerek aradıklarınızı bulmak istediğinizde, sahaf dükkânları, kentlerin gerçek belleğini, bizden öncekientlilerin meraklı oldukları konularla yeni kuşakları buluşturan, bağlayan halkayı oluşturuyor. Araştırmacılar, tarihçiler, koleksiyoncular gibi kentin entelektüel kesiminin en nadide bölümleri bakımından sahaflar, asla vazgeçilemez, gerçek değer, bilgi ve belge aktarıcılarıdır.

İlk gruba, yanibasılı materyali herhangi bir eski eşya gibi satanlara, Ankara'da İtfaiye Meydanı'ndaki, bitpazarı dükkânları örnek olabilir. İkinci tür, yani gerçek sahaflar bakımından ise en iyi örnek, Ankara Sanat Kitabevi'dir. Küçüksat, Tunalı civarında (ve başka yerlerde) bu tür sahaflara rastlanılabilir.

Yeni Kitap Satışı

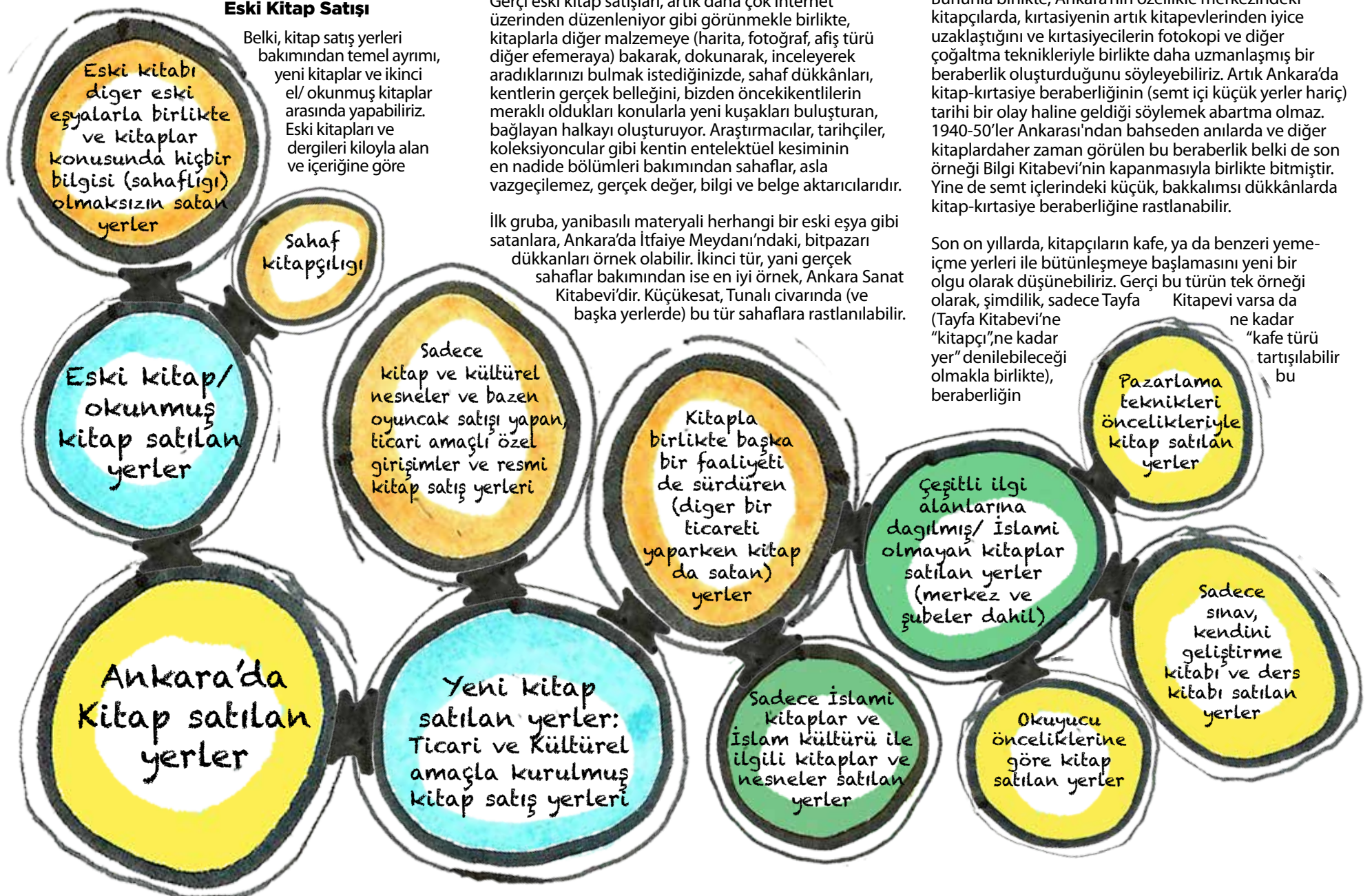
Eski ve yeni kitapların satıldığı yerler arasındaki farkı tanımladıktan sonra, daha çok çeşitlenmenin görüldüğü, yeni kitap satılan yerlerin bölümlenmeleri üzerinde durulabilir. Yeni kitap satışlarına bakarsak, resmi bir kuruluşa/ kuruma, ya da özel sektöre ait bir ticarethane olan kitap satış yerlerinde, ilk temel bölümlenme, sadece kitap (ve müzik, poster/reprodüksiyon, vb.) satılan yerler ile, başka bir ticari faaliyetle birlikte kitap satılan yerler arasında yapılabilir.

Birçok kentte kitapçıların çoğu, zaten geleneksel olarak kırtasiye satışı ile birlikte bulunurlar. Daha sonraları, müzik ürünleri (önceleri plak ve kaset, sonraları CD) ile reprodüksiyon, afiş gibi diğer kültürel nesnelere, kitaplarla birlikte rastlanılması giderek yaygınlaştı. Dost Kitapevi bu bakımdan ilk örneklerden biri sayılabilir. Eğer müzik çok yoğun bir ilgi çekiyorsa, bu tür materyalin satış yerinin ayrılması örneği de, ilk olarak Karanfil'deki Dost Kitapevinde oldu.

Son yıllarda çocuklara yönelik kitapların artmasıyla birlikte, oyuncak ve bilgisayar oyunları satışı ile bütünleşen kitapçılar giderek çoğalmaya başladı. Bu tür kitapçıları da, başka bir kullanışla beraber olan kitapçılar olarak değil, sadece kitap satanlar kategorisi içinde düşünmek daha doğru olacaktır sanırım. Özetleyecek olursak, müzik, resim, vb. gibi diğer kültürel materyal ile kültüre biraz daha uzak bir konumda olsa da, bilgisayar oyunları ve fotokopi, kırtasiye ve oyuncak gibi materyalin satışı da, kitap satışıyla bağdaştırılmaya başlandı.

Bununla birlikte, Ankara'nın özellikle merkezindeki kitapçılarda, kırtasiyenin artık kitapevlerinden iyice uzaklaştığını ve kırtasiyecilerin fotokopi ve diğer çoğaltma teknikleriyle birlikte daha uzmanlaşmış bir beraberlik oluşturduğunu söyleyebiliriz. Artık Ankara'da kitap-kırtasiye beraberliğinin (semt içi küçük yerler hariç) tarihi bir olay haline geldiği söylemek abartma olmaz. 1940-50'ler Ankara'sından bahseden anılarda ve diğer kitaplarda zaman görülen bu beraberlik belki de son örneği Bilgi Kitabevi'nin kapanmasıyla birlikte bitmiştir. Yine de semt içlerindeki küçük, bakkalımsı dükkânlarda kitap-kırtasiye beraberliğine rastlanabilir.

Son on yıllarda, kitapçıların kafe, ya da benzeri yeme-içme yerleri ile bütünleşmeye başlamasını yeni bir olgu olarak düşünebiliriz. Gerçi bu türün tek örneği olarak, şimdilik, sadece Tayfa Kitapevi varsa da (Tayfa Kitabevi'ne "kitapçı" ne kadar yer" denilebileceği olmakla birlikte), beraberliğin ne kadar "kafe türü tartışılabilir bu

gelişme eğilimi göstereceği düşünülebilir.

Kitap satış yerleri olarak son 10 yıl içinde, pek de istikrarlı bir politika haline gelmeksizin zaman zaman görülen diğer bir yer, süpermarketlerin içinde bulunan kitap reyonlarıdır. Buralarda çoğunlukla“çok satanlar” ile bazen telif hakkı süresi bittiği için çok ucuzlamış saygın edebiyat eserleri debulunmakla birlikte, genellikle popüler edebiyat, diyet/ sağlık, mevsimine göre tatil ve turizm kitapları ile çocuk kitapları satılmaktadır.

Sadece (ya da büyük ölçüde) kitap satılan yerler arasında bir diğer temel ayırım daha bulunmaktadır. Ticari bir yer olarak özel sektör işletmesi biçiminde kurulmuş olan kitapçılar ile bir resmi örgütün (bir bakanlık, belediye, bankaya da kurumun) kültürel hizmetlerinin bir parçası olarak kitap satılan yerler arasındaki farka da işaret etmek gerekiyor. Bu fark, şemada, ayrı kategoriler olarak düzenlenmemiştir.

Ankara'da bu tür “resmi” kitap satış yerlerinin sayısının oldukça fazla olduğu söylenebilir. Resmi kurumlar, bazen sadece kendi kitaplarını satmak için, satış yerleri oluştururlar. Bunlardan başlıcası Kültür Bakanlığı'nın kitaplarının satıldığı yerlerdir. Bu birimin yayınları giderek zayıflamış ve artık sadece “prestij kitapları” denilen tür dönüşmüş durumdadır. Bir zamanlar Milli Eğitim Bakanlığı'nın önce Ulus'ta, sonra Kızılay Milli Müdafaa Caddesi'nde satış mağazaları vardı; ancak artık hepsi kapandı. Şimdi Milli Kütüphane içinde sadece kitap satılan bir birim, Mithatpaşa Caddesi'nde de turistik eşyanın yanı sıra kitap satılan küçük bir reyon bulunmaktadır.

Bunun dışında Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu, Kızılay'da pasaj içinde, kendilerine ait birer satış dükkânı oluşturmuştur. TUBİTAK'ın kendi binasında kendi yayınlarını sattığı bir satış yeri vardır. Diyanet İşleri Başkanlığı da (DİB) Sıhhiye'de bağımsız ve büyük bir mağazada kitap satışı yapıyor. Bu tür yerler, gerçekten “resmi” yüzlü ve bürokratça çalışan, bıkın mekânlarıdır. Ancak bankaların kitap satış yerleri, biraz daha farklıdır. Bunlardan İş Bankası, özellikle Tunalı'da yeni açtığı satış yeriyle, yeni bir atılım yapmış gibidir. Asıl dükkân, Kızılay'daki İş Bankası binasının arka tarafında küçücük bir yerdir. Ancak İş Bankası'nın kitap satışı için başka şubeleri vardır ve bunlardan biri de Hamamönü'ndedir.

Yapı Kredi'nin kitap satışları ise, oldukça farklıdır. Kızılay'da, kalabalığın arasında ve şubesizdir. Kitap satmayı amaçlayan, bıkın ve bürokratik tutumlu olmayan bu satış yerinde bazen kendi yayını olmayan nadir kitaplar da bulunur.

Kâr amacıyla kurulan ve kitap satışını doğal olarak her hangi bir iş gibi alan kitapçılar ile kendi meslek konularına, kitaba önem veren ve onu bir kültür nesnesi olarak gören kitapevi yöneticilerinin işlettiği yerleri birbirinden ayırmak yararlı olacaktır. Amaçlarının kitap satışından para kazanmak olması anlaşılır bir durum olmakla birlikte, bunu bir “esnaf” tutumu ile değil, genellikle bir kültür (ve İslamcı kitapevleri bakımından inanç) insanı tutumuyla yapmayı tercih edenlerin kitapevlerini, farklı birer kategori olarak düşünebiliriz. Resmi kurumlardan DİB kitap satış yeri de bu kategori içinde düşünülebilir.

Bu tür kitapevleri bakımından belki en temel ayırım,İslami olan ve olmayan kitap türlerinde uzmanlaşma biçiminde kurulabilir. İslamcı kitapevlerinin hemen hemen tamamı, Hacıbayram Camisi'nin çevresinde, belediye tarafından yaptırılan “modern” (kapalı) çarşının içinde yer alır. Buradaki kitapçılar sadece, İslamiyet ya da İslam inancı/ kültürü ve pratiklerinin nasıl yapılacağı ile ilgili kitaplar satarlar. Bunun yanı sıra, seccade, tesbih, rahle, gül suyu ve esansgibi yine İslami malzeme satışları da yaparlar. Bu çarşı ve buradaki kitapçılar, kendi içinde (diğer dükkanlarla da) bir bütünlüğü olan, Orta Anadolu'nun ve Ankara'nın muhafazakâr ve İslami kesimleriyle bütünleşmiş müşteri kitlesine göre biçimlenmiş bir anlayışla satış yapan kitapevleridir.

İslami kitap satış yerlerini, ayırmadan, diğer kitapçılarla birlikte, sadece farklı bir tür olarak ele almak mümkün olmakla birlikte, kitapçılıkla ilgili tutumları, (tüm) kitaplara bakışları ve uzmanlaşmış bir çarşı olarak bir araya toplanmış olmaları bakımından, diğer kitapçılardan oldukça farklı bir kategori oluşturdukları düşüncesiyle, bu tür bir sınıflandırma yapısı önerilmiştir. Ancak istenirse bu bölünme kaldırılarak, İslami kitapçılar, ticari amaçlı özel girişimler ve resmi kitap satış yerlerinin altında dördüncü ve farklı bir tür olarak da, düşünülebilir.

İslami olmayan kitapçılar bakımından, şemaya yansımayan bir diğer ayırım daha yapmak mümkündür. Ankara'nın kent merkezinde (Kızılay'da) bulunanlar veya merkezdeki bazı kitapçıların banliyö ya da merkeze uzak semtlerdeki (genellikle AVM'lerin içinde) şubesi olarak açılmış bulunanlarla, doğrudan, merkeze uzak semtlerdeki AVM'lerin içinde olmayı tercih eden kitapçılar.

Yine şemada görülmemekle birlikte, kitap satış yerleri için mekânsal özellikler bakımından da, bir farklılaştırma yapılabilir. Mekânsal özelliklerin başında, satış yerinin sokakla bütünleşmesi, bir üst ya da alt katta yer alması, sokaktan doğrudan görülüp-görülmemesi gibi nitelikler sayılabilir. Mekân bakımından son zamanlarda gelişmiş olan diğer bir eğilim de, kitap satış yerlerinin AVM'ler içinde yer almasıdır. Bu, daha önce görülen pasaj ya da kapalı çarşılarda bulunan kitapçıları, sahafları anımsatmaktadır. Kitap satış yerlerinin ve vitrinlerinin, sokaktaki yayalar tarafından doğrudan erişilebilirliği veya görülebilirliği, kitapçı vitrinlerinin kentin en işlek yerlerini süslüyor olması veya olmaması ve bu ayırım bakımından kentteki gelişmenin genel yönü (kitapçıların giderek sokak düzeyinden sürülmesi ve yerlerini daha kârlı başka işletmelere bırakması eğilimi), dikkate alınması gereken bir diğer faktör olabilir. Ancak şemada, bu tür bir ayırım da gösterilmemiştir.

Merkezdeki kitapçılar, merkezde kiralardan oldukça yüksek olması nedeniyle, mekânı çok tasarruflu olarak kullanmak durumundadır ve bu bakımdan buradaki kitapçılarda bir kitap ve müşteri yoğunluğu söz konusu olur. Ancak bu kitapçılar işlek, hızlı(ca) ve verimli çalışan, aydınlık ve çekici yerlerdir. Merkezden uzak ve AVM içi kitapçıların temel özelliği ise, mekân bakımından çok daha geniş, ferah ve sakin olmaları, bazen çocuk oyun alanları, küçük çay-kahve içilecek yerler, okuyucuya ayrılmış koltuk ve kanepeler bulundurabilmeleridir. Buralar genellikle, çok özenle düzenlenmiş ve aydınlık, merkezle rekabet edebilecek biçimde albenili olarak düzenlenmiştir. Buralardaki satış yerlerinin, daha çok çeşit bulundurabildikleri ve sergileyebildikleri söylenebilir. Merkezin şubesi olan kitapçılar, giderek, dünyadaki bütün şubeleşen satış mağazalarının uyguladığı işletme ilkelerine uygun biçimde, merkezdeki düzeni tekrarlamak ve özenli düzenlemek çabası içindedir. (Örneğin, nasıl New York'taki Crateand Barrel'in ya da Ankara'daki IKEA'nın mal sergilemesi, dünyadaki bütün şubelerinde olduğu gibi ise, kitapçılar bakımından da, aynı işletme ve pazarlama prensipleri geçerlidir.)

Şemadaki “çeşitli ilgi alanlarına dağılımı/ İslami olmayan kitaplar satılan yerler” kategorisini açtığımız zaman, Kızılay/ Tunalı için, üç alt kategori söz konusu olabilir. Bunlardan biri (kitapçı kategorisi içinde bulunup-bulunmayacağı tartışmalı olmakla birlikte), sadece sınav kitapları satılan yerlerdir. Bu tür yerler genellikle Zafer Pasajında, Karanfil-Konur sokakta, Olgunlar'da (ve Ankara'nın pek çok başka yerinde) yer alırlar ve sadece, üniversiteye ya da başka giriş sınavlarına hazırlananlara, ya da “kişisel gelişim” göstermek isteyenlere yönelik kitaplar satmayı amaçlarlar. Sattıkları kitapla olan ilişkileri diğer her hangi bir malla olan ilişkiden farklı değildir. Bu tür kitapların içerikleri / özellikleri çok sık değiştiği ve yenilediği için, sürekli olarak her yılın sınavlarına uygun yeni kitapları bulundururlar. Diğer ticarethanelerden farklı olmayan yerlerdir.

Kültürün, bilginin, sanatın kaynağı olan kitapları satan kitapevleri için yakın zamanlarda gelişmekte olaneğilimlere göre bir alt ayırmama yapılabilir: Kitap satışında pazarlamacı / işletmeci mantığını ön planda tutanlar ve köklü okuyucu-kitapevi ilişkisinin kültürel özelliklerini korumaya devam edenler. Ancak bu ikinci kategorideki kitapevlerinin, giderek ticarileşmek zorunda kaldığı veya “kaybedenler” arasında olduğu düşünülebilir. Bu nitelikteki kitapevleri, son 20-10 yıl içinde giderek erimiş ve sayıca çok azalmıştır. Selanik Caddesi'ndeki İletişim Kitabevi'nin ve daha sonra Konur'daki Bilim ve Sanat Kitabevi'nin kapanmasıyla başlayan ve daha sonra İmge 2'nin ve Dipnot Kitapevinin, Konur Sokaktaki Dost Kitabevi'nin ve Selanik-Konur çevresindeki irili-ufaklı bütün kitapevlerinin yok olmasına varan bir süreçten bahsedilebilir. Bu grupta, kendi 60 küsur yıllık mekânını koruyamayan, Sakarya'daki Bilgi Kitabevi'nin kapanışını da anmak gerekir.

Bu bölgede hâlâ yaşamakta olan Dost Kitapevi ve Tunalı'daki D&R'ın, diğer kapitalist işletmelerdeki mantığı kitap satışına iyi uygulayan kitapçılar olduğu düşünülebilir. Buralarda (özellikle Karanfil Dost'ta) her zaman büyük bir kalabalık, çok hızlı bir devingenlik, hızlı bir trafik, daha genç bir müşteri grubu ve oldukça

soğuk bir müşteri-kitapevi ilişkisinden söz edilebilir. Aradaki konuşmaların hepsi, satın almaya yönelik işlevsel konuşmalardır ve zaten ancak bunun için zaman vardır.

D&R'ın 15-20 yıl kadar önce Ankara'daki ilk deneyimi pek olumlu değildi. O zaman bütün kitapçılar Konur-Karanfil sokaklar çevresinde olduğu için Dost Konur'a komşu gelen bu işletmeci-kitapçılık, Ankara kitap okuru tarafından pek benimsenmemiş, hoş karşılanmamıştı. Bu nedenle Konur'daki D&R, açılışından bir süre sonra kapandı, pazarlama stratejisini bütünüyle değiştirerek AVM'lere ve Tunalı'ya yerleşti. Ancak , birinci rauntta kaybetmesine karşın ikinci rauntta, modelini, eğer ayakta kalmak istiyorlarsa diğer kitapçıların da kendisi gibi olmaları gerektiğini, artık çok daha büyük bir güvenle göstermiş ve kabul ettirmiş durumda.

Bu tür kitapçılarda, çok satan kitaplar (yeni çıkanlar değil), uygun bir biçimde öne çıkmıştır ve satamayanlar da, bütünüyle elemine edilmemişse de gerilere, alt katlara itilmişlerdir. Satmayan kitapların raflarda uzun süre barındırılması söz konusu olamaz. Yani yüksek devingenlik, satışı sunulan / raflardaki kitaplar için de söz konusudur. Bilgisayar kontrolüyle stokların yenilenmesi, çok önemsenen bir konudur. Haftalık / aylık denetimlere göre satışı olmayan kitaplar (içeriğine göre bir değerlendirme yapılmaksızın) hemen raflardan kalkar ve artık o kitabın kitabevi ömrü bitmiş olur. Böyle olduğunda da, doğası gereği bir “best-seller” romanla yarışamayacak olan bir şiir kitabı, felsefe kitabı ya da az tanınmış bir öykücünün ilk kitabı, okuyucuyla buluşabilme şansını baştan kaybeder.

Bir kitabın kapaktan görülebilirlik süresi, ancak “çok satıyor” olmayı korumasına bağlıdır. Satış azalmaktaysa, hemen rafta,ancak sırttan görülebilir hale gelir. Çok fazla kitap olması ve kitapların yerlerinin sık değiştirilmesi, buralarda aradığınızı bulmak için zaman kaybetmek istemiyorsanız, bir kitabevi çalışanının yardımına başvurmanızı gerekir. Bu nedenle, çalışanlar da çok yorgun durumdadır. Kredili satışlar, pazarlama stratejileri, vb. bu kitapçılarda, sürekli gözden geçirilir.

Geleneksel kitapçı-okuyucu ilişkisini korumaya devam edebilenler ise, Konur ve çevresinde de, yakın bölgede de, oldukça az sayıda kalmıştır. Bu tür kitapevleri bakımından İmge, Turan ve Evrensel ile bu merkezin biraz dışındaki Homer Kitapevleri söz konusu olabilir. Merkezdeki kitapevleri içinde belki en çok İmge, geleneksel ve bariz bir ticari yüz göstermeksizin, kültüre ve okuyucuyadeğer vererek kitap satmaya çalışan yaklaşımıyla, bu kategori için örnek alınabilir. Burada okuyucu kitaplarla ve dergilerle yakın ilişki kurabilmekte, kendi arayışını yarımsız (ve okuyucuya ayrılmış bilgisayar yardımıyla) sürdürebilmektedir. Bunun için, kitapları, rafları karıştırma özgürlüğünün ve ortamının doğal bir biçimde korunduğu, acele ettirmeyen, kitapları daha derinlemesine incelemek/ okumak isteyenler için bir oturacak yerin sağlanmış olduğu sakin atmosfer, halen geçerliğini korumaktadır. Ancak İmge Kitapevi, yakın zamanda sokakla bütünleşen cephesinin yarısını kaybetmiş ve önünün bütünüyle bir kahveci tarafından işgal edilmesine razı olmuştur. Kafe-kitapçı rekabetinde, güçlenen ve kaybetmekte olan tarafların göstergesi olan bu işaretler, Ankara'nın en canlı ve muhalif merkezi yerlerinin bile, kafeleri kitapçılara tercih eden bir kültürel / entelektüel ortama doğru evrildiğinin göstergesidir.

Bütün bunların dışında, Ankara'da 60-70 yıl önce yaşayan ve giderek tamamen yok olan bir başka kitapevi türünden bahsedilebilir: Sadece yabancı dilde kitapların satıldığı kitapevleri. 1960'lı yılların sonuna kadar Kızılay'da sadece Fransızca kitaplar satan Hachette Kitapevi ile sadece İngilizce kitaplar satan Tarhan Kitapevi vardı. Daha sonraki yıllarda, ODTÜ'nün gelişmesi nedeniyle, bir süre daha İngilizce kitap satan yerler yaşamaya devam etti. Ancak, belki ODTÜ yerleşkesindeki Bookstore'un iyi çalışması nedeniyle, son yıllarda internetten kitap ismarlamanın da kolaylaşmasıyla, İngilizce kitap satış yerleri giderek yok oldu. Şimdi yabancı dilde, büyük ölçüde ders kitabı niteliğinde, belki daha çok tıp alanında ağırlık taşıyan kitapları satan yerler, ikinci katlarda ve pek de kitapçı havası taşımaksızınvarlığını sürdürüyor olabilir. Görünürlüklerinin kalmadığı kesin.

21. Yüzyılın ilk çeyreğinin ortalarındaki bu panorama, belki gelecek çeyrek yüzyılda hiç kalmayacak veya belki sahafılık büsbütün yok olmasa da, kitapçılık mesleği iyice sönümlenecek ve yabancı dilde kitap satan yerlerin başına gelenler, Türkçe kitap satan yerlerin de başına gelecek. Ya da, umalım ki kitap ve kitapçılar, gelişmiş bir biçimlenmeyle, kent merkezlerini süslemeye/ zenginleştirmeye devam edecek.

Enver Behnan Şapolyo'nun Kaleminden 1920'lerin Başında ANKARA (3)

Önder Şenyapılı

(Yazının 1. bölümü 53 nolu Eylül 2015, 2. bölümü 55 nolu Kasım 2015 tarihli Solfasolda yayımlanmıştır)

Şapolyo'nun dönemin Ankara'sı hakkında verdiği bilgiler, Ulus ve yakın çevresiyle sınırlı değil. Ankara yerli halkının oturduğu Samanpazarı, Hisariçi ve Hamamönü hakkında da ayrıntılı bilgi sunuyor:

"Samanpazarı semti Kurşunlu Camiden sonra başlamaktadır. 1923 yılına kadar Kurşunlu Camiin sol tarafındaki yokuştan çıkılırdı. Şimdiki geniş caddede evler, iki kişinin geçebileceği dar bir yol vardı. Buralar yıkılarak, cadde genişletildi. Samanpazarında Nakşibendi(42)dergâhı, camii ve Nakşibendi ilkokulu ve mezarlığı bulunmakta idi. Bir de güzel çeşme vardı. Bu civarda Keşiroğlu Hanı vardı. 1926 yılında buraları da yıkıldı. Kış odunu buradan temin edilirdi. Buradan dar bir yol Hamamönüne giderdi. Dibek önünden, sokak Hacı Mehmet Efendi oğlu Kadir Efendinin evi önünden asaâi inerdi...

Foto-1: Eski Cebeci;

Foto-2: (üstte) Hamamönü Meydanında Bayram

Foto-3: (solda) Dönme dolapta çocuklar

1930 yılında bugünkü Cebeci'ye giden asfalt yol açıldı. Hamamönü meydanında Karacabey hamamı vardır. Burada bayramları salıncaklar kurulurdu. Çocuklar bayramları burada

eğlenirlerdi. Hamamönünden sonra Dullar Çayırı denilen bir mezarlık gelirdi. Yaz akşamları kadınlar buraya otururlar, Cebeci çayırında Ankaralı gençler cirit oynarlardı. Bu çayırda ve Cebeci sırtlarında hiç ev yoktu. Cebeci sırtının bir vadisinde meşhur Cebeci çeşmesi vardı. Bu nefis suyu içmeğe giderdik. Buralarda, meyve ağaçları vardı, yukarı tepede ise Abidin Paşanın köşkü bulunmakta idi. Sol tarafta ise Cebeci hastahanesi vardı. Bu hastahanenin altındaki yoldan Saymakadına(43), Mamak'a ve Üreğil(44)ile Kayaş(45) bağlarına gidilebilmekte idi. Buradan Yahşıhana kadar dekovil işlemekte idi. Milli Mücadelede, bizim mesire yerimiz Kayaş'tı.(46)"

Şapolyo, Koyunpazarı'nda en ünlü Ankara efelerinin kasap dükkânlarının sıralandığını, bir de Azade Hanı'nın bulunduğunu belirttiikten sonra Salıpazarı'na geçiyor. Salıpazarı Ankara'nın en büyük pazarının kurulduğu yer. *"Burada semerciler, sandıkçılar, bakircılar, sapancılar, orakçılar, urgancılar, sandıkçılar, sepetçiler, demirciler"*ın dükkânları sıralanıyor, yokuşun altında da tek katlı vitrini vitrinsiz küçük dükkânların bulunduğu kavaflar çarşısı yer alıyor. Buradan Çıkrıkçılar Yokuşuna gidiliyor.

Ankara'nın önemli semtlerinden birinin dört yanı Ankara Kalesi ile sarılmış Hisariçi olduğunu, buradaki iki katlı kerpiç evlerde *"pek temiz ve eski âdetlere sadık insanlar"* olan yaşayan Ankara halkının yaşadığını belirtir. Burada Hazreti Ali'nin (rivayeten) Arap akınları sırasında Hıdırlıktepe'den Kale'ye attığı ve düşmanın altında kalarak ezildiği taşın bulunduğunu yazar. Taş, *"Ali Taşı"* diye anılmaktadır. Halk taşın deliklerine parmak sokarak dilekte bulunur.

Bir öteki semt Kurşunlu Camiinin altına düşen, sokakları çok dar, evleri iki katlı Yahudi Mahallesidir. Ankara her yerden gelenlerle kalabalıklaşınca Ankaralılar ve özellikle Yahudiler evlerini gelenlere kiraya verirler.

"Yahudiler evlerini pansiyon yaptılar. İstanbul'dan kaçan arkadaşlara Yahudi mahallesinde oda aramak hemen her günkü işlerimiz arasında idi. Ben de bir aralık Yahudi mahallesinde bir oda tutmuştum. Arkadaşlara oda bulamayınca, bir odada on kişi yattığımız olur, sedir, halının üstü insanla dolardı. Kışın sobasız odada yatardık. Gelen arkadaşlar yedek subaysa hemen cepheye gider, çoğunun şehit haberini alırdık." (s.68)

Milli Mücadeleye katılmak üzere yurdun dört bir yanından gelenlerin koşulları böyleydi de mücadeleyi yürüten Mustafa Kemal'in koşulları nasıldı? Şapolyo, Mustafa Kemal'in de bir bağ evinde aynı yoksul yaşamı sürdürdüğünü anlatır:

"İki katlı bu bağ evinin alt katındaki bir odası çalışma odası idi. Bu odasının tabanına beyaz bir ayı postu serilmişti. Yanındaki oda kütüphanesi idi. Burada kendisinin eski bir resmi ile annesinin bir fotoğrafı asılı idi. Banyosu pek basitti. Çinkodan yapılmış bir su deposu bulunmakta idi. Sıcak su bir kovaya dolar,

tasla yıkanırdı. Yukarıdaki yatak odası da pek basitti. Mavi rengi sevdiği için, battaniyesi de mavi renkte idi. Yaverlerin söylediğine göre mavi renkte entari ile yatarlarmış... Kırmızı karanfili de çok severmiş. Yemek masası, yemek takımları da basitti. En çok sevdiği yemek kuru fasulya, pilâv, bir de irmik helvası idi. (...) Çankaya Köşkünün bahçesinde ulu cınarlar, karakavaklar vardı. Bu köşk Ankara'ya hâkim bir noktada idi. Atatürk Milli Mücadeleyi sade bir hayat içinde Çankaya'dan idare etti." (s.68-69)

Oturulacak ev bile bulmakta zorlanılan Milli Mücadele Ankara'sı'nda eğlenme-dinlenme olanaklarının son kertede sönük olması doğal. Şapolyo, Milli Mücadelenin son yıllarında, Atatürk'ün de gittiği, geceleri bir saz takımının müzik yaptığı, beyaz ceketli garsonların hizmet ettiği Teceddüt adlı bir lokanta(47)açıldığını, bir süre sonra yerini Zevk lokantasına bıraktığını anlattıktan sonra, daha çok evlerde toplanılarak yenilip içildiğini sonra çocukça oyunlar oynanarak eğlendiklerini anlatır.

Enver Behnan Şapolyo, dönemin Yenişehir'i'ni de anlatır. Bugünün kentlileri için o dönemin Yenişehir'i'ni imgeleminde canlandırabilmenin olanağı yok.

Foto-4: Prof. Dr. Kadircan Keskinbora'nın yazdığı "Göz Tabibi Esat Işık" kitabının kapağı

"Ankara Sultanisinde öğretmen iken, iyi havalarda talebelerimi alır, Yenişehir'in bulunduğu tarlalara götürürdüm. Ankaralılar bu araziye Tosbağa Yatağı derlerdi. Bu kurak arazide kaplumbağalardan başka canlı mahlûk yaşamazdı. Arasına

Çankaya taraflarından iri kanatlarını yelpazeliyerek uçan kartalları çok görmüştüm. Kışın buralarda kurtlar dolaşır, Ankara Sultanisi önüne kadar gelirlerdi. Şimdiki Numune Hastahanesinin önüne kadar uzayan şehir burada biterdi. Numune Hastahanesinin önünden Çankaya'ya kadar hiç ev yoktu. Boş bir arazi idi. Kıraç olduğu için buğday da ekilmezdi. İncesuyun kenarına mısır, kavun, karpuz, bir de bal kabağı ekerlerdi. Meşrutiyet caddesinin bulunduğu bazı tepelerde bağlar vardı. Çünkü burada bir pınar vardı. Aynı yerde Salamon efendi adında bir yahudinin ahşap evi, bir de önünde cılız akasya ağacı vardı. Sonradan bu evde göz tabibi Esat Paşa(48) oturmuştu. Bu akasya ağacının dibinde Ankaralılar, Atatürk Ankaraya geldiği gün bir alaca dana kurban etmişlerdi.

Bu ağaç Erkanı Harbiye(49) binasının önündedir. Belediye bu ağacı kestirmedi. 1955 yılında bu ağacın önüne bir hatıra olarak bir kitabe konuldu. (...)

Bu arazinin Atatürk Lisesi tarafına Kanlı Göl denilir, buranın altı bir göl imiş. Talebelerimle bu arazide dolaşır, tepeleri üzerinde oturur, eski Ankara'yı seyir

NOTLAR

42 "Kurucusu Muhammed Bahaeddin Nakşibend (ö.1389) olan ... Nakşibendilik'te sohbet önemlidir. Sohbet, uygun olan her yerde yapılabilir. İlla tekkede olması şart değildir. Nakşibendilik, Orta Asya, Hindistan ve Anadolu'da yayılmıştır. Osmanlı'da yaygınlığı, Tanzimattan sonra daha da arttı. Hatta en yaygın tarikat olduğu söylenebilir." (Mehmet Demirci: İzmir'de Nakşibendilik, Yeni Asır, 3

Mayıs 2013) {"Nâkiş yapan" anlamına gelen Nakşibend; Nakşibendi müridlerinin (yol gösterenlerinin/kılavuzlarının), kalbi dünyadan ahirete bağladığı düşünüldüğü için bu adı almıştır. (Vikipedi)}

43 Saimekadın. Bir rivayete göre, Hacı Bayram-ı Veli soyundan gelen 'Saime Hatun'un bugünkü Saimekadın semtinde bahçeleri bulunuyormuş. Semt bu bahçelerin sahibesinin adını almış. Geçmişte Saime

Kadın bahçeleri diye anılan bahçelerden günümüzde eser yok. Bahçelere adını veren Saime Kadının kim olduğuna değgin de herhangi bir kayıt kuyut yok. Belki var da, ben rastlayamadım. (Bu arada, Saime, oruçlu, oruç tutan anlamına geliyor.) Halk arasında anlatılan bir (belli ki yakıştırma) öyküye göre, Saime Kadın ile alışverişte bulunan biri, aldığıın karşılığını getirip vermiş. Eline tutuşturulan bir tomar kaimeyi saymaya

başlayınca, parayı veren eksiksiz olarak ödemede bulunduğunu anlatmak üzere, "Sayma kadın! Sayma kadın!" diye uyarılmış. Böylece, kadının adı 'sayma'dan türeyerek 'Saime' olmuş...

Yücel Hacaloğlu ayrımlı yorumlarını duyduğum 'öykü'yü gönderdiği e-postada şöyle anlattı: "Millî Mücadele sıralarında, Saimekadın semtinden geçen trende askerler varmış. Askerler bir hayli kalabalıkmış. O sırada

bir kadın, askerleri saymaya başlamış. Orada bulunan bir ikisi de 'sayma kadın sayma' diye seslenmiş. Bunun üzerine, o semtin adının 'sayma kadın' ve giderek 'Saimekadın' haline dönüştüğü ifade edilmektedir."

44 "Köyün geçmişi ve tarihi Oğuzlar'a kadar uzanmakta olup, Üreğir boyu (Yüreğir şeklinde de yazılır) Oğuz Kağan Destanı'na göre Oğuz Türkleri'nin 24 boyundan biridir. Bu boyların Üçoklar kolundan (sol kolundan)

Oğuz Kağan'ın oğlu Dağ Han'ın soyundan geldikleri kabul edilir. Zaman içinde köyün adı Yüreğil'den Üreğir olarak değiştiği, Osmanlı zamanında köyle ilgili bulunan padişah fermanlarından anlaşılmaktadır. Üreğir'in kelime anlamı ise bolluk, bereket ve üretkenlik olarak açıklanmaktadır. Zaman içerisinde Üreğir ismi de değişerek şu anki ismi olan Üreğil halini almıştır." (Vural Yiğit, vikipedi özgür

ederdik, buralardan kuş uçmaz, kervan geçmezdi. Yalnız Dikmen, Çankaya, Esat'ta bağları olan Ankaralılar, eşeklerinin iki tarafında heybelerine yiyeceklerini koyup, ellerindeki halkalı sopaları sallayarak, tıkr tıkr bağa giderlerdi. Yenişehirin bugünkü Atatürk Bulvarı tozlu bir yoldu. Bu yolda elli metrede bir at üzerinde Giresun taburundan muhafızlar(50) nöbet beklerlerdi. Yabancılar Çankaya'ya gidemezlerdi. Köşkün etrafında da taharri memurları dolaşüyor, yabancıardan hüviyet sorarlardı. Bu sebeple kimse o tarafa gitmeğe cesaret edemezdi. Çankaya köşkü bir kartal yuvası gibi sessizliğini muhafaza ederdi. Atatürk otomobiliyle şehre inerdi.

Foto-5: Atatürk Bulvarı: (solda) 1926- Ne kuş uçuyor, ne kervan geçiyor. Tepenin üzerinde Etnografya Müzesi ve Türk Ocağı yapıları, biraz daha geride Numune Hastahanesi. 1 sayısı ile gösterilen alana Radyoevi, 2'ye İsmet Paşa Kız Enstitüsü, 3'e Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi yapıları yapılacak.

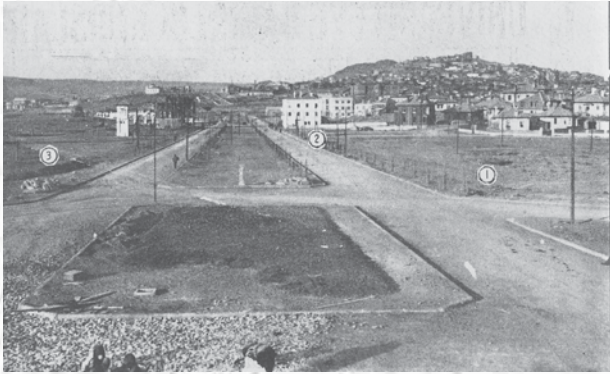

Foto-6: 1927-Bulvarın Kızılay'dan Sıhhiyeye doğru bakıldığında görünüşü. 1 sayısı ile gösterilen alana Sosyal İş Hanı ve Yapı Kredi Bankası, 2'ye (sonra buradan taşınacak olan) Piknik restoranı, 3'e (yıkılacak olan/şimdiki değil) Kızılay Genel Merkezi yapıları yapılacak. (Elli Yıllık Yaşantımız 1923-1933, Milliyet yayınları 1971)

Foto-7: Ankara'nın mesirelerinden Hatip Çayı kıyıları;

Şimdiki Kız Teknik Okulunun bulunduğu yerde bir eski mezarlık vardı. Burada kubbeli bir Selçuklu

ansiklopedi)

45 Bir yakıştırmaya göre, 'Kayayı aş, Ankara'ya ulaş' denirmiş eskiden ve zaman içinde 'kayayı aş' deyişi 'Kayaş'a dönüşmüş. Semt, böyle anılır olmuş. Ne var, ilk ağızda belirtildiği gibi, bu bir yakıştıрма. Kayaş adının kökenini de Türk obalarının adlarında aramak gerekir sanırım. Çünkü, Anadolu Türkler'in egemenliğine geçtikten sonra Türk obaları Mamak bölgesindeki köylere

yerleşirler. Bu bölgedeki Dodurga, Kıbrıs, Kızılca, Bayındır, Kayaş, Kızılca gibi yerleşim adlarının oba adları olduğu biliniyor. Kayaş'ın TDK Büyük Türkçe Sözlük'teki karşılığı ise 'hısım, akraba'... Bölgeye yerleşen obaların birbirinin hısımı, akrabası oldukları da bir gerçek...

46 "Kayaş, Üreğil, Mamak, Saimekadın, Demirlibahçe Ankara'nın mesire yerleriydi. Hacettepe'de piknik yaparlardı. Ankaralı Cumartesi Pazar

kümbeti bulunmakta idi. Tayyare Cemiyetinin bulunduğu yer de Yahudi mezarlığı idi. Burası o kadar tozlu idi ki, kimse buradan Yenişehir tarafına gitmeğe cesaret edemezdi.

Şehrin yolu Denizciler caddesinden Numune Hastahanesinin yanındaki yoldan geçerdi. Numune Hastahanesinin bulunduğu yerde taştan iki katlı Guraba hastahanesi vardı. Türkocağının bulunduğu tepeye namazgâh denirdi. Burada taştan bir mihrap vardı. Baharda burada kır çiçekleri açtığından Ankaralı kadınlar, buraya gelip çayırdaki otututlardı.. Bir de Ankara Lisesinin arkasında küçük bir teppe vardı. Buraya Develikönü denilirdi. Kadınlar akşamaları buraya gelip bağları seyrederlerdi. Ankara halkının mesire yeri Hatip çayı kenarı, bir de Bendderesi idi. Bendderesi kenarına Cumhuriyet Bahçesi açıldı. Akşamları ince saz çalardı.

Foto-8: Ankara'nın mesirelerinden Bentderesi'deki Cumhuriyet Bahçesi (Elli Yıllık Yaşantımız 1923-1933, Milliyet yayınları 1971)

Yenişehir düzlüğü, ta Cebeci hastahanesine kadar devam etmekte idi. (...) Maltepe tarafı da boşluktu. (...) Maarif Kolejinden Kurtuluşa doğru olan arazi(den)... sonra devam eden yerler de Valilerden Ankaralı Ekrem Engür'e aitti. Belediye bu kısmı fidanlık yapmak üzere metrekaresi yirmi beş kuruştan satın alıp, fidanlık yaptı. Maltepe tarafı arsaları otuz kuruştan, Şürayı devlet tarafından (tarafındaki- ÖŞ) arsalar bir liraya satıldı. Boş arazinin dörtte üçünü belediye, dörtte birini de halk sattı. Yenişehir arsaları dönümü beş yüz liradan, metrekaresi yirmi beş kuruştan satıldı." (s.70-71)

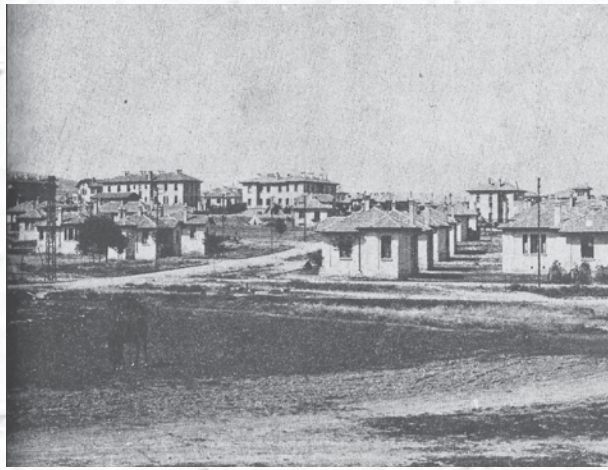

Foto-9: Şehremanetince (Belediyece) yaptırılan memur evleri;

günleri Hatip Çayı'na giderdi. Hatip Çayı, Elmadağ'dan doğar, Demirlibahçe, Çalışkanlar, Yenidoğan, Dışkapı'dan Akköprü'ye, oradan Atatürk Orman Çiftliği, Porsuk Çayı ve oradan da Sakarya'ya ulaşırdı." (Tekin Yücebalkan-Tiyatro Çalışanı, aktaran: Güven Tunç: Bir Aşk Bir Hayat Bir Şehir, dipnot, 2011, s.176-188) 47 Osmanlı İmparatorluğu Birinci Dünya Savaşını yitirince Mondros Mütarekesi imzalanmış, bunun üzerine

İttihat ve Terakki Fırkası kongresinde fesih kararı alınmış ve yerine Teceddüt Fırkası kurulmuş. Ne var, Sadrazam Damat Ferit Paşa 1919'da, kuruluşundan 6 ay sonra, İttihat ve Terakki'nin devamı olduğu gerekçesiyle Teceddüt Fırkasını kapatmış.Lokantanın adı, büyük olasılıkla, İttihat ve Terakki Fırkasının devamı olarak kurulan Teceddüt (Yenilik) Fırkasından geliyor. Belki de anılan fırkanın bir üyesi ya da üyeleri açmıştı

Şapolyo, Yenişehir arsalarını ilk alanları da sıralıyor. Daha sonra da Yenişehir'de ilk apartmanları yaptıranları açıklıyor. Çok geçmeden arsa spekülasyonu başladığını, birçok açığözün halkın elindeki arsaları, tarlaları, bağları satın aldıklarını vurguluyor. Öte yandan kamu da yeni yeni yapılar yaptırmaktadır:

"Ankara'nın imarı için, 1924 senesi mayısında Ankara Şehir emaneti kuruldu. Yenişehir'de ilk defa şehir emaneti iki milyon 86 bin lira sarfederek memurlar için 198 ev yaptırdı. Bu evler memurlara sekiz yılda ödenmek üzere taksitle verildi. Yenişehir'de toplu olarak kurulan ilk mahalle burasıdır. Bu evler iki bin beş yüzer liraya çıkmıştı. Bu evlere rağbet eden pek olmadı. Bundan sonra Yenişehir'in bir kısmı sahiplerinden satın alınarak metrekaresi birer liradan, ev yaptıracaklara satıldı. (...)

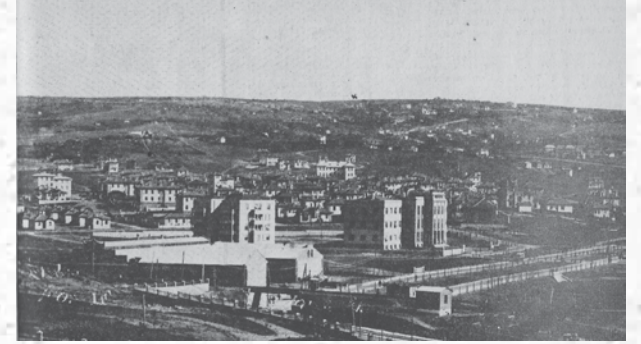

Foto-10: İlk resmi yapılardan Sıhhiye Vekâleti (Sağlık Bakanlığı). Yapının arkasında yer alan memur evleri görülüyor.

Yenişehire ilk resmî bina Sıhhiye Vekâleti(51) sonra da Devlet Şûrası(52) yapıldı. (...) Yenişehir'de ilk sıra evler Mithat Paşa Caddesi üzerinde kuruldu. Bundan sonra da Atatürk Bulvarı birdenbire apartmanlarla doluverdi." (s. 71-72)

Şapolyo, ilk yapılan resmi yapıların dökümünü de veriyor. Ankara'da en ateşli yapı etkinliğinin 1926 yılında başladığını, o yıl içinde 240 ev, 1927 yılında 367 yapı yapıldığını, kent büyüyünce Jansen'in getirtildiğini, bir de İmar Müdürlüğü kurulduğunu anlatıyor. Ankara'da arsa alıp satanlar arasında milyonerlerin doğduğunu, Ankara'daki arsa spekülasyonunun bütün yurda bulaştığını, her yerde arsa ederlerinin yükseldiğini ve bu yolla zengin olanların çoğaldığını vurguluyor.

Bu konudaki izlenimlerini şöyle bağlıyor:

"Tarlalardan ibaret olan Yenişehir, dünyanın gıpta ettiği modern bir şehir oldu. Elektrik, havagazı, su tesisatı hepsi tesis edildi. Ankara Türkiye'nin en modern ve konforlu bir şehri oldu. Milli Mücadele zaferle sona erince Ankara'ya ne tipler, ne monşerler doldu. En yüksek memuriyetlere girdiler, bu şehrin nimetlerinden faydalandılar. Hele tüccarlar birdenbire zengin olup çılgına döndüler. Ankara'nın imarı bütün memlekete numune oldu. Her yerde bir imar faaliyeti başladı." (s.72-73)

Ankara hâlâ ülkeye örneklik ediyor. Spekülasyon ve rant, bütün kentlerdeki imar etkinliklerini yönlendiren kavramlar.

SON

lokantayı.

48 Mehmet Esat Paşa (1865-1936), Dr.: Paris'te eğitim gördüğü sırada, göz küresinin funduz (göz dibi) denilen içini muayene etmekte kullanılan "oftalmoskop" adlı aracı çift aynalı olarak geliştiren ve 1899'da İstanbul Askeri Tıbbiye Mektebinde ilk çağdaş göz kliniğini kuran göz hekimi. Milli Mücadele sırasında İstanbul'da partiler üstü bir dernek olan Milli Kongre'ye önderlik eden Mehmet Esat

Paşa, Birinci Dünya Savaşı sonrası İngilizlerce Malta'ya sürülür. Esat Paşa Türkiye Cumhuriyeti'nde Milli Savunma ve Dışişleri bakanı olarak görev yapmış olan Hasan Esat Işık'ın babası.

49 Genel Kurmay.

50 34 nolu dipnotta belirtilen Topal Osman komutanlığındaki gönüllü muhafızlar.

51 Sağlık Bakanlığı

52 Daniştay

Cizre'den Çocukların Sesleri: "... hapiste gibi hissediyorum, özgür kalmak istiyorum"

Kaynak: <http://cizredenbarisinsesi.blogspot.com.tr>

Gündem Çocuk Derneği

Türkiye'nin Doğusunda, Kürt illerinde sokağa çıkma yasakları, çatışma ve abluka sürüyor. Savaş isteyenlerin, ölümü kutsayanların sesleri daha gür çıkıyor bugünlerde. Onların sesini bastırarak çoğunluk ise sessiz. Sadece küçük bir kalabalık barış için inatla sesini yükseltmeye çalışıyor. Yaygın medya pek şikayetçi olduğumuz 90lardan daha cevval savunuyorsavaşı. Yaygın medyanın kanallarında ve gazetelerinde gösterilenlere, hükümet ve güvenlik birimlerinin açıklamalarına inanmak isteyenlere diyecek sözümüz yok. Ama oralarda Cizre'de, Sur'da, Silopi'de ... gerçekte neler olduğunu duymak ve bilmek isteyenlere Cizre'den yazan bu çocukların söyleyecekleri var. Gündem Çocuk Derneği, Cizre'den çocukların seslerini duyurabilmeleri için bir blog oluşturdu. Bu blog sadece onların seslerini size ulaştırmak için değil. Çocukların seslerinin duyulduğunu bilmeye, abluka altında, silah seslerinin hakimiyetindeki sessizliği kırarak yeni sesler duymaya ihtiyaçları var. Solfasol olarak çocukların seslerini size duyurmak bizden. Blog sayfasına girerek onlara ses vermek de sizden olsun. Bunun ne kadar önemli olduğunu bilemezsiniz. Ama çocukluğunuzdan çok da uzaklaşmadıysanız eğer, en azından hayal edebilirsiniz.

Foto: yuksekovagundem.com

"Sokağı çıkma yasağı dediğiniz şey ne ki?"

İsimsiz (16 yaş)

Korkulacak bir durum yok. Sadece evinizde oturuyorsunuz, dışarıdan silah sesleri geliyor, bombalar patlıyor, evinizin duvarına mermi isabet ediyor, patlayan bombalar nedeniyle bütün camlarınız paramparça oluyor. Ara sıra bu seslerden dolayı çocuklar hıçkırarak ağlıyor. Tüm gece boyunca korkudan uyumuyorlar. Elektrikiniz, suyunuz, internetiniz kesiliyor; yani dünya ile bağlarınız kesiliyor. Olanlar bu kadar.

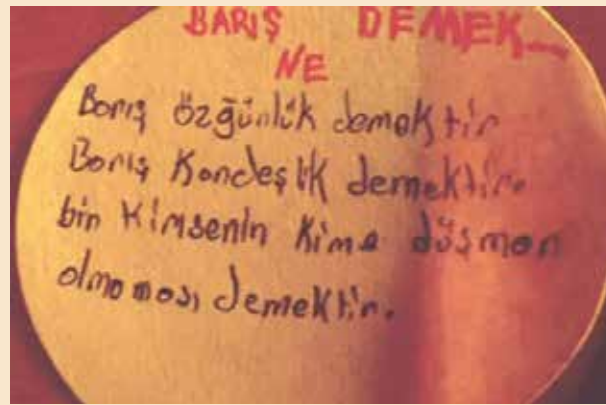
Bunlar gayret normal şeyler. Ama bazen çok korkunç olmasa da korkunç denilebilecek şeyler de oluyor. Mesela evin içinde oturan birine mermi isabet ediyor. Yaralanıyor. İşte o yaralıyı dışarı çıkartamıyorsunuz. Hele hastaneye hiç götüremiyorsunuz. Eğer ölürse de kokmasın diye buzdolabına koyuyorsunuz. Bazen de erzağınız bitiyor, onu da koşunuzdan alıyorsunuz. O da tabi komşularınız yaşıyorsa.

Yani 21. Yüzyılın Türkiye'sinde yaşıyoruz. Bunlar gayret normal şeyler.

"Barışın, huzurun olduğu yerde olmak istiyoruz"

İsimsiz (10 yaş)

Biz barış istiyoruz. Artık memleketimizde rahat olmak istiyoruz. Barışın huzurun olduğu yerde olmak istiyoruz. Psikolojimiz bozulmuş okulumuzdan olmuşuz. Lütfen artık bu olaylar olmasın sesimizi duyun.

"Aynen hapiste gibi hissediyorum, özgür kalmak istiyorum"

İsimsiz (15 yaş)

Merhaba arkadaşlar.

Ben Cizre'de yaşayan 15 yaşında olan bir kızım. Bugün sokağa çıkma yasağı çıktı ve herkes evlerinde kapanmış. Aynen hapiste gibi hissediyorum özgür kalmak istiyorum. Bugün okulda olacağıma evde oturmuş bizim başımıza ne gelecek, acaba ölecek miyiz, yaşayacak mıyız diye düşünüyorum.

Silah ve bomba seslerinden korkmuş insanlarız. Ben okulumu öğretmenimi arkadaşlarımı özledim. Bizim eğitimimizi çalan kişiler kimse, Allah onların belalarını versin. Ben ve kuzenlerim toplanmış ders çalışmak istiyoruz ama silah seslerinden çalışamıyoruz.

Nerede hak, nerede adalet. Allahım bize yardım edin bizi kurtarın.

"İnsanlık mı bu yapılanlar?"

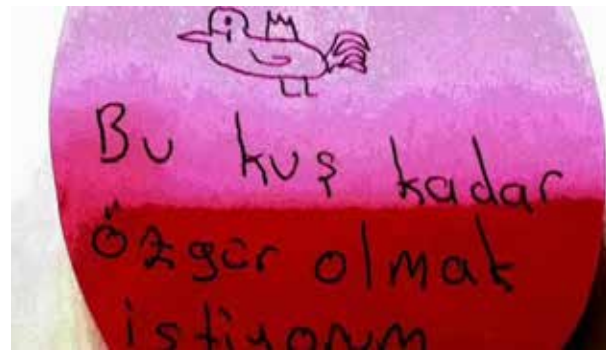
İsimsiz (14 Yaş)

Yaşadığımız yerde rahat ve de huzur içinde yaşamıyorsak neyin anlamı var. Bizlerin oyun oynayacağı yerde, top oynayacağı yerde devletin attığı top mermilerini görüyoruz. Her sabah huzur içinde uyanmak yerine top, ateş sesleriyle uyanıyoruz. Biz geleceğimizi düşünmek yerine geçen dakikaları düşünüyoruz. Hayallerimiz yarım, yüreklerimiz buruk...

Her ölüm haberinde hepimizin yüreğinden bir parça kopuyor. İnsan değiller, insanları da insan yerine koymuyorlar. Kim ne derse desin İNSANLIK ÖLMÜŞ şu an.

Barış, kardeşlik ve de huzur içinde yaşamak varken neden böyle yaşıyoruz. Hayatta, neden yüzlerde mutluluk olacağı yerde hüznün var yüzlerde. Yeter diyorum bu zulme, bu vahşete yeter...

Ağlamanın anneler, yok olmasın umutlarımız. Hayallerimiz, geleceğimiz ve en önemlisi de huzur içinde yaşayabileceğimiz günlerimiz.

İsimsiz (yaş)

"Her gün korkuyla uyansam bile hayalimden vazgeçmedim"

İsimsiz (15 yaş)

İlkokula başladığım da çok heyecanlı ve umutluydum. Öğretmenlerim sorarlardı büyünce ne olacaksın. Hayalimde hep avukat olmak vardı ve hep avukat olacağım milletimin hakkını savunacağım derdim.

Şimdi büyüdük liseli olduk. Her gün korkuyla uyansam bile hayalimden vazgeçmedim. Devam ediyorum bu yolda. Şimdi eğitim hakkım elimden alındı. Halkım göç etti. Öğretmenlerim bıraktı beni. Gelecek diye bir şey bırakmadılar. Ama bu yolda yürüyeceğim.

Kardeşlerim için milletim için

BARIŞ İSTİYORUM BARIŞ. EŞİT OLMAK İSTİYORUM.

"biz niye sürekli eve hapsediliyoruz, niye evlerimiz taranıyor, baskınlar yapılıyor, neden canımıza kast ediliyor?"

İsimsiz (13 yaş)

Foto: yuksekovagundem.com

Ben Cizre'den bir öğrenciyim. Burada geleceğinin hayalini dahi kuramıyorsun. Değil ben büyünce bu olacağım diye düşünmeyi yarın şuraya gideceğim bile diyemiyoruz. Çünkü biz burada her an ölebilme ihtimali ile yaşıyoruz. Yani anlık bir yaşantımız var. Ben bunu hak ettiğimi düşünmüyorum.

Kim olursa olsun her insanın yaşamaya hakkı vardır. Bizim başta yaşam hakkımız olmak üzere birçok hakkımıza el konuluyor. Eğitim de bunlardan biri. Biz her türlü zorluğa karşı okumak için direnirken

top sesleri içinde ders çalışıp birşeyler öğrenmeye çalışırken, şimdi bu hakkımız tamamen elimizden alınmış görünüyor. Ne okula gidebiliyoruz ne de ilçede bir öğretmen bulabiliyoruz.

Bunlar bir yana biz niye sürekli eve hapsediliyoruz, niye evlerimiz taranıyor, baskınlar yapılıyor, neden canımıza kast ediliyor? Bizim batıdaki kardeşlerimizden farkımız nedir, niye onlar yılbaşına hazırlanırken biz yaşam savaşı veriyoruz?

Var mı mantıklı bir cevabınız?

"Şimdi liseli bir genç kızım ama okumamı ve büyüyüp meslek sahibi olmamı elimden aldılar"

İsimsiz (15 yaş)

Annem hep bana derdi "okuyup bize bakacaksın" Ben de çok sevinirim ve beklenen gün geldi okula başladım. O gün çok heyecanlıydım. Yeni arkadaşlar yeni öğretmenler ve en önemlisi okuma yazma öğrenecektim ve öğrendim.

Şimdi liseli bir genç kızım ama okumamı ve büyüyüp meslek sahibi olmamı elimden aldılar. Ben bu saatten sonra bu korkuyla, bu psikolojiyle her gün sonumuz ne olacak diye düşünürken nasıl okurum. Bana bunun cevabını verin. Her şeye rağmen BARIŞ İSTİYORUM. Yani kısacası bu sokağa çıkma yasakları kaldırılсын lütfen. Kardeşlik ve barış içinde yaşayalım.

"Öğretmenimi aradı annem, cevap da vermiyorlar"

İsimsiz (10 yaş)

Ben dördüncü sınıf öğrencisiyim. Sokağa çıkma yasağı var dediler. Tamam, sokağa çıkma var da niye silahlar, bombalar atılıyor onu anlamıyorum hiç. Annem hep kızıyor bize. Dışarı çıkmayın diye. Bahçeye bile çıkınca kızıyorlar. Çok sıkıldım. Oynamak istiyorum. Okulumu gitmek istiyorum. Öğretmenimi aradı annem, cevapta vermiyorlar.

Foto: yuksekovagundem.com

Foto: yuksekovagundem.com

Foto: yuksekovagundem.com

"Sabahları zil sesleri duymamız gerekir niye top, silah sesleri duyuyoruz?"

Cizre'den Merve (13 yaş)

Biz neredeyse hayatın durduğu yerdeyiz. Ne eğitim, ne sağlık, ne de can güvenliğimiz var. Bize zaten en büyük darbeyi öğretmenlerimiz giderek vurdu ya! Öğretmenlerimiz bizim öyle hayallerimiz vardı ki.. Ama şimdi bütün hayallerimiz suya düşmüş durumda. Şimdi sadece düşündüğümüz tek şey yaşayacak mıyız yoksa yaşatacaklar mı?

Sabahları zil sesleri duymamız gerekir niye top, silah sesleri duyuyoruz? Biz ne yaptık da bunları hak ettik? Silah ve top sesleri geldiğinde kardeşlerimiz yanımıza gelip bize sarılıyorlar 'abla korkuyoruz' diyorlar. Biz geceleri uyurken anne babamız uyumuyor, sabahlara kadar başımızda bekliyorlar birşey olsa hemen bizi korumak için.. Hani mutluluk, hani eğitim, hani adalet, hani barış? Ne olur sesimizi duyun.

Biz Barış istiyoruz, biz savaş istemiyoruz ...

İsimsiz (13 yaş)

Bir Şehri Özlemek

Elif Koca

2011 yılında TGBF* (Toplumcu Gerçekçi Belgesel Fotoğraf) atölyesiyle beraber, Sur Belediyesi'nin desteğini de alarak uzun soluklu bir fotoğraf projesi gerçekleştirmiştik ve 'Sur Dibi Düşleri' demiştik çalışmamıza. Gruptaki birçok arkadaşım gibi benim de Diyarbakır'a ilk gidişimdi. Havaalanına ilk kez indiğimde, ardı arkası kesilmeyen jetlerin kulakları sağır eden seslerini hiç unutamadım. Ancak bu sesleri bastıran, hatırlamak istediğim pek çok güzel sesler, tanıklıklar, dostluklar var o günlerden...

Suriçi bölgesi, özellikle 90'lı yıllarda zorunlu göçlerle yerlerinden edilen ailelerin yaşamlarını sürdürdükleri ve bu yüzden de göçün yarattığı sorunların fazlaca hissedildiği bir bölge. Bütün zorluklara rağmen belediye ve halkın dayanışmasıyla pek çok proje hayata geçirilmiş. Bu projelerden birisi de Hançepek Mahallesi'nde açılmış olan 'Beyaz Kelebekler' çamaşırhaneleri ve hemen yanında yer alan tandır evi. Beyaz Kelebeklerin ücretsiz kreş hizmeti de var, anneleri çalışırken onlar güvendeler. Tandır evinde yapılan ekmeklerle hem günlük ekmek ihtiyaçlarını karşılıyor, geri kalanını da çarşı da satabiliyorlar. İlerleyen zamanlarda öğreniyoruz ki mahallenin eski ismi Gâvur Mahallesi'ymiş. Ermeni yazar Mıgırdiç Margosyan bu mahallede doğmuş ve en güzel kitaplarından birisi de "Gâvur Mahallesi."

Farklı mahallelerde kurulan KADEM (Kadın Destek Merkezleri)'lerin kuruluş amacı kadınların iş sahibi olmalarına ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına destek olmak. Bu amaçla çeşitli kurslar ve eğitimler veriliyor, kurs sonunda üretilen işler çarşıda kurulan stantlarda satışa çıkarılıyor. KADEM'lerde de ücretsiz kreşler var ve çocuklar buralarda anadilde eğitim alıyorlar.

"Anadilim Kürtçe'de 'deng' sestir, 'bej' ise sese biçim verendir, sesi söyleyendir. Sese ruh kazandıran, sesi canlı hale getirendir.

Sesi meslek edinmiş usta, mekânı ses olmuş insandır",

der Mehmed Uzun dengbejin ne olduğunu anlatırken. Dengbejler, sevdaları, aşkları, doğayı, acıyı, gidenin ardından yakılan ağıdı 'stran' olarak söylerler. En fazla ziyaret edilen yerlerden biridir Dengbej Evi. Stranlar söylenirken anlamasınız da bilirsiniz çoğu ya sevdadan ya da acıdan bahseder...

Mehmed Uzun'un Dengbej Büro'su şöyle seslenir bizlere;

"SESİM, yani bu gece duyacağınız Büro'nun sesi, unutulmuş insanların da sesi olan, unutulmuş bir insanın sesidir."

Suriçi'nde koşarak gittiğimiz ve vaktin nasıl geçtiğini fark etmediğimiz yerlerden birisi de Davut Ökütçü Çocuk Kütüphanesi. Kütüphaneye girince onlarca çocuğu ya kitaplarının başında ödev yaparken ya da bir kitabın başında hararetili hararetili tartışırken buluyoruz. Yeni gelen çocuklarsa direk Fırat Abi'lerinin bulunduğu odaya giderek, ödevleri hakkında bilgisayardan bilgi toplamak ve çıktı almak için sıraya giriyorlar. Evler küçük ve kalabalık olduğu için, okuldan çıkınca hemen kütüphaneye koşuyorlar. Dersler bitince ya da ara verildiğinde de Fatih Abi'leri onlara halk oyunları çalıştırıyor. Sohbetimiz ilerlediğinde

olmasını istediklerini sıralarlarken çoğunun ilk dileği, kendilerine ait birer odalarının olması...

Kadın Destek Merkezleri'ni, Tandır Evi ve Çamaşırhaneleri, Sanat Evi'ni, Çocuk Kütüphanesi'ni, Dengbej Evi'ni... Buralarda tanıştığımız dostların bizlere anlattıklarını ve anlatılanların ağırlığını taşımak ve hatırlamak isterim. Buraları ziyaret etmek için daracık "küçe"lerin arasında yolumuzu bulmaya çalışırken oyunlarına ya da sohbetlerine eşlik ettiğimiz çocukları, kadınları, kapısı hafif aralık avlulardan gelen seslerin çekiciliğine kapılıp buluşma saatlerine hep geç kalışımızı... Surların üzerine çıkıp, hangisi Surp Giragos, hangisi Meryem Ana Kilisesi, hangi kubbe Hasan Paşa Hanı'na ait tahmin edebilmeyi, surların kenarına oturup Dicle Nehri ve Hevsel Bahçeleri'ni seyrederken hayal kurmayı... On gözlü köprü'nün kenarından Kırklar Dağı'na doğru türküler söylemeyi... Özledim.

Oralarda tanıdığımız dostlara, dertleştirdiğimiz gençlere, bizimle dileklerini paylaşan çocuklara ve fotoğraflarda bizlere gülümseyen o küçücük ellere "neden?" diye sorarlarsa, verecek cevabımız var mı?

(*) TGBF Atölyesi Mehmet Özer yürütücülüğünde kurulmuş ve çalışmalarına devam etmektedir.

Davut Ökütçü Çocuk Kütüphanesi - Suriçi / 2011

Beyaz Kelebekler Kreşi - Suriçi / 2011

Sokak - Suriçi / 2011

KADEM'in Kreşi - Bağivar / 2011

KADEM'in Kreşi - Bağivar / 2011

Suriçi / 2011

Surp Grigos Ermeni Kilisesi - Suriçi / 2011

Diyarbakır Süryani Kilisesi - Suriçi / 2011

Dengbej Evi - Suriçi / 2011

Cizre'den Mektup Var!

“Çocuklar rahat ve mutlu uyumadıkça geri kalan dünyada hiçbir şey yolunda gitmeyecek, gitmesin de zaten!”

Günlerdir Cizre'den gelen sokağa çıkma yasağı, çatışma ve ölüm haberlerinin, sokaklarda dolaşan tankların görüntülerinin ağırlığı altında ezilmişken, yüreğimize belki de en ağır darbelerden birini Milli Eğitim Bakanlığı'nın Cizre'deki öğretmenlere gönderdiği SMS ve ardından olanlar vurdu. Bir SMS'le Cumhuriyet tarihinde ilk kez, devlet bir ilçede tüm öğretmenlerini toplu olarak eğitimden çekti. Geriye kalansa öğretmenlerin ilçeden kaçarcasına ayrılması sırasında onların bavullarını taşımaya yardım eden, geride bırakacakları öğrencilerinin görüntüleriydi.

Gündem Çocuk Derneği, bugün (17 Aralık) bir mektup aldı Cizre'den. Hepimize yazılmış bir mektup. Milli Eğitim Bakanlığı'nın gönderdiği SMS'e rağmen Cizre'yi terketmeme kararlarıyla öğretmenliğin okulda ders vermekten fazlası olduğunu hepimize gösteren, Cizre'yi ve öğrencilerini terketmeyerek en büyük dersi veren öğretmenlerden birisinden... İsmi önemli değil. Cizre'de kalmayı tercih eden yaklaşık 500 öğretmenden birisi... Elektrik kesintileri arasında bulunduğu bir fırsatta ulaştırdı bize mektubu. Sonra elektrikler yine gitti.

Biliyoruz ki bu ülkede bir gün barış dolu günler göreceksak, bu barış onların sayesinde olacak. Bu öğretmenler öğrencilerini terketmeyerek barışa bir şans, barış isteyenlere tutunacak bir dal verdiler.

“Hocam havalara güzelleşsin burada çok güzel bir yer var oraya pikniğe gideriz”, “Hocam haftaya okul maçı var dua edin, siz de seyredeceksiniz değil mi?”, “Annem bir güzel tandır ekmeği yapar hocam daha önce öylesini yemediniz vallahi”, “Ben de sizin gibi öğretmen olacağım”... Şimdi bu sözlerden eser kalmadı. Her şeye inat öğrencilerimizin kurduğu hayallerin yerini büyük bir boşluk ve çaresizlik aldı. “Hocam neden bırakıp gittiler bizi?”, “Hakkınızı helal edin hocam, burada çok gürültü var, bizim mahalledeler”, “Hayır

hiçbir şey güzel olmayacak artık”, “Keşke bize gelseydiniz hocam, bir şeye ihtiyacınız var mı? Söyleyin hocam Allah aşkına ne isterseniz biz buradayız”...

Eğer gençlerin hayallerini elinden alırsanız, yarınlardan bahsedemezsiniz. Bir gençlik düşünün ki, her sabah acaba bugün de sokağa çıkma yasağı olur mu diye düşünsün, her akşam silah/bomba sesleriyle uykuya dalsın, her an ortalığın karışacağını bilsin, daha bu gencecik yaşında ölümün her türlüyle yüzleşmiş olsun.

Bugün 17 Aralık 2015. Patlama ve silah sesleri iki gündür devam ediyor. Elektrik yok. Geleceğe de benzemiyor. İletişim uzun süre sağlanabilir mi onu da bilmiyorum. Hayatım boyunca hiç bu kadar silah sesi duymadım. Gördüğüm tek silah oyuncak su tabancasıydı. Hayır, burada doğmadım. Kürtçe bilmiyordum, halay çekebildiğim de söylenemez. Daha önce Güneydoğuya da hiç gelmemiştim. Bazı durumları anlayabilmeniz için aynı dili konuşmanıza bile gerek yok. Ben Karadenizliyim, arkadaşım İç Anadolu'dan, bir diğeri Akdeniz, Ege kıscası Anadolu'nun her yerinden geldik ve Cizre'deyiz. Öğrencilerimizi, komşularımızı, mahalleden arkadaşlarımızı, her gün okula giderken şakaştığımız çocukları bırakma gibi bir niyetimiz yok. Her şeyi beraberce göğüsleyeceğiz. Umudumuzu kaybetmemek için çok uğraşıyoruz ama sürekli yaralı ve ölü haberleri geliyor. İlk defa haberlerin yalan çıkması için can atıyoruz. Sesler kadar sessizlik de korkutuyor. Her bomba atışlarında, seslerin geldiği mahalledeki öğrencilerimize ulaşmaya çalışıyoruz. Aynı anda onlar da bize haber verme telaşına giriyorlar. İki dakika geç haber alsak... Hissettiklerimizi anlatacak kelimeler bulamıyorum. Şunu bilin ki o bombalar, bize atılıyor; gençlere, çocuklara, hayallere, ümitlere ve yaşama dair olan her şeye...

Yasak öncesinde öğretmenlere gönderilen mesaj hangi zihniyetin ürünüydü bilmiyorum, fakat bir saat

içinde güzelim Cizre'yi kıyamet filmlerinden birine çevirdi. Birçok kişi sofradan kalkıp bir çanta ile evini terk etti. Öyle bir telaş vardı ki, hiç kimse neler oluyor, niye gidelim, biz gidersek ardakalanlara ne olacak diye sormayı bile akıl edemedi. Sadece öğretmenler değil buralı insanlardan da gidenler oldu çaresizce. Yine de hiç kimseyi suçlamamak gerek, öncelikler ve fikirler farklıdır. Tercihler sorgulanmamalı. Vicdanlara bırakılmalı her şey. Fakat şöyle bir gerçek de var ki, eğer birlik olabilseydik, tek vücut, tek yürek o zaman şimdi yaşananlar çok daha farklı olabilirdi. Birçok arkadaşımızla görüşüyoruz, kalpleri bizimle, Cizre'yle. Gittikleri yerden ellerinden gelenleri yapıyorlar, fakat diğerleri... Elimizden ne gelir demeyin, hiçbir şey yapamıyorsanız dua edin. Anlamaya çalışın, anlatın, sorgulayın. Hiçbir ideolojide haklı yeri yoktur bu yaşananların. Çocuklar rahat ve mutlu uyumadıkça geri kalan dünyada hiçbir şey yolunda gitmeyecek, gitmesin de zaten! Bizi kendi ucuz şımarıklıklarımız, açgözlülüklerimiz, bencilliklerimiz, biz olamayışımız, ötekilerimiz, güç istencimiz, gereksiz yarışlarımız ve nefretlerimiz yenecek ve bizden geriye ruhsuz cesetler kalacak.

Nefret söylemlerine devam eden kana susamışlar, çok merak ediyorum acaba küçükken hiç kimse başınızı okşamadı mı? Hiç çocuk olmadınız mı? Hayal kurmadınız mı? Keşke bir gün bile olsa Cizre'ye gelebilseydiniz, öğrencilerimizin, insanlarımızın güzel kalplerini görebilseydiniz. Belki o zaman içinize akacak olan sevgi, nefretinizi temizleyebilirdi. 21. yüzyılın en ölümcül hastalığıyla karşı karşıyayız şu anda; faşizm. Tedavisi için de öyle milyarlar harcamaya gerek yok. Biraz soru soralım, empati kuralım, düşünelim ve harekete geçelim yeter. Susmayın. Dur deyin. Şimdi, hemen yapın bunu. Sonra çok geç olabilir. Aynı göğün altındayız unutmayın. Her şeye rağmen sevgiyle kalın...

Cizre'de bir öğretmen

ODTÜ Ortak Yaşam Günleri: “Barışı Örgütlemek”

Konuşma: Metin Yeğin **Deşifre:** İlden Dirini

Orta Doğu Öğretim Elemanları Derneği, 10 Ekim'in ardından barışa ve ortak yaşama dair umudu güçlendirecek etkinlikleri sürdürme amacıyla 22-23 Ekim tarihlerinde ODTÜ Ortak Yaşam Günleri adıyla bir dizi etkinlik düzenledi. Barışın Deneyimleri isimli panelde konuşan Metin Yeğin'in anlattıklarını Solfasol okuyucuları için hazırladık.

“Barış kolay değil, birileri gelecek de hemen olacak sanıyorsunuz, barış zor bir şey, barış örgütlenmesi gereken bir şey. Örgütlenmesi gereken bir şey ve barışı örgütlemek savaşı örgütlemekten çok daha zor. 2009'dan 2015'e geldik. 6 yıl içinde ne yaptınız barış için örneğin? Devlet devletliğini yapıyor, her devlet böyle yapar, her devlet katildir. Siz ne yaptınız? Asıl bu soruya dönmek lazım.”

2009 yılında El Salvador, Guatemala ve Meksika'ya gitmiştim. Oralardaki barış sürecini ve sonrasında yaşananları izlemek istedim. Orada URNG, FMLN ve de Zapatistalarla kaldım. "Nedir bu barış süreci?" diye konuştuk, "Gerillanın Barışı" kitabı o konuşmaların ürünü. Türkiye'ye dönüp burada kitabı yazmaya başlamadan önce, buradaki barış süreci filan kalmamıştı ortada. Halbuki çok umutluydum ve baştan beri de iddia ediyordum, diyordum ki; "Burada barış Kolombiya'dan daha önce olacak". Üstelik o sırada Kolombiya'da barış süreci filan da yoktu. Ben Türkiye'den umutluydum çünkü barışın belli unsurları vardı burada. Bazen arkadaşlar diyor ki; "AKP samimi değil", tabii ki olmayacak, o bizi yok etmek istiyor. Allah bütün devletlere zeval versin. O masada oturmasının bir nedeni var, o masaya oturmasının nedeni güç ilişkisi. Dolayısıyla siz karşınızdakinin samimiyetsizliğini düşünmeyeceksiniz, kendinizi örgütleyerek güçlü bir duruma getireceksiniz ki barış masasında bir anlam ifade etsin.

2009'dan bu yana barışın olmamasının en temel nedenlerinden biri, inanılmaz bir uluslararası ortam olması. Hem Nikaragua'daki süreçte hem El Salvador'daki barış sürecinde, dünyanın neresinde olursa olsun barış sürecini esas zorlayan uluslararası durumdur. Siz bu uluslararası durumu sevin ya da sevmeyin, bu bir olgudur ve olgular üzerinden hareket edilir. Mesela Guatemala'da gerilla komutanı ile konuşurken "Neden barış masasına oturdunuz?" diye sorduğumuzda cevabı, "Berlin duvarı yıkıldı". Berlin Duvarı'nın yıkılması onları Sovyetler'den yardım aldıkları için etkilemiyor – Latin Amerika uzak olduğu için tamamen bağımsız bir hareket içindeler — ama eğer Berlin Duvarı yıkılırsa, ister Sovyetler Birliği desteklesin ister desteklemesin; adı sosyalist, reel sosyalist, revizyonist, antikapitalist ne olursa olsun, o duvar başınıza yıkılıyor. Dolayısıyla siz başka türlü bir toplumsal uluslararası durumun içinde hareket etmek durumunda kalıyorsunuz. Bu yüzden de bana göre mesela Türk devleti 2009 yılından itibaren ve daha da önce barış yapmak zorundaydı ama paralı ya da parasız uzmanları veya danışmanları bunu kavrayacak yetenekte olmadıkları için yapamadı. Eğer devlet, Suriye'deki gelişmeler olmadan Kürt Özgürlük Hareketi ile masaya otursaydı, şu andakinden çok daha farklı bir durumda, Ortadoğu'da en avantajlı aktörlerden biri konumunda olacaktı. Masaya oturamama durumunun da en baş sebeplerinden biri, başbakan olmayacaktı. Böyle acayip, uluslararası durumu zorlayan bir barış süreci vardı.

Gerillanın ise barış sürecine oturması için uluslararası durumdan başka bir nedeni vardır. Siyasal, politik teoride söylenenin aksine, ben gerillanın demokratik bir hareket olduğunu ileri sürüyorum. Gerilla her zaman dünyanın her yerinde demokratik bir harekettir ve demokratik bir hareket olmak zorundadır. Çünkü gerilla hareketi her türlü baskıya rağmen halkın arasında yaşayıp onlarla birlikte sürdürmek zorundadır mücadeleyi. Dolayısıyla halk barış istediği zaman, dünyanın herhangi bir yerinde, herhangi bir gerilla hareketi orada mücadeleye devam edemez. Bu gerilla hareketinin en başta ortaya çıkış süreciyle aynı şey

● **Bir El Salvador gerilla komutanına "Barış anlaşması doğru muydu?" diye sorduğumuzda, "Halk bunu istiyordu" diyordu. Gerillanın dağı halktır. Eğer halk barış istemezse orada barış olmaz ya da tam tersi, halk barışı isterse, ister kabul edin ister kabul etmeyin, gerilla hareketi orada barış anlaşmasını imzalamak zorundadır.**

değildir. En başta destek olmasa bile, gerilla hareketi eylemlerle çıkarak bir örgütlenme gerçekleştirebilir ama halkla beraber olmaya başladığında, kiteselleştiğinde ve halkın sesi olmaya başladığında artık halktan ayrı hareket edemez. Bir El Salvador gerilla komutanına "Barış anlaşması doğru muydu?" diye sorduğumuzda, "Halk bunu istiyordu" diyordu. Gerillanın dağı halktır. Eğer halk barış istemezse orada barış olmaz ya da tam tersi, halk barışı isterse, ister kabul edin ister kabul etmeyin, gerilla hareketi orada barış anlaşmasını imzalamak zorundadır. Dolayısıyla örneğin, El Salvador, Guatemala, Meksika'da barıştan sonraki durumlar, barıştan önceki durumdan çok daha beter olmuş olsa bile; buna muhalefet eden gerilla, gerilla komutanı ya da başka unsurlar olsa bile, hemen hemen herkesin "Barış anlaşmasını imzalamak doğru muydu?" sorusuna cevabı, "Evet doğrudur" şeklindeydi. Çünkü halkın istediğinden başka türlü bir şey yapamazlardı.

Barış imzalıyoruz dediğinizde o kadar kapsamlı bir şey yapacaksınız ki, yani barıştan sonra ne yapacağız, nasıl bir politik katılım sağlayacağız, gerilla ne olacak bütün bunları hesaba katmak lazım. Bunu hala gerilla bile düşünmüyor, birileri de "Onların başımızın üstünde yeri var" filan diyor ancak bunlar nostaljik kelimeler. Hala cezaevinden çıkan insanlara bakılmıyor, o insanlar örgütlenmiyorsa, açıkça konuşalım, gerillanın da ne olacağı bilinmiyor. İkincisi, sadece gerilla ile bitmiyor olay. Aynı zamanda korucuların ve onların ailelerinin ne olacağını, ne yapacağını örgütlemek zorundasınız. El Salvador, Guatemala ya da Nikaragua'daki barış anlaşmalarına bakarsanız, kağıt üzerinde bunlar o

kadar düzgün yapılmıştır ki –sonra pratikleşmemiştir o ayrı-. Bir başka önemli sorun mesela, korucu ve korucu ailelerinin en az 30 yıldır işgal ettikleri topraklar ne olacak? Yani geri döndüklerinde siz o toprakları kime vereceksiniz, nasıl vereceksiniz? En azından 30 yıldır bu şekilde yaşayan o korucu aileleri nasıl geçindireceksiniz, yıllardır korucu maaşıyla geçinen insanları nasıl başka türlü dönüştüreceksiniz? Barış şöyle güzel, kardeş olun falan filan gibi sözlerle olmuyor ne yazık ki...

Barışı mutlaka sürece müdahil olarak örgütlememiz zorunluluğu var. Barış ama nasıl bir barış? Kolombiya gerilla komutanlarından Ivan Marquez'in de dediği gibi "Kötü bir barış, savaştan daha kötüdür." Bizim örnekteki müzakere biçimine dönmek istiyorum. Kolombiya gerillalarının müzakere metnini almıştım, 4 sayfalık bir metin. Bakıyorsunuz metne, metnin ortasında müzakerenin başlangıç noktaları var, notların sonunda uluslararası gözlemcilerin imzaları var; Küba'nın, Norveç'in, Şili'nin, Venezuela'nın delegelerinin imzaları var, gerilla komutanlarının imzaları var, ayrıca Kolombiya devlet başkanının imzası var altında ve her sayfanın altında da parafları var. Bakkalla bile bir alışveriş yapıp senet imzalasanız sağa sola paraf atarsınız... Bizim süreçte, koskoca bir barış anlaşmasında ortada hiçbir belgenin olmadığı bir durumu biz 'müzakere' diye adlandırıyoruz. Kelimeler arasından Öcalan şöyle dedi, acaba ne kast etti, onu çıkarmaya çalışıyoruz. Ortada müzakere filan yok aslına bakarsınız, masa filan da yok. Masayı kimin devirdiğine gelene kadar ortada masa yok. Her şeyi söze dayanan bir müzakere olabilir mi? Bir doçentlik sınavındayken Baudrillard'ın karşısına bir aday geliyor. Sınav sırasında söylediği bir şey için adaya "Bunun kaynağını göster misiniz?" diyor Baudrillard. Aday da diyor ki "Kaynağını gösteremem ama bu bana kahvaltı sırasında söylendi." Baudrillard ısrar ediyor, "Bana yazılı bir şey gösteremez misiniz?" diyor. Aday, "Hayır, bunu bana söyledim, inanmıyor musunuz bana?" diyor. Baudrillard da "O zaman tamam, inanıyorum size, siz sınavı geçtiniz ama ben buna dair size herhangi bir kağıt vermeyeceğim" diyor. Böyle bir müzakere olabilir mi? Her şeyin üzerinde, görüşmecilerin kulaktan kulağa gelitleri, tutanakların üç yerden gelişerek geldiği... Müzakere filan yoktu, müzakere biçimine dönüştürülen bir şey de yoktu. Biz bu süreci iyi niyetli bir şekilde ön müzakere olarak tanımlasak bile, zaten başlamadan bitti ve aradan geçen 6 yıllık sürede de uçtu gitti.

Bundan sonra, artık yeni bir döneme ve yeni bir hükümete ihtiyaç var barış için. AKP hükümeti yeni bir hükümete en başta ama artık değil. AKP hükümeti bu güne kadar Türkiye Cumhuriyeti'nin en iyi sürdürdüğü dış politikaya döndü. Türkiye'nin bugüne kadar dış politikada en iyi yürüttüğü şey, her ne kadar tersi söylene de, Kıbrıs politikasıdır. Kıbrıs politikasında hiçbir şey olmadan 40 yıldır bir işgali sürdürmektedir. Denktaş bunu çok güzel tanımlamış, "Çözumsuzluk çözümdür" diye. Şimdi Kürt hareketine de aynı şeyi yapmaya çalışıyor egemen saray rejimi, çözümsüzlüğü çözüme dönüştürmeye çalışıyor. Erol hocanın söylediği gibi, bu seçimlerde (1 Kasım 2015 seçimleri kastediliyor) bir şey değişmeyecek. Tabii ki değişmeyecek, bunu AKP'liler bilmiyor mu? Siz Kürtleri öldürdükçe sadece ölenlerin oyunu mu kaybedersiniz, kim oy verir size? Şehirde HDP'nin barajı aşmasını bekleyen, okumuş, solcu daha önce kerhen CHP'ye oy veren insanlar şimdi değiştirilerek AKP'ye oy mu verecek ya da CHP'ye? Mümkün mü bu? Ama onlar da bilmiyorlar mı bu işin dönüşmeyeceğini, biliyorlar. Bana göre zaten defakto bir başkanlık rejimi, bir selfie rejimi yaşıyoruz. Son günlerde çok moda ya, herkesin

bir selfie çubuğu var, o selfie çubuğuyla bir selfie darbe geliştiriyor Erdoğan rejimi. Bana göre, aslında bu sistem demiyorum, bu sistemi aşmış Peru'daki Fujimori diktatörlüğü gibi bir selfie darbe yaşıyoruz. Defacto bir başkanlık rejimi yaşıyoruz. Bu defacto başkanlık rejimi artık klasik Türk devletinin en büyük başarıyla sürdürdüğü politikasını uyguluyor, çözümsüzlük çözümdür politikasını uyguluyor. Bu şekilde devam edecek. Tekrar masaya oturulabilir, ama Erdoğan'la oturulamaz. Davutoğlu ile oturulabilir belki, yeni bir hükümete ihtiyaç var. Bu yeni hükümet 2006'dan bu yana takip ediyorsanız, en kötü olasılık....

Bizim buradaki savaş, diğer örneklerle bakarsanız eğer, çok yumuşak bir savaş. Bir kişinin ölmesi bile çok önemli tabii ama 5 milyonluk El Salvador'da 150 bin kişi öldürüldü, bir buçuk milyon insan göç ettirildi savaş döneminde. 9 milyonluk Guatemala'da 300 bin kişi öldürüldü, milyonlarca insan göç etmek zorunda kaldı. Avrupa'ya yakın olmamız, farklı bir kültürün olması gibi nedenlerle biz hala daha yumuşak bir savaş yaşıyoruz şu an için. Ancak barış masasına oturmak, başka türlü bir müdahale gerektiriyor. Eğer biz bu müdahaleyi gerçekleştiremezsek, barışın kurulabileceğine inanmıyorum. Hem Kürt hareketi için hem de bizler kendi adımıza ne yapıyoruz onu düşünüyorum. Bana kalırsa Kürt hareketi ve biz 2009 yılından itibaren barış için hiçbir şey yapmadık. Mesela ateşkes ilan etmek demek, gösteri yapmamak anlamına gelmez. Silah kullanmazsınız ama gösteri yapabilirsiniz. Her şeyi bir tarafa bırakın, mesela neden biz hakikatleri araştırma komisyonunu inşa etmedik? Bunu mutlaka devletin kabul etmesi mi gerek? Biz toplumsal anlamda herkesin güvendiği yirmi insanı Hakikatleri Araştırma Komisyonu olarak ilan etseydik... Bunu hala yapmalıyız. Özellikle Suruç Katliamı ve Ankara Katliamı sonrasında, o yirmi insana elimizdeki bütün belgeleri verseydik, polis ve asker ölümleri de dahil tüm bilgileri, belgeleri verseydik, bir müddet sonra ellerinde milyon belge toplandığında, devlet bunu yok mu sayacaktı? Biz neden yapmadık bunu? Bunu da örgütlemesek, bize nasıl barış gelecek? Birilerinin iyi niyetine, seçimlerdeki oy oranlarına göre mi gelecek barış? Böyle bir şey yok.

Barışı kendimiz örgütlemek zorundayız. Eğer siz sokakta olmazsanız, mutlaka gösteri yapmak değil, Hakikatleri Araştırma Komisyonu gibi toplumsal vicdan hareketlerini oturtmak, bunu geliştirmek ve örgütlemekten bahsediyorum, bunları gerçekleştirmeszeniz zaten bir şey olmaz. Salvador gerilla komutanı Roberto Carlos'a "Devlet barışa nasıl oturdu?" diye sormuştum. "Çünkü" demişti, "büyük burjuvazi barış istiyordu. Biz büyük burjuvazinin elektrik santrallerine saldırıyorduk, elektriğini kesiyorduk, üretim yapamıyorlardı. Yolları kesiyor, ürettiklerini yakıyorduk böylece onlar da barışı istemek zorunda kalıyordu." Büyük burjuvazi, yoksul iki üç askerini ölmesiyle filan ilgilenmez, onlar için tek önemli şey para kaybetmeleridir. Bu yüzden, bana göre özellikle Kürt özgürlük hareketinin mutlaka ve mutlaka ekonomik alanda baskı yaratabileceği alanlar açması lazım. 105 tane HDP belediyesi kendi alanları içerisine savaşa destek veren firmaları sokmamalı. Mesela bu firmalardan bir tanesini, hükümetin de ortağı olan firmalardan bir tanesini eğer siz kendi belediye sınırlarınıza sokmazsanız, önce onlar oturur masaya, sonra herkes döner masaya. Buna hakkı var zaten belediyelerin, tüm belediyeler bununla yetkili ve hatta görevlidir de. Neden böyle bir şey yapmıyorsunuz ve neden mesela özyönetim ilan ettiğiniz yerlerde ekonomik unsurları etkin şekilde kullanmıyorsunuz? Bana göre özyönetim çok güzel bir cevaptır. Ben özyönetimi radikal katılımcı bir demokrasi şekli olarak tanımlıyorum. Eğer siz radikal katılımcı bir demokrasi önerdiğiniz yerlerde özyönetimi ilan ettiğiniz anda kent topraklarını da evsizlere dağıtacağınızı ilan ederseniz bir toplumsal dinamiğiniz olur ve o toplumsal dinamik sayesinde barış da öne çıkartacağınız unsurlardan biri olur. Yoksa "Biz barışı çok seviyoruz", "Kardeşler ölmesin" falan derken, Mart ayından beri katliam geliyorum diyor, çünkü bu iş dönüşüyor. Zaten dünyada dönüşüyor. Dünyada her şey mekan, kimlik ve ekolojiye dönüştü. Bana göre özellikle neoliberalizmden sonra Gezi İsyanı dahil, Brezilya, Hamburg ve diğer kentlerdeki bütün isyanlar mekan, kimlik ve ekoloji üzerinden yürüyorlar. Ve bu

yüzden Ferguson'dan, ABD'den tutun, İngiltere'ye kadar mekan, kimlik ve ekoloji ekseninde yürüyen bir şey var. Bunun yarıldığı bir coğrafyada, başka bir kimlikte olduğunuz anda, öldürülmeyi hak ettiğiniz bir coğrafya olan Ortadoğu'da, başka başka kimliklerin bir araya gelerek ulusu alternatif şekilde tanımlamaları, demokratik bir ulus tanımıyla ortaya çıkmaları, bu dünyanın sıfır noktasında başlayan başka türlü bir dönüşümün işaretidir.

Ancak tüm bunlar Kürt hareketi içinde ısrarlı bir şekilde anlatılmamakta, neden anlatılmadığını da kavrayamıyorum. Dünyanın hiçbir yerinde Kürt hareketi bilinmiyordu Rojava'dan önce, bir türlü anlatamıyordum ben bunu. Gidin dünyanın her tarafına "Kürtler bu kadar yıl ezildi" deyin, olmuyor, "Geç bunları artık" yanıtı geliyor. Siz ekolojik demokrasi diye bir şey savunuyorsunuz, siz dünyada ekolojiyi savunan tek gerilla hareketisiniz, siz cinsiyet özgürlükçü bir paradigma diliyle kadın cumhuriyeti savunuyorsunuz, siz demokratik özerklik ve bugün de özyönetim diyerek radikal katılımcı bir demokrasi biçimi savunuyorsunuz, o zaman bunu anlatmanız lazım dünyaya. Gene, El Salvador komutanı diyordu ki bana "O zaman El Salvador'un 150 tane elçiliği vardı dünyada, ama bizim 260 tane FMLN büromuz vardı dünyanın her yerinde." Rojava'dan önce Kürt hareketini kimsenin bildiği falan yoktu. Bir yerde kadınları kesen, kapatan, insanların kafasını keserek süren bir IŞİD askeri-politik hareketi –ki bence çete de değil onu da tanımlamış olayım. Öbür tarafta ise bütün bu kimliklerle birlikte yaşayan, kadını ön tarafa çıkartan, onu en ön tarafa "Sen evde dur, ben seni koruyorum" değil, "Gel beraber savaşalım"a getiren bir Kürt hareketi var. Bu Rojava ile ortaya çıktı. Ekonomik biçimiyle de aynı şekilde yarılma noktasına geldi.

Barış dediğiniz şeyi de eğer bizler örgütlemeyiz, oyuna dahil olmazsak ve eşitlik, özgürlük ve adaletin olmadığı bir dönüşüm olursa oradan gerçek bir barış çıkmaz.

Rojava'da yarılmanın en uç noktasını yaşadık, bundan sonra da yaşayacağız bana göre. Rojava nasıl direnebildi kimse bunu kavrayamadı önce, halbuki bir Asteriks öyküsüydü. Asteriks, Galya'da Romalılar her yeri işgal ettikten sonra direnen bir köy. Bu köyde bir sihirli iksir var, köylüler onu içtikleri için yenilmiyorlar. Köyde şefin tek bir ayrıcalığı var, her maceranın sonunda kalkanların üzerinde taşınır ve yere düşürülür. Şefin başka bir ayrıcalığı yok. Bana göre Rojava'nın da böyle bir yanı var. Bakın Salih Müslim'e, bakın oradaki insanların hepsine, hepsinin elbiselerine bakın, silahlarına bakın, hepsi aynı. Rojava'nın savunmasının sihirli iksiri; eşitlik, özgürlük ve demokrasiydi, başka bir şey değildi. Ve aynı zamanda 6-7 Ekim'deki isyanlarda Diyarbakır'a baktığınızda orada da ATM'lere saldırılmasının, sitelere hatta müzelere saldırılması tesadüf değildi. Aynı 1848 devrimcilerinin birbirinden habersiz bir şekilde saat kulelerine ateş etmesi gibi bu. Sitelerde oturan zengin Kürtler, "Yav bizim oturduğumuz yere saldırıyorlar" diyordu. Böyle bir toplumsal ayırım var, dolayısıyla bu dava toplumsal bir dava ve böyle bir ayırım noktasında, bütün dünyayı etkileyebilecek bir dönüşümün ortasında, bizlerin farklı bir barışın örgütlenmesi için devreye girip, oyuna dahil olmamız gerek.

Bu barışı örgütlemek zorundayız. Barışı örgütlemesek barış hiçbir zaman olmayacak. Yoksa yukarıdakilerin iyi niyetiyle filan olmayacak. Aşağıdan yukarıya doğru, toplumsal anlamda, her yerde söylüyorum duyulmuyor ama, mesela hakikatleri araştırma konusunu örgütlemek zorundayız. Yirmi güvenilir insana tüm belgeleri gönderebilelim. Aynı zamanda yoksul askerlerin ölmesi yerine esas olarak ekonomik anlamda burjuvazinin bundan zarar görebileceği önlemlerin barışa katkı sağlayabileceği bir durumdayız. Ben bu konuşmayı bundan 6 ay önce yapmış olsaydım, Guatemala ve El Salvador'da o kadar dehşetli bir savaş vardı ki o zaman. 30-40 yıldır her gün ortalama 7-8 kişi ölüyordu. Bizde öyle bir savaş yok. Şimdi iki ülkede de barış var, barış anlaşmalarına da bakarsanız çok düzgündür. Hatta El Salvador'da FMLN hareketi şu

anda hükümet. Mesela 100binlik güvenlik güçleri 25 bine düştü bugün ve bunun yüzde 20'si de gerilladan oluşuyor, gerillanın o kadarı dahil oldu güvenlik güçlerine. Hükümetin güvenlik güçlerine ve onun dışında gerillalara oturma yerleri ayarlanmaya çalışıldı, hiçbiri gerçekleşmedi ama bu çaba var.

Barış dediğiniz şeyi de eğer bizler örgütlemeyiz, oyuna dahil olmazsak ve eşitlik, özgürlük ve adaletin olmadığı bir dönüşüm olursa oradan gerçek bir barış çıkmaz. Bugün Guatemala'da eskiden günde 7-8 kişi ölüyordu, şimdi barış var, her gün 20-25 kişi ölüyor. Guatemala'da bana bir tane bakkal dükkanı gösteremezsiniz önünde silahlı nöbetçisi olmayan. Sabah saat 8'de bira kamyonu geçiyor, iki tane silahlı koruması var. "Yahu" diyordum, "nihayet biraya hak ettiği değeri veren bir yer, banka arabası gibi!" Her mahalle önünde bekçiler var ve her yer çitlerle çevrili. Hatta yoksul mahalleler bu yüzden kendileri çitle çeviriyorlar, mahalle girişlerine nöbetçi koyuyorlar, nöbet tutana ekmek veriliyor. Bir halk otobüsünün bileti 25 cent, ama iki mafyanın halk otobüsü arasında çatışma olduğu için her üç saatte bir, bir halk otobüsü şoförü öldürülüyor. Bazı semtlerde şoförün hemen arkasında silahlı koruma var. Bazı semtlere otobüs işlemiyor çünkü bütün şoförler öldürülmüş. Bu barış mı şimdi? Bu yüzden de ben Kürt özgürlük hareketinin, şimdilik ne yazık ki pratik olarak gerçekleştiremediği teorik komünal bir yapısının, kooperatif ekonomi biçiminin ve antikapitalist önerilerinin tam bir barış için çok önemli öneriler olduğu kanısındayım.

Beni burada Latin Amerika konferansına çağırmışlardı. İçinde devletlerin filan da olduğu bir konferans, her ülkeden elçiler var. Toplantı başlamadan önce bizim dengbejler gibi bir meclis vardı Meksika'dan. Latin Amerika bu, müziksiz olmaz, önce böyle şarkılar dinlendi orada. Eski bir şarkı 1935'lerden... "Ne kadar güzelsin", "Senin yanında soluk kalmış güneş" tadında bir şarkı vardı. Ben dedim ki, size onun yeni bir versiyonunu dinleteyim. Meksika'da, her mafya grubunun bir şarkıcısı vardır. Onlardan birinin şarkısı. Diyor ki "Ulan sen kimsin?" "Sen kilogram ile kaçırırsın, ben tonla kaçırıyorum, eğer iş istiyorsan gel, ben sana tarlamda iş vereyim", "Ben senin kanını içerim", "Ben federallerden korkmam". "Bakın" dedim, "Ben devletleri sevmiyorum, devletler de beni sevmiyorlar ama beni dinleyin." Eğer siz daha eşitlikçi, özgürlükçü, adil bir toplumsal kurmazsanız, bu böyle gidecek. Bugün Meksika'da her gün 85 kişi ölüyor. Geçenlerde birisi yakalandı orada. Küvette cesetleri yok ediyormuş, bakın bunlar sayılmıyor, ceset başına da 50 dolar alıyormuş, sürümden kazanıyor çünkü. Böyle dehşetli bir ülke inanın.

Gerçekten barışı örgütlemesek, dönüştürmesek çok yakından bildiğim bu dehşetli öykünün içine düşeceğiz. Çok basit, tahlil filan değil, adamlar yaptı onu anlatıyorum. Biz bu barışı eğer dönüştürmesek, eğer içinde eşitlik, özgürlük, adil bir çoğunluk olmazsa, tabii ki barış, zafer olmayacak. Barışın sonunda devrim bekleyemezsiniz. Böyle bir şey olmaz. Tabii ki karşılıklı uzlaşmadır barış, masaya oturmak böyledir zaten. Bu uzlaşılan barışın içine siz asgari olarak koruculara neler olacağını koyun bir. Ne zaman ateşkes olsa Diyarbakır'da çatışmalar başlar, hemen toprak kavgaları başlar. Çünkü politik bir mücadele varken diğer kavgalar geri düşer ama politik nedenler ortadan kalktığında diğer kavgalar ortaya çıkar. En azından devlet bile dinlese bunu, biraz daha az insan ölür. Bu yüzden de bu barışı örgütlemenin en önemli şeyi, kenarda oturmak değil, mutlaka dahil olmak, bugünden örgütlemeye çalıştığınız her türlü biçimde. Benim aklıma şu anda gelen çözüm, bir hakikatler komisyonu. Ekonomik olarak boykot filan da değil. Dünyada çok olağanüstü durumlar dışında mal filan boykot edemezsiniz çünkü maalesef televizyonlardan ihtiyaç olarak dayatılır. Edebiliyorsanız iphone'u boykot edin bakalım. Bu nedenle ekonominin dönüşümünü, burjuvazinin barışı isteyebileceği bir dönüşümü gerçekleştirebilecek toplumsal dönüşümleri örgütlememiz gerekecek. Barış mutlaka örgütlemek zorunda olduğumuz bir şey ve gerçek bir barış, eşit, özgür ve adil bir barıştır.

Teşekkür ederim...

Tiyatronun Gerçeği ve Gerçeğin Tiyatrosu: Tiyatro 1112 Garaj

Söyleşi: Gülşah Aykaç, Erdal Ozan Metin, Emel Demir

Solfasol: En başından, tiyatronun isminden başlayalım isterseniz?

Hakan Salınmış: Bizim otomobil tamirhanemiz vardı ve yaklaşık 75-76 yıllık bir dükkandı. Onun adı GM GARAJ'dı. Biz Aylin Saraç'la tiyatroyu kurmaya ilk karar verdiğimizde Şaşmaz'daki dükkânımızda kuracaktık. Adını ne yapalım diye düşünürken garajı kaybetmek istemedim açıkçası. Çünkü biliyordum tamircilik sonsuza kadar gitmeyecekti, bir şekilde kapatacaktım o dükkânı; çünkü oğlumun o işle bir alakası yok. Adı yaşasın istiyordum. Bu yüzden bu tiyatronun bir yerinde "garaj" geçsin istiyorduk. 1112 de Şaşmaz'daki dükkânın adresi. 1. Cadde, 11. Sokak, 2 numara. Başına da bir "tiyatro" koyunca oldu bitti ismi.

Solfasol: Kalabalık bir ailesiniz değil mi?

Aylin Saraç: Hayal etmediğimiz kadar büyüdük aslında. Çünkü hayali olan herkesi davet ediyoruz. Tabii ki "yetenekten" ziyade iyi insan olması bizim için çok önemli.

Solfasol: Okulluluk, alaylılık ve amatörlik diyelim ve kenara çekilelim...

Aylin Saraç: Ben 88-89 sezonu Ankara Sanat Tiyatrosu öğrencisiyim. Ve o dönemlerde okullu olmaktan ziyade alaylı olmanın çok kıymetli olduğu bir zaman dilimindeydik. Çok iyi hocalarımız vardı. Kuramsal dersler de aldık, pratik dersler de. Eğitim aldığım süre boyunca kendimi hiç oyuncu gibi hissetmedim, hep öğrenciydim. Biz işin mutfağındaydık fazlasıyla. Bir proje çıkarken de onu asiste etmek zorundaydık; onun aksesuarından dekoruna her şeyini yapmak zorundaydık. Ben hiçbir seferinde hala -yani 25 yıl geçti- "ah" dediğim bir zaman dilimini hatırlamıyorum. Bir kere bile "ben de konservatuvar okusaydım" diye bir cümle geçmedi. Ama her sezon oyun oynadım. Hep üretimin içindeydik o zaman diliminde. Ama şimdiki sorarsan artık "alaylı" olmak çok zor.

Solfasol: Neden?

Aylin Saraç: Çünkü herkesin popülizm denilen şeyden bir yarısı var. "Hangi okula gidiyorsun?" ilk soru oluyor. Bu da modernizmin getirdiği "etiket" algısının bir sonucu.

Tufan Afşar: Benim gözlemlediğim akademik olanla pratik olan birbirinden çok kopmuş vaziyette. Sadece kâğıt üzerinde yazanla gidince bu hayatla buluşmuyor.

Hakan Salınmış: Bu bir sistem meselesi aslında. Mesela, otomobil tamirciliğinde bütün işler usta çırak ilişkisi ile ilerler. Önce çırak olur, sonra kalfa olur, sonra usta olur. Tabii medenî ülkelerde bunun karşılığı şu değil: Çırak kalfa olduktan sonra mutlaka usta olması gerekmiyor. Proleter sınıf bilinci bu yüzden Türkiye'de oluşmuyor, çünkü işçi bilinci yok. Eğer bir usta illa dükkân sahibi olmak istiyorsa asla bir işçi sınıfı bilinci yerleşmiyor onda. Oysa Avrupa'da hala birinci asistanlık yapan atmış yaşında insanlar var. Öbür taraftan

Tiyatro 1112 Garaj, tevazu, sevgi, disiplin, nezaket ve tecrübenin üzerine kurulmuş bir tiyatro mabedi... Ayrıca artık Marmaris'te de varlar! İyi ki varlar!

bakıyorsunuz, çıraklık yapmadan, kalfalık yapmadan yalnızca dört senelik okulu bitirdiği için "usta" oyuncu çıkarıyorlar. Elbette ki okulun verdiği eğitimi yadsımak adına söylemiyorum, elbette ki o eğitim de alınmalı ama bu süreç içinde insanlar bu işin çıraklığından da geçmeli. Çünkü ben bir oyuncu olarak eğer bu masanın üzerine çıkıyorsam önce bir altına bakmalıyım civatalar sağlam mı diye, ki üstüne güvenle çıkayım.

Solfasol: Sanatçılık için değil sanat için bir mücadele gerekiyor yani.

Hakan Salınmış: Alo.

Solfasol: Efendim?
(Hakan Salınmış'ın telefonu çalmış, üzerimize alındık.)

Solfasol: Peki, Gizem istersen biraz seni tanıyalım. DTCF Oyunculuk Bölümü'nü kazanmış ancak teknik bir takım nedenlerden dolayı okula girememiştin. Ama tiyatro yapmayı inatla sürdürdün. Pes etmedin. Okulluluk ile alaylılık arasındaki o yerde birebir gerçek tecrübeler edindin. Neler söylemek istersin?

Gizem: Ben ilk olarak üniversite tiyatro topluluğunda başladım amatör olarak. Hakikaten orada oldukça fikirlerim değişti hayata karşı. Bir an önce burayı bitireyim ondan sonra bir şekilde bir yerden tiyatroya başlayayım diye düşünüyordum. Ama okul bir türlü bitmedi. O sıralarda seslendirme yapmaya başlamıştım. Orada Tiyatro 1112 Garaj'ı duydum. Ertan Gösteri Merkezi'ndeki yerlerine gittim. O günü hiç unutmuyorum, o kadar heyecanlıydım ki... Sonra bir okuma provası aldık. O günden itibaren başladım. Birkaç ay sonra da DTCF Tiyatro Bölümü'nü kazandım. İki hafta okula devam ettim, sonra işte o teknik olaylar yüzünden bırakmak zorunda kaldım. Bir ara diploma aldığım mesleği de yapmaya çalıştım bir bankada. Sonra "yok, olmuyor" dedim. İyi ki denemişim ama...

Solfasol: Abdullah senin macerandan bahsedelim biraz istersen?

Abdullah: Tam bir yıldır buradayım. Bir projenin seçmeleri vardı. Daha önceden birkaç yerde tiyatro eğitimi almıştım ve amatör olarak sahneye çıkmıştım. Ancak söylem ile eylem arasında fark olması hiçbirinde beni barındıramadı. Söylem farklı, eylem farklı her yerde. Sürekli bir arayıştaydım ben. Sonra buranın seçmeleri olduğunu Facebook'tan öğrendim. O dönemde de evsiz evsiz geziyorum Ankara'da. Sonra buraya geldim dedim ki: 'Ben çırağınız olacağım sizin!' Sağ olsunlar, kabul ettiler. Tiyatronun her mevkiinde bulunmak için geldim ve her mevkiinde bulunarak devam ediyorum Tiyatro 1112 Garaj'la. Kovulana kadar da buradayım.

Aylin Saraç: Bu arada Murat Anıl Soykök'ün de hikâyesini anlatmak isterim, çok kıymetlidir. Onu

İstanbul'a gönderdik. Fakat bizi hiç yalnız bırakmaz. İstanbul'da oynayacağımız zaman gelir yanımıza, broşürlerimizi götürür, o da her işi yapar. Bir gün Kent Park'ta oyun oynayacağız, biz makyaj falan yapıyoruz. Murat da sahnede, biz onu ısınıyor zannediyoruz. Şöyle bir ses: "Sayın seyirciler hoş geldiniz! Rahmetli Hakan Abi'mle, Aylin Abla'mın ölümünden sonra Tiyatro 1112 Garaj'ın ellinci yılını kutluyoruz." Biz de nasıl yani dedik! Aylin Ablam hep şöyle derdi, Hakan Abim hep böyle yapardı diye anlatıyor.

Solfasol: Geleceğe dönüş!

Aylin Saraç: Aynen öyle. Umarım ki ellinci yılımızı da kutlayabiliriz.

Solfasol: Peki sizin tiyatronuz...

Aylin Saraç: Biz Hakan'la çok uzun yıllar kurumsal tiyatrolarda tiyatro yaptık. Ben Ankara Sanat Tiyatrosu ile gözümü açtım, sonra da kendi tiyatromuzu kurduk. Benim arada kukla ve mask ile ilgili farklı bir sürecim de oldu. Sonrasında evlendim, anne oldum ve geri döndüm Ankara Sanat Tiyatrosu'na. Ben başka tiyatrolarda çok oynamadım. Ama tecrübeyle beraber farklı yönetmenlerle, farklı metinlerle, farklı seyircilere hitap ederken şunu fark ediyorsunuz; başka birinin hayalini gerçekleştiriyorum ben. Biz, Hakan'la birlikte merak etme duygusunu hiçbir zaman kaybetmedik. Çünkü sürekli gelişen ve değişen bir iş yapıyoruz. Biz şu anda konuşurken bile birçok şey değişiyor. Hala ben katılabildiğim kadar atölyeye katılırım, öğrenci olmaktan inanılmaz memnuniyet duyarım. Çünkü öğreneceğimiz şeyler bitmiyor. Ama bunların hiçbirini kullanamadığın bir alanda yaşadığını düşün. Bir sürü taş biriktiriyorsun ve bu taşlar cebinde, senin için çok önemli. Belki de olmayacak ama görmek istiyorsun. Deneyimlemek, deneyimlerini anlatmak istiyorsun ama çok dinlenmiyor, sen de dinlemek istemediklerini fark ediyorsun. Hatta en son Ankara Sanat Tiyatrosu'nda masklarla "kibritçi kız" projesi yapmıştık Hakan'la beraber. Ve o kadar çok eleştiri aldık ki o oyunla ilgili.

Solfasol: Neden?

Aylin Saraç: Çünkü insanlar bilmedikleri şeylerden hoşlanmıyorlar. Bilmedikleri şeyden korkuyorlar.

(Biz geçmiş zaman diliminde canımızı acıtan hiçbir şeyi kendi tiyatromuzda yapmamak üzerine bir iş yapıyoruz.)

Solfasol: Hep tiyatroyu konuşuyoruz, biraz da seyircinizden bahsedelim.

Özge: Burada, oyundan önce seyircilerleyiz, oyun sırasında seyircilerleyiz, oyundan sonra seyircilerleyiz. Seyirci eğitilmiş olabilir, eğitimsiz olabilir, bu alanla ilgili hiçbir bilgisi olmayabilir, hiç önemli değil. O gün, o

saatte, orada bir şey izlemek için bulunuyor.

Solfasol: Tiyatro 1112 Garaj'ın bulunduğu yer olarak düşündüğümüz zaman, seyirci oyuna ulaşmak için biraz çaba sarf etmek zorunda. Evet, servis hizmetiniz var, toplu taşıma olanağı var ancak örneğin Akün Sahnesi kadar merkezi bir yerde değil.

Hakan Salınmış: Biz Tiyatro yaparken Türkiye özelinde, dünya genelinde siyasi konjonktürü takip ediyoruz. Dünya nereye gidiyor? Demokratik anlamdaki zorluklarımız neler? Bunları tahlil etmeden tiyatro yapmak ve seyirciye ulaşmak mümkün değil. Fakat bütün bunların içinde Türkiye özellikle son on-on beş yıldır sosyal yaşam anlamında iyice iç içe girdi, karmakarışık bir hal aldı. Ve bu sebeptendir ki bizim seyirciyi herhangi bir şekilde kısıtlama ya da seçme şansımız yok. Seyirci zaten heterojen artık. Dolayısıyla içinden seçip, bu budur, şu şudur diyebilme durumun yok. Her şey birbirinin içine geçmiş durumda. Ve böyle olunca birçok tiyatronun ki buna devlet tiyatrosu da dahildir, yaptığı gibi seyirciyi güldürelim, belden aşağı vuralım hikâyesi birçok seyirci için genel geçer bir kural. Ama aynı seyirci buraya geldiği zaman da Şümürz'den sonra diyor ki "çok hoşuma gitti". Çok komik bir oyun değil oyunumuz, ben okurken çok güldüm o ayrı, ama bir sürü insan başka şeyler alıyor. Bence bunun sırrı sizin oyunu ne kadar samimiyetle oynadığınızda. Bir oyuncu olarak ne kadar inandığınızla ve keyif aldığınızla ilgili bir şey bu. Evet, seyirci öyle bir yelpaze içinden geliyor ama hala onun öğreneceği, eğitilebileceği tarafları var, aynı bizler gibi. Onları içinden bulup seçiyor. O yüzden bu bizim buradaki yer seçimimizle alakalı değil. Biz burada elli kişilik bir salon yaptık. Bize elli kişi seyirci gelse tamam, yetecek. O zaman çok uzak olmuş, çok yakın olmuş hiç umurumda değil. Çünkü İstanbul'da şöyle bir gelenek var ki; orada yaşayan insanlar Tarlabası'nda küçücük bir sanat evinin açılışını hala çok şık bir şekilde, İstanbul'un her yerinden gelip ziyaret edebiliyor. Sadece burada, Ankara seyircisinin konformistliği, algısı var. Elbette kırılacak zaman içerisinde.

(**Not:** Tam burada Tufan Afşar, ses kayıt cihazımızda bir tuşa basarak söyleşiyi sabote etmeye çalıştı. Buradan yetkililere seslenelim.)

"Biz geçmiş zaman diliminde canımızı acıtan hiçbir şeyi kendi tiyatromuzda yapmamak üzerine bir iş yapıyoruz."

Aylin Saraç: Mesela 90'larda Ankara Sanat'ta oynadığımız oyunlara ODTÜ gelirdi. İki seans doldururdu. Sonrasında biz onlarla sohbet ederdik. Çatır çatır eleştirirlerdi. Biz ODTÜ'ye gitmezdik, ODTÜ gelirdi bize. Ama artık onlar da oradan dışarı çıkmıyor. Genç seyirciyi de kaybediyoruz yani. Biraz tiyatro emekçilerine de üzülüyorum aslında, kızıyorum demeyi özellikle tercih etmedim. Tiyatro emekçileri olarak birbirimize biraz daha omuz vermemiz lazım. Ankara'daki akademisyenlerin, oyuncuların, yönetmenlerin çoğuna sor, "yoruldum artık oyun izlemek istemiyorum"cevabını alırsın. Kim gelecek seyredecek bizi o zaman? Sen bu işi yaparken bana bu cevabı verebiliyorsan, dışarıdaki adam "hayat peşimi bırakmıyor bacım, tiyatroya vakit ayıramıyorum"dediğinde ben ne cevap vereceğim?

Tufan: Benim arkadaşlarımdan bile buraya gelen çok nadirdir. Bu camianın içinde olan insanlar bunlar. Ama dışarıda herkes ahkâm kesmeyi çok iyi biliyor, daha okuldan yeni mezun olmuş insanlar bile "Abi piyasa çok kötü ya!" diye tok bir sesle söyleniyorlar. Ama sen ne yapıyorsun?

Solfasol: Kısa Garaj projesinin bu sene ikincisini gerçekleştirdiniz. DTCF Tiyatro Bölümü'nde de Dramatik Yazarlık Bölümü var. Tufan'ın okuldaşlarının bu yarışmaya katılımı nasıl mesela?

Tufan: Geçen sene iki kişi, bu sene sıfır...

Hakan Salınmış: Kısa Garajla ilgili küçücük bir not da ben ekleyeyim. 2 senedir gelen oyunların genel yapısı olağanüstü karamsar; ölüm ve keder içeriyor. Ne yazık ki böyle. Biz istiyorduk ki bir tane de böyle keyifli bir komedi olsa da oynasak falan, bir umudumuz olsun. Ama ne yazık ki hiçbir oyunda böyle bir ışık yok. Çok üzücü... Tabi onları bu şekilde yazmaya iten esas sebebi bulup ortaya çıkarmak lazım. Çok basit hepimiz biliyoruz. Giderek karamsarlaştığımız ve giderek herkesin umudunun tükendiği bir dünyada oyunlar da hep böyle geliyor.

Solfasol: Son olarak şunu soracağım: Bir sanatçının, bir tiyatronun bir manifestosu olmalı mı? Manifestosu olmalıysa sizin bir manifestonuz var mı? Manifestosu olmamalıysa da sizin bir manifestonuz var mı?

Hakan Salınmış: Siyasal olarak hepimizin görüşü üç aşağı beş yukarı çok net ve belirgin, biz tiyatroyu da muhalif olarak yapıyoruz. Fakat bu muhalefetimiz salt siyasi bir muhalefet değil, hayatta duruş ve bakış anlamında da muhalefet. Bu süreçte de adaletli olmaya çalışıyorum kendi adıma ve tiyatrodaki buna inanıyorum. Bir tarafı eleştirirken diğer tarafın ne kadar haklı olduğunu yahut nerde durduğunu görmek de lazım. Onun dışında açıkçası halka empoze edecek, bakın şöyle yapın bu da bizim doktrinimizdir, bunu da böyle öğrenin gibi bir şeyim olsun hiç istemedim. Ama genel hayata bakışımız, genel insana bakışımız neyse tiyatromuz da odur diye düşünüyorum.

Solfasol: İyi ki varsınız.

Tiyatro 1112 Garaj: Prova yapmamız lazım, git artık Ozan! Gülşah sen kalabilirsin.

Tiyatro 1112 Garaj'ı sosyal medyadan takip edebilir, oyun tarihlerini inceleyebilir, oyun günlerindeki seyirci servisi için bilgi alabilirsiniz.

Hakan Salınmış, Aylin Saraç, Tufan Afşar, Elif Gizem Aykul, Burçin Yalçın, Altan Alkan, Abdullah Aksoy, Mustafa Öztürk, Özge Yıldırım ve Meriç Coşar'a teşekkür ederiz.

YENİ KİTAP: "TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ SİYASETİ"

İklim değişikliği ve küresel ısınma hakkında bilim dünyasının yıllardır ürettiği senaryolar bir bir gerçek oluyor. Kısa süre önceye kadar ancak beyazperdeden izledikleri gerçek üstü manzaralara insanlar artık gerçekten tanık oluyorlar. Son yüzyılda başta sera gazlarının salımı ve orman tahribatı gibi insan faaliyetleri nedeniyle yerkürenin ortalama 0,7°C ısındığı biliniyor. Çanlar herkes için çalıyor.

Peki, Türkiye iklim değişikliğinin neresinde? Termik santrallerden, Akkuyu Nükleer Santral Projesine; derele-ri kurutan HES'lerden, kuşların göç yolları üzerine kurulan RES'lere; "kentsel dönüşüm" adı altında yağmalanan tarihimize ve kültürel sermayemize; kadın hareketlerinden, "üç beş ağaç" nedeniyle çıkan Gezi İsyanı'na, iktidar güdümlü STK'lardan, halk tabanlı kitle örgütlerine; Türkiye'deki "yavaş şehir" örneklerinden, "yeşil ekonomi" hamlelerine kadar, Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadele serüvenini dünyadan örneklerle karşılaştırarak anlatıyor ve bu konudaki "siyasetizliğini" ifşa ediyor.

Yazar: Nuran Talu - Sayfa Sayısı: 696 - Baskı Yılı: 2015 - Dili: Türkçe - Yayınevi: Phoenix

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi Solfasol, 56 aydır abonelerinin desteği ile ayakta ve Ankara'nın sokaklarında!
Yıllık Abonelik: 50 TL, Destekçi Abonelik: 120 TL
Sorularınız ve Abonelik için: abone@gazetesolfasol.com

Binnaz Dorkip ve Deniz Atlı ile Dansın Ruhuna Güncel Bir Bakış

Söyleşi: Gülşah Aykaç, İpek Benek

Neden dans ediyoruz sorusuna kesin ve net bir cevap vermemiz kolay değil, ancak çok eski çağlardan beri insanların dans ettiğini biliyoruz. Bacchae ritüellerinde müzik, dans ve şarap vardır. Sümerlerde müzik ve dans evde ve market alanında önemli bir eğlencedir. Dini ritüellerde de dansın yeri önemlidir. Hasidik Yahudiler dansın terapötik etkisi olduğuna inanırlar: dans ruhu saflaştırır, ruhani coşkunluk sağlar ve böylece de toplumsal birlikteliğe ulaştırır. Alevilerin yaptıkları ritüel dans, semah, Orta-Asya Şaman ve diğer Uzak-Doğu inanç kalıntılarına taşır... O halde dans için insanı kendi içsellğine götüren, duyguları serbest bırakan bir ifade aracıdır demek yanlış olmaz.

Evet, dans duyguların bedenle ifadesidir. Ama bedenle mi sınırlıdır dans? Ya da sadece duyguların bir ifadesi midir? Başka bir deyişle, bedenın görünürlük kazandığı dansı, dilin aracısı olduğu tiyatrodan ya da diğer sahne sanatlarından ayırmak mümkün mü? Aslında böyle bir soru tam da felsefe tarihini domine etmiş beden-zihin ikiliğinin kurduğu algıdan çıkmış bir sorudur. Bu ikilik zihni, buna bağlı olarak da rasyonel düzenin bir ürünü olarak dili, rasyonaliteyle; duyguları ise bedenle ilişkilendirmiş bir algıdır. Bu bağlamda da dilin olmadığı yerde düşünce, akıl yoktur. Duyguların aktarıcısı olan beden; akıl, rasyonalite, dil ile kontrol altında tutulmalıdır. Evet, dans da beden bir ifade aracıdır, ama Binnaz Dorkip'e göre dans tam da beden-zihin ikiliğini kıran bir sanattır. Nasıl tiyatrodan rasyonelliğin, düşüncenin ifadesi olan dili, oyuncunun hareketlerinden, duruşundan, mimiklerinden ayıramıyorsak, dans da sadece bedenle sınırlandırılmaz.

Öyle ki aklımızdaki basmakalıp dans algısını yıkmaya yardımcı olmakla kalmayan, bu topraklarda dansçının, sanatçının rolüne ilişkin çarpıcı tespitler yaptığımız keyifli bir söyleşiye buyurun...

İpek Benek: Dansın disipliner anlamda dönüştüğü, diğer sanatlarla sınırlarının birbiri içinde eridiği, beden ve hareketi kavramsallaştırdığımız bir dönemdeyiz. Bu anlamda koreografinin çalışma sürecindeki üretimi nasıl? Hayvan Çiftliği ve Woyzeck Masalı tiyatroyla dansın iç içe geçtiği sıra dışı eserlerdi. Bu yönelimle amaçladığınız neydi?

Binnaz Dorkip: Benim işim yalnızca belirli bir eğitimden geçmiş profesyonel bir dansçıyla çalışmak değil, malzeme her ne ise onunla buluşmak ve çalışmak. Sürekli belirli tipteki profesyonel dansçılarla çalışmak bir süre sonra bir koreografi sıkabilir de. Aslında benim anlayışım, bedenın danstan hiçbir zaman ayrılmaması gerektiğidir. Hatta buna yönelik sınıflandırmalara da karşıyım. Yani bu modern dansır, şu klasik dansır, o alaturkadır, şu Butoh'dur şeklinde... İnsan bedeninin her şeyi anlatabildiğine inandığımdan,

yetiştirdiğim insan bedenleriyle ne ortaya çıkarmayı istediğim hakkında da özgür hissediyorum. Bu projeler de biraz bu fikrin cesur ürünleri olarak ortaya çıktılar. Gerçi Erdal (Beşikçioğlu) bu projeler üzerinde çalışmak istediğini ilk söylediğinde onu zorluklarıyla ilgili uyarmıştım. Çünkü daha önceki çalışmalarımızda da gördük; ne yaptığını bilmeyen bir insan kitlesini bir araya getirip sanata inandırabilmek çok zor. Benim işim insanları belirli bir şeye ikna etmek değil; birlikte üretebileceklerine, kendilerinin bunu yapabileceklerine inandırmak. Ben bunu seviyorum. Erdal da böyle biri, kendisini gençlikten beri tanırım. Bu nedenle beraber bunları üretebileceğimiz konusunda anlaştık. Açtığımız sınav sonucunda katılan dansçılar da hakikaten tüm bedenlerini teslim ettiler. Eğitimlerimizde çalışırken hiçbir şeyi sınıflara, kategorilere ayırmadık. Bahsettiğim gibi, zaman, mekan ve o insan ne getiriyorsa ben onu işlemekle yükümlüyüm.

"Bugün toplumların geldiği noktaya baktığınızda bizim bu gerçeği unuttuğumuzu fark ediyorum – koşmayı unuttuk, yürümeyi, tırmanmayı unuttuk. Ve dans etmek, zaten hayatın içinde var olan fakat bize unutturulmuş birşey."

Deniz Atlı: Benim açımdan da yepyeni bir deneme olduğunu söylemeliyim. Binnaz Hoca ile çalışırken sanki eğitimim hep devam ediyor. Woyzeck Masalı'na katılırken tiyatro oyunu mu dans mı diye bir ayrım yaparak düşünmedim hiç. Öncesinden bir tiyatro eğitimim de yoktu. Fakat şu ana kadar edindiğim birikimi kullanmama olanak sağlayan, yalnızca bedenimi kullanarak konuştuğum bir deneme oldu benim için.

Gülşah Aykaç: Bu eserlerin oluşturulma sürecinde keşfettiğiniz şeyler oldu mu? Her ne kadar iki disiplin de (tiyatro ve dans) bedeni içeriyorsa da farklı uygulamaları var. Ve ayrıca merak ediyorum, sizce tiyatro içinde beden ve söz arasında bir hiyerarşi var mı?

BD: Aslında bahsettiğimiz gibi, ben bu disiplinler

arasındaki ayrımların kalkmış olduğuna inanıyorum. Bakın konuşurken el hareketlerime dikkat edin. Bu bir tiyatroya, söylediklerimin gerçekliği kadar el hareketlerimin de gerçekliği var. Bedenin dilden, dilin bedenden bir ayrılığı yok. Sağır-dilsiz bir adamın kendini ifade edebildiği gibi... Tiyatro sahnesinde performans olmadığı sürece, yani yaşayan bir düzen olmadığı sürece, anlatılan herşey yazarın yazdığıyla kalır. Bir tiyatro sanatçısı da yalnızca ses üzerine çalışarak yetişemez. Sahnede birçok şeyin iç içe geçmesi gerekli. Mimarının, resmin, ışık dokusunun... Ve o an oyuncunun içsel ritmiyle birlikte insan hayatının da normal bir biçimde bedene geçmesi gerekiyor. Beden hareketleri, sadece sahnede değil, normal insan hayatında da disiplin ister. Bugün toplumların geldiği noktaya baktığınızda bizim bu gerçeği unuttuğumuzu fark ediyorum – koşmayı unuttuk, yürümeyi, tırmanmayı unuttuk. Ve dans etmek, zaten hayatın içinde var olan fakat bize unutturulmuş birşey. Bizde dans dediğinizde düğün geliyor insanların aklına; çünkü bir tek orada dans ediyorlar. Onun için "ben dans etmem" diyorlar. Veya içki içtiği zaman dans ediyor adam. Ama aslına bakarsan ritüellerde hep dans var, dini ritüellerde de... Çok naturel bir şey, bu kadar deforme etmeye gerek yok. Fakat bale dersin mesela, o bir teknik... İnsan bedenini uç bir noktaya taşıyan, vücudu en iyi disipline eden, güçlü ve oturmuş bir teknik. Klasik eğitim hep böyledir zaten, edebiyatta da... Modern dans dersin, o da dışa dönüşü sağlayan farklı ve gerekli bir teknik. Benim her tekniğe saygım sonsuz. Ama sonunda tekniksizliğe ulaşmak gerektiğine inanıyorum. Yani bedeni eğitip, sonra istediğin bir biçimde kullanabilmelisin. Yani yerde sürünüyorsan modern dans yapıyorsun demek değil.

GA: Modern dansa yönelik de ciddi eleştiriler var öyle değil mi? Doğaldan uzak olmakla ilgili...

BD: Modern dans diyoruz ama bugün ortaçağı yaşıyoruz. Yani hangi modernizmden bahsediyorsunuz? Kime göre modern? Sanat güncel olmalı... Her gün yüzlerce haber insanları, ruh hallerini etkiliyor. Her oyuncunun üzerinde her günün başka bir etkisi var. Ve elbette üretinin üzerinde de... Belki Woyzeck'i bu sene yapsaydık farklı şekilde çıkabilirdi. Şartlar çok önemli yani. Diğer yandan, bana kalırsa burada modern dans da kendilerine ait olmayan bir kültürü yansıtmaya çalışıyorlar. Şekil

olarak yurtdışındaki insanları taklit ediyorlar. Fakat biz burada başka birşey yaşıyoruz. Kaldı ki yurtdışında bile dans farklı bir hal alıyor, "sokaktaki insan"la buluşmaya çalışıyor. Estetikle estetiksizlik arasında, disiplinleri bir araya getirdiğimiz bir anlatıma ihtiyaç var artık bence. Şartlanmaları kırmak gerekiyor bir yerde. Mesela klasik baleyi seviyor musun? Seviyorum ama bırakın onu en iyiler sahnelesin. Bunlar müzelik işler. Teknik olarak, ders disiplini olarak çalışılsın elbet. Ama sen kalkar da burada dünyanın en iyi balelerini taklit etmeye kalkarsan, üzerine kostümü de plastikten yaparsan, olmaz! Bunlar pahalı disiplinler, zamanında saray için yapılmış şeyler. Fakir bir dünyada yaşadığımız gerçeğiyle yüzleşmemiz gerekiyor ve insanlarla ruhsal olarak temas etmemiz gerektiği gerçeğiyle... Ayrıcalıklar olmamalı. Diğer yandan, özgün olabilmek, bilgiyi sıfırlayıp oradan yola çıkabilmeyi gerektirir. Salt hareket bir işe yaramaz. İnsanın anlattığı şeyle, yani diliyle ayağı bir bütün...

İB: Türkiye'nin dans tarihi hakkında pek fazla yayın bulmak mümkün değil. Biz dans sevenler ve takip edenler olarak sizin kendi hikayenizle birlikte Türkiye'deki dansın gelişimini merak ediyoruz.

BD: Ben şöyle görüyorum... Ve bu sadece dans değil sanatın her türlüşünü kapsayan bir açıklama belki: Cumhuriyet döneminde bize bazı şeyler dayatılmış. Yani biz farkında olmadan bu işlerin içine girmişiz. Ve bugün bu işin suyu çıkmış durumda! Cumhuriyet döneminde bir buçuk sene ciddiye alınarak ve Batı kültürü empoze edilerek yaptırılmış bir sanatın bugün boşluğunu yaşadığımızı düşünüyorum. Ve hala bunu sürdüren dostlar var. Ben niye baleci oldum? Abidin Dino niçin ressam oldu? Hiç tesadüf değil. Hatta baştan aşağı politik. Geleceği olmayan birşeyi bize dayattılar. Madem Cumhuriyet bunları taşıyamayacaktı, niçin bu insanları buralara yönlendirdi? Bu dönemi takip edenler de bu durumun hiç farkına varmadılar ve devam ettirdiler sanat adı altında. Yanlıştı. Görüyorum ki bugün hala, bu birikimleri harmanlayıp özümüzü bulmaya çalışmıyoruz; aksine özümüzden daha da koparak saçma yerlere gidiyoruz. Herkesin önüne külahını koyup nerede yaşadığını idrak etmek zorunda olduğunu düşünüyorum. Hangi topraklardayız? Kime ne anlatmak durumundayız? Bunları bilmek zorundayız. Kendi öz kültürümüzü... Sanat başka birşey değil. Ben buraya ait biriyim ve muhakkak ki içimden buraya ait birşey çıkıyor. Gizleyemezsin bunu. Gizlememelisin de zaten... İnsan bir an gelir ben nerede yaşıyorum diye sorgular. Bunu düşünmeyen bir sanatçı olabilir mi? Tüm dünyanın renklerini, en başta da kendi renklerini bilmen lazım. Hadi o bakış açısını alamadık, ama ondan sonra bir eksiklik olduğunu insanların hissetmesi gerekmez miydi? Hiç merak etmedikleri için...

İB: Ne üzücü toplumun her katmanında benzer hikayeleri görüyor olmak...

BD: Tabii tabii, sanatın yok olması, üniversitelerin kalitesinin düşmesi... Bunlar hep planlanıp yapılmış şeyler açıkça. Şu anda insanlar ne yaptıklarını bilmiyor gibiler, dans konusunda olsun, hukuk alanında olsun, mühendislik olsun...

İB: Deniz, sen daha yeni kuşaktan, Binnaz Hoca'nın öğrencisi ve Platform Sanat'ı çok cesurca yürüten bir dansçı olarak ne düşünüyorsun, ne söylemek istersin bu bağlamda?

"... şu anda dans kariyeri diye birşey söz konusu değil Türkiye'de. Benim en çok eksikliğini çektiğim şey bu. Sen yetişiyorsun, kendini geliştiriyorsun ama yapacağın kariyer gidip Kenan Doğulu'nun arkasında dans etmek olarak algılanıyor"

DA: Ben geçmiş dinlediğim şeyler kadar biliyorum; ama şimdiye baktığımızda geçmişe göre çok eksik bir eğitim olduğunu söyleyebilirim. Ve aslında biraz fazla bilgisiz ve bireysel şekillerde yapılmaya çalışılıyor dans, bana sorarsanız Türkiye'de, şu anda. Eğitim kısır bir döngü içerisinde. Sürekli aynı şeyler, çok temel sayılabilecek eğitimler, insanın ufkunu açmayan, yaratıcılığını geliştirmeyen ...

BD: Tamamen öldüren...

DA: Evet, belki öldüren bir düzeyde. Dolayısıyla bununla yaratıcı birşey üretmek mümkün değil. Elimdeki malzemeyi nasıl kullanabilirim? Ben en azından şunu kavrayabilmiş durumdayım: Herkes aynı değil, aynı şeyi okusak bile farklı şekillerde anlatıyoruz. Bedeni farklı kullanma şekillerini hala araştırıyorum. İnsanlar felsefi olarak her şeye açık durumda görünüyorlar ama artık neyi anlatmak istiyorsun ve nasıl anlatacağın, buna yoğunlaşmak gerekiyor, asıl önemli nokta bu. Aslında biraz önce sorduğunuz sorudaki Woyzeck Masalı, Hayvan Çiftliği gibi biraz daha dramaturjisi olan, bir senaryosu olan projelerde çalışmak bana bu konuda fayda sağlamış olabilir. Birşeyi kurgulamak, düşüncesini geliştirmek ve karşınızdakilere anlatabilmek... Bunları o süreçte öğreniyorum, yani anlamaya başlıyorum. Burayı açma sebebim de bununla ilintili... Mesela şu anda dans kariyeri diye birşey söz konusu değil Türkiye'de. Benim en çok eksikliğini çektiğim şey bu. Sen yetişiyorsun, kendini geliştiriyorsun ama yapacağın kariyer gidip Kenan Doğulu'nun arkasında dans etmek olarak algılanıyor.

BD: Ne yazık ki Türkiye'de dans başka birşeydir. Başka bir ifadedir. Dansçı dediğinde üretmez birşey gibi algılanır. Dansçı dediğin bunu yapar (Binnaz Dorkip burada geleneksel parmak şıklatmalı bir hareket yapıyor). Bunu küçümsemiyorum, ama bunun yeri ritüelde var. Dansçıysan değersiz birisin. Koreografsan yine değersizsin. Oysa koreografin rejiden de üst düşünebilmesi, soyut bir kavramı işleyebilmesi lazım. Üst düzey bir yerleşimi ve anlatımı getiren bir meslektir ve dünyada çok az çıkar gerçekten. İyisi de çok çok azdır.

İB: Sanatta devlet desteği önemli bir konu. Sizce devletin desteği olmalı mı dans ve tiyatrodaki?

BD: Eskiden inanıyordum... Yani şöyle inanıyordum: Yeteri kadar destek verilseydi ve yetişen sanatçılar akıl ile hareket edebilselerdi güzel olabilirdi. Gelecek kuşağa sahip çıkacak akıl olmadı. Yani habire aynı şeyi tekrar ettiler. Cumhuriyetçiliğin dayadığı güzel kostümler içinde güzel kızlar ve erkekler dolandılar durdular. "Balerin-misiniz-ne-hoş"un büyüüne kapılıp hiç birşey yapmadan giden insanlar oldu. Bunun bir noktada bittiğini ve politik olarak kimlerin eline geçtiğini fark edemediler. Kendi dünyalarında devam ettiler. Şimdi Kültür Bakanlığı gibi kurumlar da dansı, operayı ve tiyatroyu ideolojik anlamda istediği gibi kullanabiliyor. Ben bu projeyi istiyorum diyor, onu yapmanı istiyor. O zaman sanatçı tekrar eden, zanaatçı gibi birşey oluyor. Açıkçası Özal'dan sonra bu müdahale hep devam etti. Sonradan bilenler, yarı cahil konumunda daha da kötü duruma getirdi. Eskiden anadoluvuri partiler sakınırlardı bilmedikleri için. Şimdiki müdahaleden zaten söz etmeye dahi gerek yok. Siyasetin sanata bulaşması çok tehlikeli birşey...

İB: Bir yandan da bu duruma tepki gösterecek nitelikte geniş bir izleyici kitle de yok.

BD: Hiç olmadı. Mesela ben anneyim, çocuğum var ve gece rolüm var ya da eserim oynuyor; başında olmam gerekiyor... Bir kreş yapmadılar düşünebiliyor musunuz? Başka kurumların kreşleri var. Mesela bu çocukların (dansçıların) yazın gidecekleri bir kampları olmadı. Hiç bir sosyalizasyon yapılmadı bizim için. Demek ki gözden çıkarılmış bir topluluğuz, hakikaten bir sanat topluluğu oluşsun istememişler. Bu çok net.

DA: Bir de sadece devlet değil özel bir firmadan destek alındığında da çok yanlış yerlere çekilebiliyor. Desteği veren işveren gibi davranıyor. Sponsorluk Türkiye'de henüz anlaşılabilmiş bir kavram değil. Ama tabii ki destek gerekiyor, sonuçta sanat çok pahalı bir iş, kolay değil. Yurtdışında her dans topluluğunun broşüründe bununla ilgili bir sayfa var. Bir tane sanatçı bir yılda şu kadar bütçeye ihtiyaç duyuyor şeklinde ilan ediliyor.

BD: Bir gazeteci bana gelip bana siz kaç yaşınıza kadar mesleğinizi yapabiliyorsunuz diye sorabiliyor! Ben sekiz yaşımdan beri bu işi yapmışım, beni dergideki foto model gibi görüyor. Dansı akılla ilintilendiremiyor. Bir çocuk akli olmadan zor yürür, beden koordinasyonu olması için akıl gerekiyor. Şu yaşta bitiyor diye birşey yok. Ne zaman kalemı bırakırsın gibi birşey.

İB: Umuyoruz 'kaleminizi' kolayca bırakmayacaksınız. Bundan sonrası için neler yapmayı düşünüyorsunuz?

BD: Yaşam değiştikçe biz de değişmek ve insanlarla buluşacak yolu bulmak zorundayız. Başka şansımız yok. Şunu yapalım da diyemiyoruz. Yarın başka birşey olabilir. Nasıl biz Deniz'le buluştuk, bazı insanlarla buluşuyoruz. Erdal'la yeniden buluştuk. Birbirimizden alacaklarımız birlikte yapacaklarımız var. O insanlar kaybolmadığı sürece yeni şeyler yapmaya devam edeceğiz. Başka türlü tutunamayacağız hayata hiç birimiz öyle değil mi?

DA: Üretmeye, insanlarla buluşmaya elimizden geldiğince koşturmaya devam edeceğiz.

BD: İşte böyle arkadaşlar... Bizim köyde sabahlar böyle oluyor.

Abluka'yı Konuşmak Gerek

Beliz Güçbilmez

Abluka'yı konuşmak gerek. Emin Alper'in filmini. Çünkü nicedir olağanlaşmış bir olağanüstü halin, ilan edilmemiş bir savaşın ve doğru adıyla söyleyeceksek, aklımıza gelebilecek bütün açılardan ağır bir ablukanın içinde nefes almaya çalışıyoruz. Oraya buraya telaşlı ama amaçsız sürüklediğimiz cesetlerimizi ömre sayıyoruz.

"Bir başkasıyla yüz yüze durmadıkça bir yüzümüz olmayacak. Sinema salonundan çıkarken göz göze geleceğiz tanımadığımız insanlarla. Yüzlerine bakacağız. Yüzümüz olsun diye. Sinema bize bunu yapacak."

Ben bu yazıyı yazarken Nusaybin'de bir çocuk daha öldürüldü. Bir çocuk daha. Sonra bir çocuk daha. O fotoğraflar, yakın ama çok uzak bir coğrafyanın fotoğrafları. Savaş fotoğrafları. Cepheden. Bütün sertliğiyle. Buna rağmen bir cephe doktoru soğukkanlılığıyla bakıyoruz onlara. İnsanları burunlarından çeker gibi vicdanlarından çekistirmeye çalışmak boşuna, artık anladık. Daha çok fotoğraf, daha çok haber; yetmiyor, bitmiyor. Nasıl bir görme ve haber açlığı çekiyorsak, bakmalara bir türlü doyamıyor; gün boyu dönüp dönüp hep o fotoğraflara bakıyoruz. Çok acı çeken insanların fotoğraflarına. Ne zamandır bize insanı tanımlayan tek şey acı çeken bir yüze eşlik eden bir beden. O kadar çok ölüm görüldü ki, akıl insanın böyle ölebileceğini, bu kadar çok, bu kadar kolayca, bu kadar kitlesel olarak ölebileceğini almaktan vazgeçmiş gibi. İnsan bir kez yerde sürüklendiğinde, biraz kuvvetli öpsen kan oturacak denli incinebilir bir beden ve o kırılğan bedenle tarifiyen insan yavaş yavaş ya da belki de mide bulandırıcı bir hızla karşısına dönüşüyor sanki. Haysiyetine saldıran insan bedeni, kimbilir belki sadece hayatın düşmanlarının nezdinde değil, bizim gözümüzde de itibarını yitiriyordur. Kendi bedenimizden başlayarak baktığımız her yerde ceset görüyorsak, yeni bir ölüm bize ne ifade eder ki?

Ernst Jünger, bir zamanlar savaş ile fotoğraf arasındaki bağlantı üzerine düşünürken şöyle not düşmüştü: "Yürütülmesi için yüksek düzeyde teknik kesinlik gerektirmesi ile ayırt edilen bir savaş, arkasında evvel zamanlarınkinden farklı ve çok sayıda belge bırakacaktır, ama fotoğraflar bilinçte gittikçe daha az yer kaplayacaktır." Ve başka bir notunda fikri sürdürmüştü: "Fotoğraf çekme edimi duyarlılığın alanının dışında kalır. Teleskopik bir niteliği vardır; olayın hiçbir şeyden etkilenmez ve incinmez bir göz tarafından

görüldüğünün farkına varırız. Bu göz merminin uçuşunu da, bir patlamada parçalandığı anda insanı da, yakalar." Zira Jünger'e göre teknik araçlar ve fotoğraf "aynı zamanda kitleleri disipline etmenin" bir aracıdır. "Herkes" diye kehanette bulunmuştu Jünger, "birkaç dakikada bir, bir haber, bir uyarı ya da tehlikeden haberdar olmak durumunda kalacak." Haberdar olma, acıyla ilişkimizi değişime uğratacak, dünya ile aramızda bir aracı olarak duran fotoğraf, merceğin incinmezliği ve bugün artık bu fotoğrafların servis edildiği, bunların paylaşıldığı sosyal medyanın ruhsuz ve yalnız kalabalığında üst üste düşecek. Nesneleşme süreci ilerledikçe dayanılabilen acı miktarı artacak, acı da zaten acı olmaktan çıkacak.

Belki de buna benzer sebepler savaş yorgunu Bloch'a şöyle yazdırıyordu: "baştan aşağı patlayan, baştan aşağı sarsılan bugün'de (...) insanlarda bir şey, daha doğrusu asıl şey eksiktir: yüzleri ve bu yüzü içeren dünya."

Yüzleri yeniden bulmanın bir yolu tek tek o yüzleri kalabalığın içinde, sayıların içinde en baştan kurmaktır. Hikâyesini kurabildiğimiz her insan, bir yüze kavuşur. İçinde yaşayıp durduğumuz Abluka, sinema salonunun karanlığında bir perdede baştan kurulduğunda, o baka baka her detayını ezberlediğimiz ama nedense bir türlü kendi hayatımızın koşulu yapmadığımız o fotoğraflar nihayet yeniden görülebilir olacaktır.

Ölü fotoğraflarıyla gördüğümüz her insan geçmişini ve hikâyesini kaybeder. Yüzünü kaybeder. Sanki dünyaya bir ceset olarak gelmiştir de, ölü olmaktan başka bir sıfatı yoktur. Şimdi filmin sonuna yaklaşırken, altyazılarda gördüğümüz "çatışmada öldürülen terörist" in bir hikâyesi vardır. Ahmet'in belediyedeki amiri ve yaptığı itlaf işi ile eve aldığı köpek arasında, kazıyıp durduğu duvar ile kanepesi arasında, kapı zili, köpek havlaması ve saat alarmları arasında kurulmuş şahsi ablukası; art arda

iki ağabeyi tarafından ve çocuklarını alıp giden karısı tarafından defalarca bir başına bırakılmış Ahmet'in terk edilme öfkesi, korkusu; eve karmaşık duygularla aldığı köpeğinin evden kaçıp sonra geri dönmesine verdiği tepkide, onu bağlayışında, eve kapayışında, hatta eve gömmesinde, bir yüze, allak bullak da olsa bir ifadeye kavuşur. Eski mahkûm, yeni "istihbaratçı" muhbir Kadir'in, itibarsız ihbarlarıyla kontra faaliyetlerin, hapishaneye dönme tehdidi ile zaten fazlasıyla içeriye benzeyen dışarıda kalma koşulunun, kardeş kanı ile komşuluk hukukunun, yakınlığın sıcaklığı ile kösnül arzusunun, güvenin ve ihanetin, kuvvet vehminin ve ağır yenilginin arasındaki kuşatılmışlığı; beline bıçağı takıp emniyetteki amiri Hamza'yı öldürmeye gitmesinde bir ifade edinir. Artık bir yüzleri vardır. Kuru kalabalığın görünmez insanları değil, gözümüze takılan, belki de batan yüzleridir. İstesek de bir an bile gözümüzü ayıramadığımız yüzler... Hikâyeleri belirginleştikçe yakın plan fotoğrafları zihnimize kazınır. Aylardır ülkenin doğusundaki irili ufaklı yerleşim bölgelerinden gelen haber ve fotoğraflarıyla sıkıyönetimler, ablukalar, çatışmalar, cinayetler, filmin zihnimize kazıdığı bu fotoğrafların içinde bulur anlamını. Abluka altında yaşamının ne olduğunu ilk kez anlamış, bir adamla köpeği arasındaki tuhaf ilişkiye bakarken kendi ablukamızın sınırlarına nihayet kendi ellerimizle dokunmuş gibi oluruz. Yüzümüzle birlikte aklımızı kaybetmemize yol açan bir felaketin ortasında durup bir filmi izlerken, bize hiç benzemeyen insanların kâbusu gerçeğine karışmış hayatlarında, durdu sandığımız nabzımız atmaya başlar.

Bir başkasıyla yüz yüze durmadıkça bir yüzümüz olmayacak. Sinema salonundan çıkarken göz göze geleceğiz tanımadığımız insanlarla. Yüzlerine bakacağız. Yüzümüz olsun diye. Sinema bize bunu yapacak.

Mimarlık Kültürü Üzerine Bir Sergi Dikkat! Kaygan Zemin

Metin ve Fotoğraflar: Tuğçe Şahin

Hangi zeminde durduğunuza dikkat ederek sergi metnini okumaya başlıyorsunuz. Şöyle diyor; "Merak etmeyin, durum o kadar vahim değil! Evet, yerler kayıyor ama nasıl ayakta kalacağımızı da iyi biliyoruz. Günümüzün kültürel üretiminin sabit bir zeminden oluştuğunu söylemek güç; bu devingen zeminler birçok aktörün birçok farklı bileşenin bir araya gelmesiyle çoğalıyor, çeşitleniyor. Kişi sabit kalmaya çalıştıkça bastığı zemin kayboluyor; fakat bu kayıp, farklılaşan ve çoğalan bir durumu gösteriyor. Sabit bir kültür zeminine dair sarsılmaz inançlarımızla hesaplaşıp bunun tek bir zemin olmadığını, çoğaldığını, dağıldığını, bozularak zenginleştiğini görebilmek gerekiyor."

Günümüz kültür üretiminde mimarlığın yerini, mimarlıkla/mimarla özdeşleşen nesneleri, davranış biçimlerini, kent ve mekân üzerine düşünme ve üretme pratiklerini masaya yatıran bir sergi "Dikkat! Kaygan Zemin". Açılış metninde bahsettiği değişken ve

hareketli zeminlerden yola çıkarak, farklı istasyonlarda farkı katılımcıların işlerini görme imkânı sunuyor.

Dikkat çekici ve yaşadığınız kentle ilişki kurabileceğiniz işlerden biri Hayrettin Günç'ün "kooparatif" isimli çalışması. Yüzeydeki Ankara haritasında, değiştirmek istediğiniz, bir fikrinizin olduğu ya da sadece paylaşmak istediğiniz bir durumu etiketleyebiliyorsunuz. Sergiyi gezenler, etiketleme bayraklarıyla istedikleri bölge için istediklerini yazarak halihazır harita üzerine yerleştiriyor. Sergiyi kaç kişi gezdi bilinmez. Çok fazla etiket olmamakla birlikte, yazılanların ortak paydasının yerel yönetimin kentteki uygulamalarına karşı ifadeler olduğunu söyleyebilirim.

İnsanın yaşadığı mekânla olan ilişkisi sadece mimarlığın konusu değil; sinemada da karşımıza çıkıyor. Bu ikiliyi biraraya getiren ise Hasan Cenk Dereli'nin "Size mimar diyebilir miyim?" isimli çalışması. Bu çalışma Türkiye popüler sinemasındaki

zengin—fakir sınıfsal ayrımını, yasal—yasadışı hukuksal ayrışmaları, kentli—yeni kentli çatışmalarını, mimarlık ve kent ekseninde yeniden ürettiği posterlerde anlatıyor. Ayhan Işık'ın ruhumuza dokunan repliği büyük puntolarla yerini alıyor sergide ve posterde: "Bir evin ruhu olmalı, böyle beton mezarlara lanet olsun!"

Sadece izleyici olarak karşılaştığınız ya da sizin katılımınızla şekillenen çalışmaların bulunduğu serginin küratörü Yelta Köm. Sergi 12 Kasım – 23 Aralık tarihleri arasında Ankara TSMD Mimarlık Merkezi'nde idi.

Web sitesi: www.dikkatkayganzemin.vcmd.com.tr

Klasik Sinema Kuşağından "Savaştan Dönüş var mı?" Karla'nın Şarkısı / Ken Loach

Günseli Bilgen - pisinefil@gmail.com - pisinefil.blogspot.com.tr

"Bütün bu olanlara inanmak çok zor" der Glasgow'da 72 numaralı hatta çalışan belediye otobüsü şoförü George, filmin Nikaragua'da biten final sahnesinde. Savaştan dönüş var mı gerçekten, hiç bir şey bir daha eskisi gibi olur mu? Yaşananlar unutulur mu? Evini bırakıp gitmek mi zor, yoksa kalıp cehennemi yaşamak mı, her şeye rağmen?

"İlk başta ben sanmıştım ki bu fonla hayırlı bir iş yapıyor, çocuklar kurtarılıyor. Ama işin içine girince bir de baktık ki belli bir tabakadan siyah çocukları Kenyalı iş adamları ile işbirliği halinde eğitmekle uğraşıyorlar; bunlarla, yeni Kenya'nın, yeni orta sınıfını ve devlet memurlarını, İngiliz tarzında eğiterek, disipline ederek oluşturacaklar.... Orada görevli Amerikalı siyah bir öğretmen tüm bunların yeni sömürgecilikten başka bir şey olmadığını söylüyordu. Bütün bunları anlattık tabii filmde. Save The Children (Çocukları Kurtarma Fonu) küplere bindi, film gösterilmedi." (Kaynak: Ken Loach ve Filmleri: Hangi Taraftasınız? Antony Hayward, Agora Kitaplığı)

Save The Children, Loach'a faaliyetlerini tanıtmak amacıyla Kenya ve Uganda'da çekilmek üzere bir belgesel ısmarlamıştı. Bu yönetmenin uğradığı ilk sansür oldu. 40 küsur yıllık sinema yaşamında, demokrasi ile övünen ve sömürgeleri sayesinde üstünde güneşin batmadığı Büyük Britanya'da filmleri, belgeselleri sansürlenecek, hatta İngiltere İç İstihbarat Teşkilatı'nın sakıncalı şahıslar listesine adını yazdıracaktı.

Ken Loach'ın filmografisi gerçekçi ve insani öyküler sunar. Kıyasıya bir sistem eleştirisi vardır. Kendi ülkesinde neo-liberal politikaların altında ezilen işçi sınıfının yanında durduğu gibi, İrlanda'da Britanya tarafından yürütülen kirliliğe karşı savaşı afişe etmesi, İspanya İç Savaşı ve Nikaragua'da CIA destekli kontra terörü anlatan filmleri ile bağımsız filmlerini çekmeye devam eder.

1996 yapımı Karla'nın Şarkısı (Carla's Song) filmi, bir aşk hikayesi çerçevesinde iki bölümlü bir film. İkinci yarıda yoksul Nikaragua'dan görüntüler ile savaşın dehşetini bir Avrupalı'ya yaşatmanın ya da anlatmanın çabasıdır.

George İskoçya'nın en büyük şehri Glasgow'da belediye otobüsünde şofördür. Kurallara uymaktan hoşlanmayan, sistemin baskıcı dayatmaları ile ufak tefek dalgasını geçen bir adamdır. Bu nedenle de üstlerinden sıklıkla uyarı almaktadır. Otobüse para vermeden binen yabancı bir genç kıza yakalayıp onu bağıra çağırarak polise teslim edeceğini söyleyen bilet

kontrol memuru ile tartışıp kızın otobüsten kaçmasını sağlar. Ve tabii ki işten uzaklaştırma alır.

Carla Nikaragua'da müzik grubu ile çalışan bir dansçıdır. Ülkenin çeşitli bölgelerinde gurupla dolaşırken Amerikan hükümetinin solcu hükümeti düşürmek için yarattığı sanal ama gerçek iç savaşta yaşadıkları nedeniyle kaçıp İskoçya'ya sığınmış, İngiliz göçmenlerle yaşama tutunmaya çalışan bir kızdır. George kıza aşık olur, işini, nişanlısını ve ülkesini bırakıp peşinden Nikaragua'ya gider. Carla'nın geçmişi ile yüzleşip iyileşmesi gerektiğini düşünmektedir.

Nicaragua, Amerika'nın bir şekilde yönetmekten vazgeçmediği tipik bir Güney Amerika ülkesidir. Doğal kaynaklarının Amerikan destekli ailelerin yönettiği hükümetler aracılığı ile küresel sermayeye aktarıldığı, halkın çoğunluğunun yoksulluk ve sefaletle boğuştuğu dünya coğrafyalarından sadece biridir. 1979 yılında yapılan devrim ile yönetim Sandinistaların eline geçince Amerika'nın ekonomik ambargo ile boğmaya çalıştığı yoksul ve çaresiz insanları var. Bir yandan ekonomik yaptırımlar sürerken diğer taraftan CIA'nin desteklediği solcu hükümeti devirmeye çalışan antikomünist kontrgerillalar var.

Ülkede bir yerden bir yere gitmek için balık istifi otobüsler ya da kamyonlar kullanılmaktadır. Kamyonun arkasında seyahat ederken yerli halk George'a, "Senin ülkende ne yetiştiriliyor? Fasulye, mısır, kahve, kavun ne üretiyorsunuz?" diye sorar. George "hiçbir şey " diye yanıtlar. Düşünür sonra, çantasından viski şişesini çıkarır ve "biz sadece bunu üretiriz" der. Şişeyi alıp tadına bakan köylülerden biri "İçine ettiğimin harika ülkesi" der ve hep birlikte gülerler. Öyle ya sömürmek varken üretmeye ne gerek var? Zor işleri yapacak

bir sürü yoksul var dünyada... Carla ve köylüler anlatmaya devam ederler yolculuk süresince. Biz bu devrimi korumakta kararlıyız. Her evden bu yola verdiğimiz canlarımız var. Daha önce sadece bir kişiye ait olan toprakta şimdi 40 aile geçiniyor. Amerikalı gringoların dönüp bunu bizden almasına izin vermeyeceğiz.

Yeni dünya düzeni kirliliğin oyunlarından vazgeçmez. Ronald Reagan döneminde patlak veren İrangate skandalının iç yüzü hala tam olarak bilinmemektedir. ABD yönetim kademesinden birilerinin İran'a silah satıp buradan kazanılan parayı, yasa dışı bir şekilde Nikaragua'daki solcu hükümeti devirmek için çalışan antikomünist grupları desteklemek için kullandığı ortaya çıkar. Filmin sonunda Bradley bu gerçeği George'a anlatır aslında.

Carla yaralanan ve sonrasında akıbeti belli olmayan eski erkek arkadaşını bulmak için ülkesine dönmüştür. Koşullar savaş koşullarıdır. George geldiği yeri şaşkınlıkla izlemektedir. Mayınlı arazilerden geçen otobüste olan patlamayla ölen ve yaralananların ortasında kalması, silahlı çatışmalar, Carla'nın ailesinin olduğu köydeki hastane ve okula yapılan havan toplu saldırısının ortasında kalmak, onun bildiği hayatlardan çok uzaktır.

Şiddete ve yoksulluğa rağmen ülkesine ve devrime inanmış gençler harıl harıl çalışmakta, müzik ve dans sürmektedir. Gece eğlencesinden sonra şiddetli bir saldırıya uğrayınca George, dönmeye karar verir ve sonunda gerçeklerle yüzleşir.

İzleyici bir olayı karışından izlemekle ya da bildiğini düşünmek ile içinde yaşamak arasındaki farkı filmin her karesinde sorgular. Nikaragua, şehirleri, duvar yazıları, posterleri, yoksul insanları, taş ve sopalarla kendilerine oyun kuran ve kahkahalarla oynayan çocukları... Şarkıları, ezgileri, her koşulda gülmek yaşamak ve aşktan vazgeçmeyen insanları... Ve diğer tarafta hiç sevmemiş, belki de hiç bağıra çağırarak şarkı söyleyip dans etmemiş insanların kinlerini kusmak için bu pis savaşları, kirliliği tuzakları kurmaya devam ettikleri dünya...

Yoksa gücün, paranın ve iktidarın bu kadar fazla olması ne işine yarar ki insanın?

SOLFASOL
Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Aralık 2015 - Ocak 2016
56 - 57. Sayı
Ayda bir yayımlanır.

Editörler
Hülya Demirdirek,
Mehmet Onur Yılmaz,
Tanju Gündüzalp

Fotoğraf Editörleri
Can Mengilibörü, Elif Koca, Erhan Muratoğlu,
Fahri Aksirt, Özlem Mengilibörü

Redaksiyon
Ahu Özveri, Berivan Eliş,
Emel Demir, Emine Onaran İncirlioğlu,
Ezgi Keskin, Onur Mat, Rengin Konuk,

Gönüllü Alan Editörleri:
Haber: Aydın Bodur
Kültür-Sanat: Emel Demir
Gülşah Aykaç, Özgür Ceren Can,

Yayıma Hazırlayanlar
Akin Atauz, Aydan Çelik, Aydan Özkil,
Ayhan Çelik, Beliz Güçbilmez,
Barkan Sinan, Besim Can Zırh,
Bırol Özdemir, Buse Kaynarkaya, Deniz Enli,
Deniz Gümüşel, Ebru Baysal,
Emrah Kırımsay, Emre Baturay Altınok,
Engin Aygün, Enver Arcaç, Erdal Ozan Metin,
Ezgi Koman, Gözdem Üner Tubay,
Gülistan Aydoğdu, Günseli Bilgen, Mehmet Öz,
Murat Dirican, Nermin Atılkan,
Özge Akkoyunlu, Özge Altınyayla,
Selcan Kula, Sema Alpan Atamer,
Serdar Koç, Sibel Durak, Sümeyra Ertürk,
Tuğba Dirican, Ufuk Tolga Savaş,
Umut Koşan, Vedat Gün, Zerrin Yatağan,
Zeynep Alica, Zeynep Yağmur,
Zeynep Ö. Yılmaz
Katkı Verenler
Alanur Çavlin, Ali Akin Akyol, Ahmet Çinici,
Ahmet Say, Ali Koçer, Alper Fidaner,
Antonin Artaud, Arif Şentek, Aydan Balamir,
Aydın Akın, Aydın Şimşek, Aynur Demirdirek,
Aysegül Çelik, Başak Altın,
Burcu Ballıtaş, Burcu Cura, Burcu Öztürk,
Bülent Atamer, Cemre Kutluay, Ceren Ergenç,
Ceyhan Temürcü, Demet Gülçipek, Deniz Kaşık,
Deniz Kırımsay, Derya Güçlü, Dijle Kılınç,
Dilem Koçak, Duygu Cihanger, Erhan Akça,
Faruk Şahin, Fatma Soylu, Ferdan Ergüt,
Fikret Ottekin, Funda Şenol Canteke,
Gamze Güzen, Gizem Güre, Gökçer Tahincioğlu, Hüsnü Öndül,
İlden Dirini, İpek Benek, Kemal Özdil,
Kübra Ceviz, M. Ali Çetinkaya, M. Atakan Foça,
M. İhsan Doğan, Mahir Ünsal Eriş, Melike Kuş,
Mert S. Renkmen, Mesut Demir, Mithat Sancar,
Murat Meriç, Murat Sevinç, Nefin Pera,
Nihal Poyraz Temürcü, Nur Yılmazlar,
Nuran Talu, Olcay Koşan, Orhun Bora Çetin,
Özge Çağlar, Özgür Cengiz,
Özgür Yalçın, Özhan Değirmencioğlu,
Özsel Belevi, Rabia Ç. Çavdar, Remzi Altunpolat,
Ruşen Ö. Özcan, Selda Bancı, Selda Tuncer,
Serdar Gülsöken, Serhat Şatır, Sevinç Başköy,
Sinan Yusufoglu, Sine Çelik, Şehnaz Azcan,
T. Tolga Özçelik, Tuğçe Şahin, Ufuk Altınay,
Umut Güner, Yılmaz R. Demir, Yusuf Arslantaş
Teşekkürler
Binnaz Dorkip, Deniz Atlı, George Amca,
KAOS GL, Metin Yeğin, Önder Şenyapılı,
Özlem Akarsu Çelik, Tiyatro 1112 Garaj

Logo Tasarım
Aydan Çelik
Konsept Tasarım
Gülru Höyük
Grafik Uygulama
Mehmet Onur Yılmaz,
Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Onur Yılmaz
Yayın İdare Merkezi
Büklüm Sokak, No: 44/4,
06680 - Kavaklıdere / ANKARA
Tel - Faks: 0 312 437 76 41
bilgi@gazetesolfasol.com
Abonelik için
www.gazetesolfasol.com
abone@gazetesolfasol.com
0 536 956 64 26 - 0 533 653 32 75
Basım Yeri
Şen Matbaa
Özveren Sok. 25/B Demirtepe / Ankara
Tel: 0 312 229 64 54 - **Fax:** 229 64 54
E-Mail: senmatbaa@gmail.com
WEB: www.senmatbaa.com
Basım Tarihi
30.12.2015
ISSN: 1301-8655
Yerel Süreli Yayın
4.000 adet basılmıştır

Türkiye'nin İlk Satranç Müzesi Ankara'da Açıldı

İş adamı Akın Gökyay'ın 1975 yılından bu yana 103 ayrı ülkeden toplayarak bir araya getirdiği ve kendisine 2012 yılında 'dünyanın en büyük satranç koleksiyonuna sahip koleksiyoneri' ünvanını kazandıran satranç takımları, Hamamönü'nde 13 Ekim'de açılan Gökyay Vakfı Satranç Müzesi'nde sergilenmeye başlandı.

2012 yılında 412 parçadan oluşan satranç takımıyla, 'en büyük satranç koleksiyonuna sahip koleksiyoner' olarak Guinness Rekorlar Kitabı'na giren Akın Gökyay, satranç takımı toplamaya devam ediyor. 40 yıldır topladığı hazine niteliğindeki koleksiyon şu anda 540 parçaya ulaşmış durumda. Satranç takımları arasında Kurtuluş Savaşı'nı anlatan ve içinde Atatürk ile İsmet İnönü figürlerinin de yer aldığı bir satranç takımının yanı sıra 11 Eylül saldırılarını tasvir eden bir satranç takımı da var. Kazakistan'dan alınmış ve Türklerin Ergenekon'dan çıkışını anlatan bir satranç takımının yanı sıra Harry Potter, Şirinler, Red Kit, Yüzüklerin Efendisi gibi temaların kurgu karakterlerinden oluşan renkli satranç takımları da var. 6 kitadan ve 103 ülkeden toplanan satranç takımları arasında farklı medeniyetlerin hikâyesini satranç taşları üzerinden anlatan çarpıcı örnekler ve sıra dışı tasarımlar da bulunuyor.

Ankara Hamamönü'nde, geleneksel Ankara Evi mimarisiyle inşa edilen müze binası pazartesi günleri hariç her gün 10:00-18:00 saatleri arasında gezilebiliyor. İçerisinde çocukların kendi satranç takımlarını oluşturabilmeleri için bir atölye, bir eğitim merkezi, bir kafe ve bir hediyelik eşya dükkanı da bulunan müze bünyesinde, satranç turnuvaları, konserler ve çeşitli etkinlikler düzenlenmesi planlanıyor. *Haber: Berivan Eliş*

Ayrıntılı bilgi için:

www.gokyaysatrancvakfi.org.tr

Adres: Hamam Arkası Sakarya Mah.
Basamaklı Sok., No:3, Altındağ, Ankara

OTOBÜS ŞOFÖRÜ OTOBÜSE Mİ ALMADI?

veya metro görevlisinin
hakaretine mi maruz kaldın?

bütün insanların çalışma ve iş yerinde eşit koşullara
sahip olma hakkı vardır / hiçbir hak bir başkası
tarafından gasp edilemez / hak kullanımı
engellenemez / çalışma hakkın konusunda
ayrımcılığa uğradığını düşünüyorsan bize ulaş

ayrimciligaugradim.org

21. GEZİCİ FESTİVAL Ankara, Bursa ve Kastamonu'daydı

Ankara Sinema Derneği'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkılarıyla düzenlediği 21. Gezici Festival, 26 Kasım'da Ankara'da başlayan yolculuğunu 10 Aralık'ta Kastamonu'da tamamladı. Ankara, Bursa ve Kastamonu'da gerçekleşen gösterimlere ilgi büyük oldu. Başkentte yüzde 93 doluluk oranına ulaşan festivalin Kastamonu'daki bütün gösterimlerinde izdiham yaşandı.

Kastamonuluların büyük ilgi gösterdiği ve seyircilerin yer bulmakta zorlandığı festivalde Zeki Demirkubuz, gösterimler başlamadan bir gün önce İletişim Fakültesi'nde öğrencilerle bir araya gelerek soruları yanıtladı. Festivalin ilk gününde ise bol ödüllü Sarmaşık filminin yönetmeni Tolga Karaçelik seyircilerle buluştu. Gösterimin ardından gerçekleşen söyleşide ve sonrasında Karaçelik'e yoğun ilgi gösteren seyirciler, 10 Aralık'taki Bulantı filminin gösteriminden sonra yönetmen Zeki Demirkubuz ile ikinci kez bir araya geldi.

Bulantı filminin yönetmeni **Zeki Demirkubuz** hem Ankaralı hem de Kastamonulu sinemaseverlerle bir araya geldi. Gezici Festival ile 17 sene önce tanıştığını ve o günden bugüne kadar festivalle ilgili hiçbir şeyi kaçırmadığını anlatan Demirkubuz, "Bu tip festivaller ve etkinlikler amacını kısa zamanda unutup, "Bu tip festivaller ve etkinlikler amacını kısa zamanda unutup, hala yapılma nedeninden uzaklaşmamış ve samimiyetine karşı kendimi borçlu hissettiğim tek festival. Seyircisinin beklentisini hiçbir zaman kendi egosuna, varlığına çevirmedi. Bir anlamda varlık nedenini hiçbir zaman kaybetmedi. Koşulları iyi, kötü, zor ya da kolay olsun bunu mutlaka yapan bir festival benim için. Abartı değil, benim festivalim haline geldi zaten. Öyle bir bağım da var. Ben film yaptığım, onlar da devam ettiği sürece böyle gidecek" diye konuştu. / Solfasol